T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

ATATÜRK'ÜN NOT DEFTERLERİ
VII

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARI

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları

ANKARA
GENELKURMAY BASIMEVİ
2007

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ
ATATÜRK ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ (ATAREM)
BİLİM KURULU BAŞKANI
Dr. Korg. Eyüp KAPTAN

ATAREM BİLİM KURULU ÜYELERİ
Prof. Dr. Gülnihal BOZKURT
Prof. Dr. M. Cihat ÖZÖNDER
Doç. Dr. Ömer TURAN
Doç. Dr. Yusuf SARINAY
Dr. Öğ. Alb. Yavuz ÖZGÜLDÜR
Dr. Öğ. Alb. Ali GÜLER
Dr. Öğ. Yb. Zekeriya TÜRKMEN

YAYIN KURULU
Dr. Öğ. Alb. Yavuz ÖZGÜLDÜR
Dr. Öğ. Yb. Zekeriya TÜRKMEN
Tar. Uz. Z. Gülru ÇELEN
Tar. Uz. Aydın ÖZGÖREN
Tar. Uz. Dilek ÇAVUŞ

GENELKURMAY BASIMEVİ
YAYIN NUMARASI:

SUNUŞ

Tarihe yön veren, toplumsal değişimi gerçekleştiren büyük önderler, köklü bir tarihe sahip büyük milletlerin bağrından çıkarlar. Fikir ve düşünceleri ile Türk milletine yön vermiş olan ATATÜRK, kurduğu çağdaş Türkiye Cumhuriyeti ile Türk tarihinde en büyük yenilikleri gerçekleştirmiş, ulusuyla bütünleşmiş bir önderdir.

ATATÜRK, kalıplaşmış fikirlerden uzak duran, milletini bir arada tutarak harekete geçirmesini ve elde tuttuğu kuvveti yararlı kılmasını bilen, gerçekçilikten asla ödün vermeyen, önderlik ettiği ulusun ruh ve vicdanındaki eğilimleri gören ve onu eyleme dönüştüren büyük bir devrimcidir.

ATATÜRK ulusuna, Cumhuriyet'in sonsuza kadar, yaşaması için bağlı kalması gereken ilkeler kadar, gerçekleştirmeye mecbur olduğu hedefleri dünya üzerinde layık olduğu şekilde var olmasının yollarını göstermiştir. Onu anlamanın en güzel yolu, göstermiş olduğu hedeflere her geçen gün biraz daha yaklaşmak, ilkelerine sahip çıkmaktır. Büyük ATATÜRK'ü anlamak kadar anlatmak için en bilimsel yol, onu yine onun eserleriyle, çevresiyle, milletiyle, kendine özgü yanlarıyla anlamaya ve anlatmaya çalışmaktır. ATATÜRK'ü gerçek yönleriyle anlamakta takip edilecek en akılcı yol, onun yazdıklarını okumaktır.

ATATÜRK, okuyan, okuduğunu başöğretmen olarak Türk ulusuna öğretmeye çalışan, ulusuyla bütünleşmiş bir önderdir. Önder şahsiyetler ulusların kaderine yön veren kişilerdir. Onlar söyledikleri, yazdıkları ve uygulamaları ile ulusların hafızalarında derin izler bırakan insanlardır.

Nutuk, Türk hitabet sanatının şaheserlerinden biridir. Bu eser, Türk Kurtuluş Mücadelesi'ni veciz bir şekilde anlatır. ATATÜRK'ün Nutuk adlı eserinin dışında, özellikle askerlik konusunda yazmış olduğu eserler, onun genç subaylık döneminde mesleki bilgisinin gücünü ortaya koymaktadır. ATATÜRK ve dönemi ile ilgili araştırmalarda en önemli kaynaklardan birisi, kuşkusuz onun kendi düşüncelerini yansıtan, bizzat kendi kaleminden kayıtlarıdır. ATATÜRK tarafından kaleme alınan, eserlerin bilimsel olarak incelenip yayımlanması hiç şüphe yok ki yakın dönem Türk tarihinin aydınlatılmasına önemli katkı sağlayacaktır. ATATÜRK'ün Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Arşivinde bulunan not defterlerinin de bu bağlamda ayrıca değerlendirilmesi ve bilim dünyasına kazandırılması, Osmanlı tarihinin son dönemi ile Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet dönemi tarihimize ışık tutması bakımından özel bir önem arz etmektedir.

ATATÜRK'ün Osmanlıca ve Latin harfleri ile kaleme aldığı notları içeren defterler, Türk Silahlı Kuvvetleri ATATÜRK Araştırma ve Eğitim Merkezi (ATAREM) uzmanları tarafından titiz bir çalışma ile bugünkü yazıya aktarıldıktan sonra değerlendirmeye tabi tutularak yayıma hazırlanmıştır. Defterlerin bir kısmı onun askerî konularla ilgili değerlendirmelerini ve kısa

notlarını içerirken, diğerleri de bunları yazdığı dönemin (1900-1933) önemli siyasi, toplumsal, iktisadi olaylarına ışık tutabilecek değerlendirmeleri içine almaktadır. İç ve dış siyasi, askerî ve toplumsal olaylarla ilgili değerlendirmeler defterlerde ağırlıklı olarak göze çarpan konulardır. Bu defterler incelendiğinde, ATATÜRK'ün bir önder olarak kişiliği, kararlılığı, olaylar karşısındaki tutum ve davranışı daha açık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Defterler arasında yer alan bir kısım notlar, onun insani yönünü yani bizlerden biri olduğunu, bizler gibi düşündüğünü ortaya koymaktadır. Bu not defterlerinde ATATÜRK'ün verdiği çok önemli bilgilerin yanında, yaşadığı dönemdeki ruh dünyasının yansımalarını da gözlemlemek mümkündür. Özellikle Kurtuluş Savaşı dönemine ait defterlerde yer alan şiirler ve şarkı sözleri onun, Kurtuluş Savaşı'nın sıkıntılı ortamına rağmen, özel yaşantısını ve ruh dünyasını göstermesi bakımından oldukça ilgi çekicidir. Nitekim ATATÜRK'ün not defterlerinin tamamı incelendiğinde de dünya görüşü, olaylar karşısındaki tutum ve davranışı, olayları yorumlayışı ve düşünceleri daha açık ortaya çıkmaktadır.

ATATÜRK'ün not defterleri tarihî açıdan bir sıralamaya tabi tutulursa; Harp Okulu öğrencilik döneminden başlayıp, yüksekokul devrimini gerçekleştirdiği 1933 yılına kadar uzanan zamanı kapsamaktadır. Defterlerin bir kısmında XVII-XIX. yüzyıllarda yapılan önemli savaşlara ait bilgiler, Osmanlı-Rus Savaşları (1768-1774; 1877-1878), Osmanlı-Yunan Savaşı (1897), Alman-Fransız Savaşı (1870) ve bunların askerî yönden değerlendirmeleri yer almaktadır. Bu defterlerde yer alan notlar harp tarihini ilgilendiren bilgileri içermektedir.

ATATÜRK'ün not defterlerinin bilimsel olarak ele alınıp yayımlanması bu alanda büyük bir boşluğu dolduracağı gibi, ATATÜRK ve Atatürkçülük konusunda araştırma yapanlara önemli bir kaynak teşkil edecektir. ATATÜRK'ün not defterlerinin yayımlanması hususunda ise, konu itibarıyla birbirini bütünleyen notlar bir araya getirilecek ve konunun uzmanları tarafından değerlendirmeye tabi tutularak yayımlanacaktır. ATASE Arşivinde muhafaza edilen Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Çanakkale Savaşı'nda 19 ncu Tümen teşkilatı hakkında tuttuğu notları (K: 44, G: 5) ile Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışından - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı'na Kadar Tuttuğu Günlük Notları (K:17, G:107) içeren defter kısa bir değerlendirmeye tabi tutularak okuyucuya sunulmaktadır.

Devletimizin kurucusu, Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bizzat kendi kaleminden çıkmış olan not defterlerinin ATASE Başkanlığının bilimsel değerlendirmesiyle yayımlanması bu alandaki boşluğu dolduracağı gibi, konuyla ilgili çalışma yapanlara önemli bir kaynak eser, bilim dünyasına da büyük katkı sağlayacaktır. Bu eser, Cumhuriyet'in 80'inci yıl dönümü münasebetiyle ATASE Başkanlığının değerli bilim kurulu üyelerinin de katkılarıyla yayıma hazırlanmıştır.

“ATATÜRK’ün Not Defterleri: VII” (19 ncu Tümen Komutanı Albay Mustafa Kemal’in Not Defteri ile Mustafa Kemal’in Samsun’a Çıkışından-Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı’na Kadar Tuttuğu Günlük Notları) adlı çalışmayı yayıma hazırlayan Dr. Öğ. Yb. Zekeriya TÜRKMEN, ATEM ATAREM Genel Sekreterliğinde görevli Dr. Hv. Öğ. Yb. Hülya ŞAHİN, Tarih Uzmanı Gülru ÇELEN, Tarih Uzmanı Aydın ÖZGÖREN ile Tarih Uzmanı Dilek ÇAVUŞ’a teşekkür ederim.

Eyüp KAPTAN
Korgeneral
ATASE Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

İÇİNDEKİLER..... V

ÖN SÖZ..... VII

KISALTMALAR..... IX

AÇIKLAMALAR..... XI

BİRİNCİ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (K:44 G:5, K:17 G:107)

A. 19 ncu Tümen Komutanı Albay Mustafa Kemal'in Not Defterinin Değerlendirilmesi (K:44 G:5)..... 1

B. Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı'ndan - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı'na Kadar Tuttuğu Günlük Notların Değerlendirilmesi (K:17 G: 107)..... 5

İKİNCİ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K:44 G:5, K:17 G:107)

A. 19 ncu Tümen Komutanı Albay Mustafa Kemal'in Not Defterinin Günümüz Türkçesine Aktarımı (K:44 G:5)..... 9

B. Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı'ndan - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı'na Kadar Tuttuğu Günlük Notların Günümüz Türkçesine Aktarımı (K:17, G: 107)..... 39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI

(K:44 G:5, K:17 G:107)

A. 19 ncu Tümen Komutanı Albay Mustafa Kemal'in Not Defterinin Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (K:44 G:5) 51

B. Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı'ndan - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı'na Kadar Tuttuğu Günlük Notların Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (K:17 G: 107)..... 179

ZAMAN DİZİNİ..... 223

DİZİN (Şahıs, Yer adları)..... 227

ÖN SÖZ

XX. yüzyıl Türk tarihinde gerçekleştirdiği köklü yeniliklerle silinmez izler bırakan ATATÜRK, her zaman köklü ve zengin bir kültür ve tarihe sahip milletin ferdi olmaktan dolayı gurur duymakta idi. Türk tarihinin bilimsel yöntemlerle araştırılması ve ortaya çıkarılması için sağlığında önemli çalışmaları başlatan ATATÜRK, "Büyük devletler kuran atalarımız, büyük ve kapsamlı medeniyetlere de sahip olmuşlardır. Bunu aramak, incelemek, Türklüğe ve dünyaya bildirmek bizler için bir borçtur." diyerek sorumluluklarımızı hatırlatmıştır.

Bu ciltte ATATÜRK'ün Çanakkale Savaşları'nda emir komuta ettiği 19 ncu Tümen teşkilatı ile ilgili olarak kısa kısa bilgileri içeren (K: 44, G: 5) no'lu defter değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu notların yazıldığı defterde herhangi bir tarih kaydı bulunmamaktadır. Ayrıca bu ciltte Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkışıyla başlayan Türk İstiklal Mücadelesi'nin (K: 17 G: 107) başlangıç dönemiyle ilgili defter incelenmiştir. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde gerçekleştirilen Amasya Genelgesi ile Türk İstiklal Mücadelesi'nin ilkeleri belirlenmiştir. Yine Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde gerçekleştirilen Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin dışında ülkenin diğer yerlerinde gerçekleştirilen kongrelerle işgalcilere karşı mücadele ve bağımsızlık ülküsü Türk milletinin tüm fertlerine yaygınlaştırılarak topyekûn bir "Millî Mücadele" hareketine dönüşmüştür.

ATATÜRK'ün en büyük eseri Türkiye Cumhuriyeti ve Türk inkılabıdır. O büyük bir kararlılıkla başlattığı İstiklal Mücadelesi'ni, millî birlik ve beraberliği sağladıktan sonra safha safha uygulamaya koydu. ATATÜRK'ün kararlılığını ve millî birlik konusuna ne kadar önem verdiğini bu savaş sırasındaki uygulamalarıyla görmek mümkündür. Mustafa Kemal Paşa, Türk inkılabının eylem yani hareket safhası olan dönemini oluşturan 19 Mayıs 1919'da başlayan devirde Türk milletini özellikle milliyetçilik ve millî birlik bakımından bilinçlendirmeyi göz önünde tutmuştur. O bu kararlılıkla büyük mücadelesinde başarıya ulaşacağına inanıyordu. Nitekim ATATÜRK, tarihin kaydettiği en büyük zaferlere ve başarılara, milletiyle bütünleşmesi ve milletine olan inancı ile kavuşmuştur. Hiçbir mücadelesini milletine inanmadan, milletine güvenmeden yapmamıştır. ATATÜRK önderliğinde zaferle sonuçlandırılan Türk İstiklal Mücadelesi'nden sonra gerçekleştirilen çağdaşlaşma hamleleri diğer bir ifade ile "Türk mucizesi", milletine inanan ve güvenen bir dehanın, milletine inanç ve güven telkin edebilmesi sayesinde gerçekleştirilmiştir. O, 1927 yılında bu konuda Nutuk adlı eserinin başında şunları belirtmiştir: "Ben 1919 senesi Mayısının 19'unda Samsun'a çıktığım gün elimde hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız büyük Türk milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevî bir kuvvet vardı. İşte ben, bu millî kuvvete, bu Türk milletine güvenerek işe başladım."

ATATÜRK'e ait not defterlerinin 34 tanesi ATASE Başkanlığı Arşivinde bulunmaktadır. Defterlerin bir bölümü, günlük olarak, bir bölümü de askerî, siyasi, toplumsal ortam hakkında meydana gelen gelişmeleri yansıtan ve

yorumlayan notlar hâlinde tutulmuştur. Bu bakımdan defterler belirli bir zaman dizini takip etmemektedir. Üç bölüm hâlinde ele alınan bu eserin birinci bölümünde defterlerin kısa bir değerlendirilmesi yapılmış; ikinci bölümde defterlerin günümüz Türkçesine aktarımı yapılmış; üçüncü bölümde ise defterlerin özgün metinleri ve çevirim yazıları konulmuştur. Çalışmanın sonuna, zaman dizini ve dizin ilave edilmiştir.

ATASE Başkanlığı Arşivi ATATÜRK Koleksiyonları bölümünde yer alan bu defterlerin bilimsel bir şekilde işlenerek araştırmacıların hizmetine sunulması bu alandaki bir boşluğu dolduracağı gibi, ATATÜRK ve dönemiyle ilgili bilimsel çalışma yapanlara da yeni bir ufuk açacaktır.

Yavuz ÖZGÜLDÜR
Dr. Öğ. Alb.
ATAREM Gensek.

KISALTMALAR

a.g.a.	: Adı geçen arşiv
a.g.e.	: Adı geçen eser
ATAREM	: Atatürk Araştırma ve Eğitim Merkezi
ATAZB.	: Atatürk Koleksiyonu (Ziraat Bankasından Gelen Evrak)
Bk.	: Bakınız, bak
Ds.	: Dosya
F.	: Fihrist
G.	: Gömlek
Gnkur. ATASE Bşk.lığı Arşivi	: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi
Hz.	: Hazırlayan
K.	: Kutu
Kls.	: Klasör
No.	: Numara
s.	: Sayfa
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri

AÇIKLAMALAR

Cebel	**:** Dağ
Cebel topu	**:** Dağ topçusunun kullandığı top
Fırka	**:** Tümen
Helyosto	**:** Işıldak
Kaymakam	**:** Yarbay
Liva	**:** Tugay
Maydos	**:** Eceabat
Mitralyöz	**:** Makineli Tüfek
Mülazım	**:** Teğmen
Mülâzım-ı Evvel	**:** Üsteğmen
Mülâzım-ı Sânî	**:** Asteğmen

BİRİNCİ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (K: 44 G: 5, K: 17 G: 107)

A. 19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (K: 44 G: 5)

Değerlendirmeye Alınan Defterin Tanıtımı

Kurmay Albay Mustafa Kemal'in Çanakkale Cephesi'nde 19 ncu Tümen komutanlığı görevini yürüttüğü sırada meydana gelen gelişmeleri ve 19 ncu Tümen kadrosunu kaydettiği notları içermektedir. Defter ATASE Başkanlığı Arşivinde, ATATÜRK Koleksiyonları bölümünde bulunmaktadır. Kutu: 44, Gömlek: 5 numaralarda kayıtlıdır.

8 x 13 cm ebadında, kareli, 50 sayfalık bir defter olup, mürekkepli kalemle Osmanlıca rik'a tarzı yazı ile kaleme alınmıştır.

Kısa kısa notlar hâlinde yazılan bilgilerden dolayı bu defterin Mustafa Kemal tarafından bir akıl defteri olarak tutulmuş olabileceği izlenimi vermektedir. Hâliyle o dönemin zor savaş şartlarının yaşandığı cephe hattında tutulan kayıtların kimi düzenli kimi ise düzensiz bir şekilde yazılmıştır. Günün şartları ve zamanın sıkışıklığı gibi nedenler, deftere aktarılan konunun ağırlık ve önemine göre de değişiklik göstermektedir. Önemli sayılan konular ayrıntılarıyla yazılırken, önemsiz veya daha az öneme sahip konular kısa cümlelerle geçiştirilmeye çalışılmıştır.

Defterin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Mustafa Kemal'in Çanakkale'de komuta ettiği 5 nci Orduya bağlı 19 ncu İhtiyat Tümeninin konuş ve kuruluşuna dair bilgiler ile düşman birliklerinin Çanakkale Muharebeleri sırasındaki durumu ile ilgili kısa bilgileri kapsayan defter, Almanca olarak yazılmış olan aşağıdaki adresle başlamaktadır:

Hans Nabe

K.K.Militärzeusär

Teschen Oesler

Schlesien

Defterde herhangi bir tarih kaydına rastlanmamaktadır. Tümenin kadrosu verilirken 23, 32, 57, 72, 77 nci Alaylar belirtilmiştir. Bu bize, notların 19 ncu Tümenin Tekirdağ'dan Maydos'a (Eceabat) intikal ettirildikten sonraki bir tarihte yazılmış olduğu sonucunu göstermektedir. Çünkü 19 ncu Tümenin Maydos'a intikalinden sonra kuruluşunda yer alan 58 ve 59 ncu Piyade Alayları, 6 ncı Kolordunun 72 ve 77 nci Piyade Alayları ile değiştirilmiştir. Bu

yeni kuruluş değişikliğine göre 19 ncu Tümen 57, 72, 77 nci Piyade Alaylarından teşekkül etmiştir. 9 ncu Tümenin bu bölgede bulunan birlikleri de harekât bakımından 19 ncu Tümen Komutanı emrine verilmiştir.[1] (27 nci Piyade Alayı, bir mantelli, bir obüs ve bir dağ bataryası).

Tümen, 5 nci Ordunun kuruluş tarihi olan 6 Nisan 1915 tarihine kadar Maydos'ta boğaz kıyısında eğitimle meşgul olmuştur. Daha sonra Maydos - Bigalı bölgesinde 5 nci Ordunun ihtiyatını teşkil etmiştir.

Mustafa Kemal tarafından tutulan bu notlarda herhangi bir tarih yazılmamasına rağmen notların, birlik kuruluşlarında yer alan kişilerden hareketle tahminen 1915 Ağustos ayı ortalarında son bulduğu değerlendirilebilir. Böyle bir düşünceye sahip olmamızın nedeni 57 nci Alay Komutanı olarak Binbaşı Hüseyin Avni Bey'in gösterilmiş olmasıdır.[2] 57 nci Alay Komutanı Hüseyin Avni Bey, Anafartalar Muharebeleri sırasında 14 Ağustos 1915 tarihinde alay karargâhına isabet eden bir obüs mermisi sonucunda şehit olmuştur.[3]

Mustafa Kemal, not defterinin ilk sayfalarında harekâtla ilgili herhangi bir bilgi vermemekte, durumda bir değişiklik olmadığını belirtmektedir. Teftiş ettiği alaylar ile yer değişikliğinde bulunduğu birliklerin isimlerini yazmıştır. Bazı birlikleri muharebeye alıştırmak için cepheye gönderdiğini bildirmesi eğitim açısından önem arz etmektedir.[4]

Mustafa Kemal'in notlarında birliklerin cephane ve muhtelif ihtiyaçlarla ilgili olarak kısa kısa notlar aldığı görülmektedir. "12 nci Tümen için kum torbası."[5] "21 nci Alay, üç batarya gelecekmiş bilmiyorlar."[6] vb. gibi notlarda sağlık hizmetleriyle ilgili olarak sadece hastanelerden bahsedilmiştir. Cephede, 5 seyyar hastane ile ağır yaralılar için 500 yataklı bir hastanenin olduğu not edilmiştir.[7] Hastane ile ilgili olarak başka bir notta "Hastane için 30 araba gönderdim."[8] ibaresi bulunmaktadır. Notun hemen altında "3000 tabak, bakır edevatı, (Fındıklı'da) 24 yatak, yorgan." yazısı bulunmaktadır.

Bir cümle hâlinde not defterinin bir sayfasına "Elbise, ayakkabı, kaput." notu düşülmüştür. Mustafa Kemal'in tuttuğu bu not, cephedeki askerin levazım ihtiyacını göstermektedir. Notun yanında istenen miktarla ilgili bir ibare ve hangi birlikler için istendiğine dair açıklayıcı bir bilgi bulunmaması notun bir hatırlatma amacıyla tutulduğu fikrini uyandırmaktadır.

---

[1] 19 ncu Tümen Tarihçesi; Gnkur. Harp Tarihi Başkanlığı, Ankara, 1970, s.10.
[2] Gnkur. ATASE Başkanlığı Arşivi; ATAZB, K: 44, G: 5. bv.
[3] a.g.e.; s.16.
[4] a.g.a.; K: 44, G: 5. ac.
[5] a.g.a.; K: 44, G: 5. aba.
[6] a.g.a.; K: 44, G: 5. aaa.
[7] a.g.a.; K: 44, G: 5. ab.
[8] a.g.a.; K: 44, G: 5. ac.

Mustafa Kemal'in notları arasında düşman gemileriyle ilgili olarak tuttuğu kısa kısa bilgilere de rastlanmaktadır. Suvla limanı bölgesinde görülen gemilerle ilgili olarak notlarında şöyle yazmaktadır: "Suvla limanında on nakliye gemisiyle bir hastane gemisinin bulunduğu, bunlardan bir tanesinin iki tabur asker alabileceği tahmin olunmakta ve bir tanesinde asker olduğu görülmektedir.

Büyük Kaymaklı'da iki zırhlı, iki kruvazör, dört torpido, üç torpido ve muhribi, iki tahrip gemisi... bulunmakta olduğu görülmektedir."[9]

Kurmay Albay Mustafa Kemal'in, bu notları yazdığı tarihte muhtemelen İngiliz Birlikleri Anafartalar (Suvla) çıkarmasını yapmamışlardır. İngilizler 3 ncü Kirte Taarruzları'nın başarıya ulaşamaması nedeniyle takviye kuvveti alarak Anafartalar bölgesine büyük bir taarruz yapmayı planlamıştır. Büyük Taarruz'a katılacak birlikler, 3-5 Ağustos günleri arasında muhrip ve taşıt gemileri ile görev bölgelerine taşınmıştır. Çıkarmaya yardımcı olmak, birlikleri korumak ve taşıt gemilerini kıyıya çekmek için muhripler kullanılmıştır. Mustafa Kemal'in gördüğü ve notlarında bahsettiği muhrip ve gemiler çıkarma amaçlı olarak bölgeye gelmiş gemilerdir.

Mustafa Kemal not defterinin diğer bir sayfasında "... Mondros'ta Fransızlar (45-50 bin) İmroz'da, yalnız İngilizler 60 bin Mondros. Az kuvvet, az cephanesi var." cümleleri yazılmıştır. İngiliz ve Fransız savaş gemilerinden oluşan Birleşik Filonun toplanma yeri Mondros ve Limni adasıdır. Mustafa Kemal'in defterine yazdığı bu bilgileri o sırada elde ettiği istihbarat bilgileridir.

Mustafa Kemal, birliklerin eğitimi ve savaş nizami ile ilgili notlar da almıştır. Çanakkale bölgesindeki arazi yapısını göz önünde tutarak yapılması gereken harekât tarzlarını şöyle belirtmektedir: "... mümkün istikametlerde ateş açarak derhâl toplanmak dik yamaçlara avcı hâlinde veya yürüyüş nizamında saldırmak",[10] "Birer birer veya ikişer manga ile çeşitli yönlerde hendek ve çalı vesaireden mevziler atlanmamalı. Güneyi, talim-i hareket ordusunda esaslı olan şeyleri istirahat aralarıyla yaptırmalı. Süngü muharebesi, çok idman, atış harekâtına ait konular..."[11]a göre süngü eğitimiyle düşman birliklerine karşı kullanılacak olan topların çapları ve atım adediyle ilgili bilgileri not defterine kaydetmiştir. Bu bilgilerden topların ateş gücünü çıkarmamız mümkündür.[12]

Mustafa Kemal'in süngü hücumuyla ilgili notu, Çanakkale Muharebeleri'nde çoğunlukla kullanılan bir uygulamayla ilgili görüşlerini ortaya koymaktadır. Mustafa Kemal, Çanakkale Cephesi'nde askerin eğitimine önem vermiş ve onda gördüğü eksiklikleri gidermeye çalışmıştır.

---

[9] a.g.a.; K: 44, G: 5. ae.
[10] a.g.a.; K: 44, G: 5. ag.
[11] a.g.a.; K: 44, G: 5. aga.
[12] a.g.a.; K: 44, G: 5. aea.

Özellikle Mustafa Kemal, 10 Ağustos 1915 tarihindeki Conkbayırı muharebelerinde askere sırf süngü hücumu yaptırmıştır. Conkbayırı'nda bulunan takviyeli 8 nci Tümeni (23 ncü, 24 ncü Alaylar) süngülerini kullanarak harekete geçirmiştir. Anafartalar bölgesinin düşman eline geçmesini önlediği gibi savaşın mevzi muharebelerine dönmesine neden olmuştur.

Defterin orta sayfalarından son sayfalarına kadar Mustafa Kemal'in emri altında bulunan birliklerin kadro cetvelleri bulunmaktadır. Birliklerde bulunan subayların isimlerini de ihtiva eden bu cetvelleri incelediğimizde çoğu kadroların muvazzaf subay yerine yedek subaylar tarafından doldurulmuş olduğu görülmektedir.[13]

Sonuç olarak diyebiliriz ki Çanakkale toprakları, bugün birçok devletin abidesini taşır. Bunların en heybetlisi, ATATÜRK'ün dediği gibi "Bu toprakları Türk sınırları içinde bırakmakla, Mehmetçiğin diktiği abidedir."

Mehmetçiğin kanı ve canı pahasına kazandığı bu zafer, her şeyden evvel Türk milletinin, millî gururu, memleket sevgisi, yüksek disiplini ve birlik beraberlik duygusuyla yaptığı bir mücadelenin sonucudur. Türk ordusunun, Balkanlar'da kırılan gururu, Çanakkale'de tamir edilerek benliğini bulmuştur. Çanakkale Muharebeleri'ndeki mücadeleci ruh, Millî Mücadele'nin de temelini oluşturmuştur.

Çanakkale Zaferi'nin kazanılmasında Mehmetçik kadar onları idare eden komutanlarının da rolü büyük olmuştur. Çanakkale Muharebeleri'ne katılan subayların büyük bir kısmı daha sonra Millî Mücadele'nin askerî kadrosunu teşkil etmiştir. Bu kadronun önderi olan Mustafa Kemal, Çanakkale Muharebeleri ile askerî dehasını ispatlamıştır. Kurmay Albay Mustafa Kemal, düşman birliklerinin çıkarma yapacağı bölgeleri tahmin ettiği gibi, düşmanın yarımada içlerinde ilerlemesini önlemek amacıyla emir almaksızın, kendine bağlı olan, 19 ncu Tümeni harekete geçirmiş ve 57 nci Alayın zamanında müdahalesi ile Conkbayırı ve Kocaçimentepe'nin düşman eline geçmesini önlemiştir. Mustafa Kemal'in, ordu ihtiyatını zamanında ve yerinde, kendi inisiyatifi çerçevesinde, çıkarma anında kullanması onun yüksek irade yeteneğini, bilgisini, kendine olan güvenini gösterir. Savaş tarihinde küçük rütbeli bir komutanın bu tür kararlar verebildiği hemen hiç görülmemiştir.

Mustafa Kemal'in, Çanakkale'deki harekâtının ana düşüncesi sürekli taarruz noktasında toplanmaktadır. Bu taarruzlar, kısa süreli zamanlar içinde ve değişik yönlerden, düşmanın en hassas yerlerine, birbiri ardına yapılan hücumlar tarzında olmuştur. Bu hücumları ise Mustafa Kemal'in komutasında bulunan 19 ncu Tümen teşkilatında bulunan subaylar yönetmiştir. 19 ncu Tümen kadrosunda bulunan subayların isimlerini ihtiva eden defter, bu bakımdan ayrı bir önem arz etmektedir.

[13] a.g.a.; K: 44, G: 5. bn, au, bl

B. MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (K: 17 G: 107)

Değerlendirme Alınan Defterin Tanımı

Küçük boy cep not defteridir. Osmanlıca, rik'a tarzı yazıyla yazılmıştır. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Samsun'a çıkışından sonra teşkilatlanma konusunda yapılan çalışmalar, Erzurum ve Sivas Kongrelerinin toplanması, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin teşkili gibi konularda tuttuğu kısa notları içermektedir.

Defterin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Defterin ilk sayfasında, (K: 17, G: 107) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktıktan sonraki faaliyetlerine ilişkin yazdığı şu notlar yer almaktadır:

"Hatıra:

Samsun'a çıktım. 18 Mayıs 35 (1919) tarihinden itibaren bütün memlekette mevcut millî teşekküllerle temasa gelmeye ve her yerde teşkilatın takviyesine ve genişletilmesine başladım. Bu konularda evvela tüm orduları (kendi kumandama dâhil olan ve olmayan) aydınlatma ve millî maksat ve teşkilat için harekete geçirdim. Bu amaçla 13 ncü Kolordu, 15 nci Kolordu, 20 nci Kolordu, 3 ncü Kolordu ve 2 nci Ordu Müfettişliği ve bu Müfettişliğin Konya'da bulunan 12 nci Kolordu ve Bursa'da bulunan 14 ncü Kolordu ve gereken durumlarda doğrudan doğruya bazı fırka kumandanlıklarıyla uzun uzadıya haberleşmeler cereyan etti.

Genel ordu ile temas ve bu vasıta ile teşkilat güvencesi."[14]

Defterin 17-107aa sayfası, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Vilayât-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin Erzurum Şubesinin, Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti ile anlaşarak Erzurum'da bir Vilayât-ı Şarkiye Kongresi toplanması için kararlaştırdıkları gün olan 10 Temmuz 1919 tarihine ilişkin notları ile Mustafa Kemal ATATÜRK'ün, Vilayât-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin Erzurum Şubesinin Müteşebbis Heyeti ile ilk toplantısını yapması ve o günkü siyasi ve askerî durumu izah etmesine dair notlarını içermektedir:[15]

"Not

I-Vilayet-i Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti

(1) Kongreye sundukları rapor.

(2) Kongreye davet (Erzincan ve komşu iller).

---

[14] a.g.a.; K: 17, G: 107.

[15] Utkan Kocatürk; Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi 1918-1938, Ankara, 1988, s. 68.

(3) Kongrenin açılışına (10) Temmuzda başlanacaktır.

(25 Haziran 1919)

(4) Erzurum Şubesinin beyannâmesi

(5) Nizamnâme

(6) Erzurum Şubesinin teşkilat programı

(7) Erzurum'dan Trabzon'a kongreye katılma teklifi.

- Hatıra: Erzurum Kongresi'nde, merkeze çağırma ve bunların temini için haberleşmeler ve gayret vardır.

Hatıra: Erzurum merkezinde özel bir kongre 17 Haziran 1919'da toplanmıştır.

Hatıra: Erzurum Şubesi 3 Mart 1919 Pazartesi günü saat 5'te her mahallenin seçmenleri belediye salonunda toplanarak, icra heyetini (heyet-i faaleyi) seçti.

a) Erzurum'da Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti hangi tarihte ve nasıl teşekkül etti?

b) Trabzon ve diğer doğu vilayetlerinde iş birliğine gayret.

c) Teşekkül maksadı ve çalışma hedefi ne idi?

d) Erzurum Kongresi'nin düzenlenmesi.

e) Benim temasım, iştirakım."[16]

Defterin 17-107ab sayfasına genel olarak bakıldığında, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Amasya'dan Edirne'de 1 nci Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey'e talimat vermesi, Üçüncü Kolordu Komutanı Refet (Bele) Bey'in 13 Temmuz 1919'da İstanbul Hükûmeti tarafından görevinden azledilmesi ve Üçüncü Kolordunun kumandasını Kavak'ta Albay Selahattin (Köseoğlu) Bey'e devretmesi, Refet Bey'in 22 Temmuz 1919'da Amasya'dan Sivas'a gelişi hakkında almış olduğu notlar yer almaktadır.[17]

Defterin 17-107ac sayfasında, Mustafa Kemal'in 22 Haziran 1919'da Amasya'dan Anadolu'daki mülkî ve askerî makamlara hitaben yayımladığı Amasya Tamimi'nden önce yapmış olduğu faaliyetlerle ilgili notları yer almaktadır:[18]

"... Samsun, Amasya, Tokat, Sivas ve çevresi Şarkî Karahisar'da (Şebinkarahisar) Samsun'a vardığım günden itibaren çeşitli vasıta ve tedbirlerle teşkilata başlanmış ve başarıyla devam ettirilmiştir. Karargâhta bazı arkadaşları da bizzat bu hususta fiilen görevlendirmiştim. Samsun'da

[16] a.g.a.; K: 17, G: 107 aa.
[17] a.g.a.; K: 17, G: 107 ab.
[18] Kocatürk; s. 59.

görüşümüze hizmet edeceği düşüncesinde bulunduğumuz için (özel tedbirle) getirdiğim Hâmid Bey bulunuyordu. (Not 3) Erzurum Valisi Münir Bey de azledilmişti. Kendisine Erzurum'dan ayrılmamasını yazdım.

- Amasya 21 Haziran 1919, Erzurum çevresinde teşkilat güçlendiriliyordu. (İhtilal başı) Erzincan çevresinde yapıldı.

- Amasya'dan 17 Haziran 1919'da Bitlis vilayetine arada bir teşkilat yapılması ve bununla ilgili girişimlerde bulunulması için yazı yazdım. Uygun cevap aldım.

- Van Valisi Haydar Bey bir Ermeni saldırısına karşı sınırda teşkilat için girişimlerde bulunmuştu. Van valisi bu amaçla aşiret başkanlarıyla görüştüğünü bildiriyor. Diğer telgrafları 21-22 Haziran 1919,... "[19]

Defterin 17-107 ad sayfasında, Mustafa Kemal, Diyarbakır ve Bitlis bölgesinde bazı kimselere mektup ve telgraf yollayarak, onları Millî Mücadele'yi desteklemeye çağırdığına dair notlar almış; Ali Galip Olayı ile ilgili bilgiler vermiştir.

Defterin daha sonraki sayfalarında, Mustafa Kemal'in, İstanbul ile ilişkilerin kesilmesi,[20] manda meselesi,[21] Sinop Mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey,[22] Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki çete direnişleri[23] ile ilgili almış olduğu notlar yer almaktadır.

Defterin 17-107 ai ve 17-107 aj sayfalarında, Mustafa Kemal'in, Ali Galip Olayı, Ali Galip'in 10 Eylül 1919'da, üzerine asker sevk edilmesini duyduktan sonra, maiyeti ile birlikte Malatya'dan kaçması ve bu kaçışı sonrası meydana gelen gelişmelerle ilgili notlar bulunmaktadır.

Defterin 17-107 al sayfasında, Mustafa Kemal'in, 2 Ekim 1919'da İzmit Mutasarrıfı Suat Bey ile telgraf görüşmesi, Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile temasa geçmesi;[24] 17-107 am sayfasında, Kazım Karabekir ile haberleşmeleri;[25] 17-107 an ve 17-107 ao sayfalarında, çeşitli yörelerin önde gelen kişileri ile haberleşmesi, onlardan bazılarına başarılı çalışmalarından dolayı teşekkür etmesi (Hacı Bedir Ağa'ya, Malatya Belediye Reisi'ne vb.), bazılarına emir ve talimat vermesi ve bu emir ve talimatlarının uygulandığına dair bilgi alması konusunda tuttuğu notlar vardır.[26] 17-107 ap sayfasında, Mustafa Kemal'in Sivas'tan Amasya'ya gidişi üzerine Şeyh Recep ve arkadaşlarının kendisi aleyhinde tutumları ile ilgili notları da yer almaktadır.[27]

---

[19] a.g.a.; K: 17, G: 107 ac.
[20] a.g.a.; K: 17, G: 107 ae.
[21] a.g.a.; K: 17, G: 107 af.
[22] a.g.a.; K: 17, G: 107 ag.
[23] a.g.a.; K: 17, G: 107 ah.
[24] a.g.a.; K: 17, G: 107 al.
[25] a.g.a.; K: 17, G: 107 am.
[26] a.g.a.; K: 17, G: 107 an; a.g.a.; K: 17, G: 107 ao.
[27] a.g.a.; K: 17, G: 107 ap.

Mustafa Kemal ATATÜRK, 17-107 aq sayfasında, “Amasya Görüşmeleri”nden bahsetmektedir. Bu sayfadaki notları arasında, 9 Ekim 1919’da, Harbiye Nazırı Cemal Paşa’nın, Mustafa Kemal’e, İstanbul Hükûmetince Heyet-i Temsiliye ile görüşmek üzere Bahriye Nazırı Salih Paşa’nın Anadolu’ya hareketinin uygun görüldüğünü bildiren ve görüşme yerini soran telgrafı; 10 Ekim 1919’da, Mustafa Kemal’in, Harbiye Nazırı Cemal Paşa’ya, ”Salih Paşa ile mülakat yeri olarak Amasya’yı tespit ettiklerini ...” bildiren cevap telgrafı; Amasya Görüşmeleri sonunda 5 adet protokolün imzalanmasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.[28]

Defterin 17-107 ar sayfasında, Mustafa Kemal’in, 15 nci, 20 nci, 12 nci ve 13 ncü Kolordu kumandanlarını Sivas’ta yapılacak olan toplantıya daveti, Mustafa Kemal’in başkanlığında Heyet-i Temsiliye üyeleriyle bir kısım kumandanların Sivas’taki toplantıları, 29 Kasım 1919’a kadar süren görüşmeler sonunda Heyet-i Temsiliye üyeleriyle kumandanların bir karar tutanağı hazırlayıp imzalamaları ve Meclis-i Mebusanın İstanbul’da toplanması ile ilgili notlar vardır.[29] 17-107 as ve 17-107 at sayfalarında ise, Mustafa Kemal’in, mebusların Ankara’ya davet edilmesi ve Ankara’ya gelen mebuslarla görüşülmesine dair notları bulunmaktadır.[30]

[28] a.g.a.; K: 17, G: 107 aq; Kocatürk; s. 105.
[29] a.g.a.; K: 17, G: 107 ar; Kocatürk; s. 117, 120.
[30] a.g.a.; K: 17, G: 107 as; a.g.a.; K: 17, G: 107 at.

İKİNCİ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K:44 G:5, K:17 G:107)

A. 19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 44 G: 5)

44-5

Hans Nabe

K. K. Militärzeusär

Teschen Oesler

Schlesien

5aa

1. Teşkilat hakkında bir talimat.

2. 6 ncı Tümenin tahkimatı.

3. 7 nci Tümenin 21 nci Alayı şimdilik Gelibolu'da.

4. Esir yeni istihbarat evrakına seri.

5. Lamdo.

1. Durumda değişiklik yoktur. Etkisiz.

2. Bir monitör ... bizce üzerinden tesirini duruşunu bombardıman etmiştir.

3. 3 ncü Tümen cephesinde bomba ile donatılmış bir keşif kolumuzun düşman siperlerine kadar bomba atması üzerine adı geçen cephede düşman, piyade ve topçu ateşi yapmıştır.

4. 26 ncı Tümeni teftiş ettim. 28 nci Alayı

5aaa

alarm ettim. O kadar memnun oldum.

Bazı önemli kusurlar gördüm. Bu tümenden sola çekilen iki tabur içine ...

2 bölük 5 nci Alaya ve 2 bölük 12 nci Tümene

savaşmaya alıştırmak için gönderdim.

26 ncı Alayın bir bölüğü makineli tüfek bölüğüdür. 5 nci Alay ve 26 ncı Alay ve üç makineli tüfeklerini cepheye gönderdim. Topçuları için de bir seçim yaptırdım.

5ab

Not: Ağır yaralı hastanesi (500 yatak)

1. Basit hastalıklar (Beşir köyü, Garipler Tepesi).

2. Mevcut 5 seyyar hastane.

3. 60/70 çadır. Barakalar.

4. Pamuk yatak, sünger.

(Valiye telgraf), Talat Bey'in telgrafı.

1 nci Ordudan

1. 1 nci Alay batarya, 4 toplu, 12 nci Tümen obüs 300.

2. 1 nci Alay batarya 4 toplu, 15 obüs.

3. 1 nci Alay karargâhı, 12 nci Tümen karargâh.

Tümence

Büyük Anafarta 1

İki adet 24

Çanakkale'ye

5aba

1. 12 nci Tümen için kum torbası.

İtalyanlar katılmayacaklar.

26 Ağustos gelecek 18.000 asker

29.000

Büyük top 15

Mondros'tan nakliye vapurları geliyorlar.

1. Ağır yaralanmışlar 8000

19: 21 ... 9000

(1) Bir batarya güneyden gelmiş olur.

6 Avusturya, 6 Bulgar.

2. 10,5'luk top.

5ac

1. 21 nci Alay, 3 batarya gelecekmiş bilmiyorlar.

2. 12 nci Alay, 3 bataryanın yerleri seçildi.

15 nci Alay, 2 bataryanın yerinin diğerlerinin de.

3. Nordenfold'lar

4. 21 nci Alay düzene giriyor.

5. 4/41 hareket etti.

6. 8/8 erlerin değiştirme mevzii

7. Hastane için 30 araba gönderdim.

3000 tabak, bakır parçaları, (Fındıklı'da) 24 yatak, yorgan

8. En az 2 zırhlı bir kruvazör, 2 torpido bot, 3 ... gemisi, 4 nakliye vapuru

9. 5 nci Alay, 3 top, makineli tüfek sandığı

3 İngiliz tüfeği

2200 kılıç

5aca

1. 26 ncı Alayın bölüklerini takım takım cephede keşif kollarını değiştirteceğim.

100

11/5

15 General

1000 subay

90.000

800 top

... talimleri

5ad

Düşman Anafartalar'da inşa etmişler. Cevabı bizde

Cami minaresi

12 nci Tümen keşif

Ali Bey, öbür başta

21 nci Alay

Not:

1. 3 nci Alayın bataryaları. Bir mevzi burada hendek.

2. Kuzey grubunda.

3. Cemil Bey terfi 12 nci Tümen.

4. 2 nci Kol plan yolları.

5ada

5. 6 ncı Tümen ile ... bir irtibat, 8 nci Tümen, 6 ncı Tümen gelirler.

Gösterilecek düşmanın ...

6. Top 14 ncü Tümen Alayı batarya ... (uçak gelir) Bir şınayder bataryası.

7. Makineli tüfekler sütre gerisinde gerekir. 22 bölük.

8. Çatalca'dan işçi ve inşaat taburları gelmedi.

5ae

1. Suvla limanında on nakliye gemisiyle bir hastane gemisi. Bunlardan bir tanesinin iki tabur asker alabileceği tahmin edilmekte ve bir tanesinde asker olduğu görülmektedir.

Büyük Kaymaklı'da iki zırhlı, iki kruvazör, dört torpido, üç torpido ve muhribi, iki tahrip gemisi. Küçük Kaymaklı'da ve Azmak'da bir zırhlı takviye torpidosu bulunmaktadır.

Üç torpido muhribi, iki tahrip gemisi bulunmaktadır.

1. Ağır topların

2. Sahra bataryası

3. İtalyanlar hakkında bilgi

4. Telefoncular

5. 59 ncu Alayda ve 26 ncı Alayda telefon bulunmaktadır.

5aea

1. 8,8	8/5
10,5	12
12	1,5
15	4

Ateş edecekler.

Yüzbaşı İtmar

2. 15 her defasında 4 mermi

10,5 her defasında 2 mermi

12 her defasında 2 mermi

8,8 her defasında 3 mermi ateş edecekler.

“Onun gibi insanlar aile hayatından mahrumdur.”

5af

1. 28 nci Alaydan 1 tabur saat 8’de hareket etti.

2. 5 nakliye var. 2 kendi geldi. Siste zırhlı bir kruvazör

3. 5 nci Tümende bir keşif kolu tekrar eden on altı tüfek ...

4. Veymar Bey, Arif Bey

5. 31 nci Alay kolordu ihtiyatı

6. 1 mecidiye yarım lira düşman elinden alınırsa

7. 22 sandık cephane 1 makineli tüfek

8. Saz limanına kadar 58 nci Alay (6 ncı Kolordu) alıyor. O hâlde ... yine beklemeye

5afa

1. Talim değiştirmeli bir hendek

Direkt ...

Hakkında çeşitli bilgi toplanmak.

1. Hem talim ... aramak için ... ele geçirip solumuzda bir bölük ... diyor. Hâlbuki olduğu yerde bu hâlde ... korunmuş olması ordugâhlar güneyinde bir yer işgal eder.

2. Talim ... zamana bölünür veya herhâlde harekâtıyla temas zamanlarında yapılır.

5ag

3. Bir yürüyüş programını astsubaya verdiğini söylüyor. Hepsini de kullanmalı. Bölüklerde on iki ve keşif uçağı ... hatta içinde ve yanında tahmin mesafesi gibidir.

4. Genel uygulamada harekâtta ... yürüyüşte erler ayağa kalkışırlar.

5. Sürat ve ... ele geçirmek için mümkün yönlerde ateş açarak derhâl toplanmak dik yamaçlara avcı hâlinde veya yürüyüş düzeninde saldırmak.

5aga

Birer birer veya ikişer manga ile çeşitli yönlerde hendek ve çalı vesaireden aralıklarla atlanmamalı. Güneye eğitim harekâtı ordusunda esaslı olan şeyleri dinlenme aralıklarıyla yaptırmalıdır. Süngü muharebesinde silah atışına ait hususlar.

Ve süngü eğitimi hususunda ... yapılacak eğitimlerde ise hareket ve diğer meselelere bağlıdır. Taarruz fikirlerinin ... erler kendisini dinleyebilir.

5ah

Teçhizatda ise,

1. Tuğla. Fırın ve hastane için.

2. 2000 portatif çadır hastaneler için.

Hovik Bey 13 ncü Alay komutanı

3000 kişilik Akbaşda'dır.

1 tabur mavi şapkalı Damakçı köy bayırındaki düşman süperlerine giriyor.

5aha

Adet 12 bugün geldi.

Bu gece dursun.

Gelir kendi ...

Bir batarya güneybatıdadır. Büyük Anafarta 12 nci Tümen, 133 şarapnel tanesi bir batarya eğitime ...

Yapılacak yollardan ise hareket buradaki gerekli kuvvetler.

Taarruz etmek. Tüfek, süngü, gülle var. Bunlar erler kendilerini isteyebilir.

5ai

1. 4 ncü Alay gözetleme yerine telefon

2. Fırkaların süvarileri

3. Mühendis erler

3 ncü Tümen Mürettep Komutanı 300 erin çeşitli sınıflardan

Projektör yirmi iki helyos makinesi aldık.

4. 26 ncı Tümenden uzak bulunan bölüklerden birincisi değişerek yardım edecek.

5. Bir tabur sarı şapkalı Ayakayan bayırındaki düşman siperlerine giriyor.

5aia

1. Gömlek, ceket, ayakkabı

2. Ayakkabı, elbise

Üç bin ise

3. Esat Bey'e

4. Deve semerleri alınacak.

Ağaçları için

5. Topçu baskını bugün madde 4

6. Tümence bir topçu komutanından

7. Topçu tümeni kolorduya

8. Yeni gelen 12 nci Tümen

5aj

Kopyalarda bir önceki sayfa (44-5 aia) yanlışlıkla kopyalanmıştır.

5aja

Ordusunda kuvvet yok. Mondros'ta Fransızlar (45-50 bin) İmroz'da yalnız İngilizler 60 bin.

Mondros az kuvvet.

Az cephanesi var.

Bugünlerde mavi kuvvetlerle diğer bir kıta taarruz yapacaklar. Cephane gelir gelmez. Düşman askerlerinin yanı iyi değil. Güçleşen ihtiyattan dört tugay komutanı kimseye danışılmadan kovuldu.

5ak

Gelibolu'da 400 liralık kereste var.

İzin istenilir. Aldım.

Menzile aldırın. Bizim adımıza çekin.

1. Eğitimle ilgili bilgi.

2. 2/31 değiştirilmesi.

3. Draganlar hakkında bilgi.

4. Komutanlar müfrezelerden gizlenilen tabyalar hakkında.

5aka

Not:

Yok etme topu

1. 21 25

13

Ece Limanı mıntıkası

2 nci Kolordu komutanı emrine tabi olacaktır.

Tümence bir arada bulunan tabur, General Vesim Paşa tarafından şiddetle bir hafta eğitime tabi tutulacaktır.

5al

Bunlar değiştirilecektir.

Fondenberg gümüş imtiyaz.

1. Her gece kuvvetli keşif kollarıyla taarruz keşifler

2. İstediğine emir, kesinlikle emir

3. Kısa tel örgüsü

4. İki tümen çıkaralım.

5ala

1. Alman Genelkurmayı İngilizler, Fransızlar

muharebe miğferi (casque d'action)

2. Geri çekilen kıtalara verilmiş olmasında

3. İtalyanlardan gelmiş eski cephane

4. Beraber tahliyesi ertesi ... bölük ile.

5. Onarılmış tüfek aldılar.

Aurgas şapkası

5am

5. Zayıf hastalar gönderilecek. Kıtası yanında tedavisi.

6. Azmakta dayanma noktası.

1. Hastane açıldı.

2. Gemiler

3. Elbise, ayakkabı, kaput

4. Erzak işine alınmayabilir.

1. Öncelikle ilerdeki birliklerden hücum, yaralı

5ama

1. 55 örtüleri öncelikle ilerideki birliklerine

2. Yaralı hastalar birliklerinde tedavi edilecek.

3. 13 ncü Alaya ilave edilerek uzakta, erzaktan kazanacak şekilde sınıra ilave

4. Bomba bataryalarından meydana getirilecek kuvvetli ateşler

1/39 3 ncü Alaya katılma.

1/32 4 ncü Alay

2/31 5 nci Alay

5an

26 ncı Alayın 5 nci Bölüğündeki hazır olanların isimleri

15 nci Kol Bir Sahra Bataryası 3 ncü Alaya cephanesiyle beraber

250 ile 270 bin İngiliz

100 bin Fransız

5 nci Tümen

5ana

5 nci Tümen değişecek.

Sanırım gaz atan top verilecek.

1. Hasta hayvanlar tedavi sonrasında kıtalarına iade edilmiyor.

2. 2 nci Kolorduya Almanca bilen bir kurmay subay

3. Güneyi

4. 26 ncı Alaya bir batarya gönder. Yol için

5. İşaret ve hücum

5ao

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Süvari Bölük Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Cemil Efendi
Süvari Bölük Komutanı	Üsteğmen	Enver Efendi
Süvari Bölük Komutanı	Asteğmen	Rasim Efendi
Ekmekçi Müfrezesi Komutanı	Asteğmen	Süleyman Ağa

5ap

Kıtası	Rütbesi	İsmi
4 ncü Hafif Erzak Kol Komutanı	Yüzbaşı	İsa Avni Efendi
4 ncü Hafif Erzak Kol Komutanı Yardımcısı	Asteğmen	İsmail Hakkı Efendi
4 ncü Hafif Erzak Kol Hesap Memuru		
5 nci Ağır Erzak Kol Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Osman Efendi
5 nci Ağır Erzak Kol Komutanı Yardımcısı	-	-
5 nci Ağır Erzak Kol Hesap Memuru	-	-

5aq

Cephane ve Erzak Kolları

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Cephane ve Erzak Kolları Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hüseyin İsmail Efendi
Cephane Birinci Piyade Kol Komutanı	Üsteğmen	Ahmet Cevdet Efendi
Yardımcısı	-	
Hesap Memuru	-	-
Cephane 2 nci Piyade Kol Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Ahmed Hamdi Efendi
Yardımcısı	-	-
Hesap Memuru	Aday	Mehmet Efendi
Cebel (dağ) Cephane 3 ncü Kol Komutanı	Asteğmen	Tevfik Efendi
Cebel (dağ) Cephane 3 ncü Kol Komutanı Yardımcısı	Asteğmen	Battal Ağa
Cebel (dağ) Cephane 3 ncü Kol Hesap Memuru	Aday	Halid Efendi

5ar

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Sıhhiye Bölüğü Başhekimi	Kıdemli Yüzbaşı	İbrahim Baki Efendi
Sıhhiye Bölüğü Doktoru	Yüzbaşı	Mehmet Ali Efendi
Sıhhiye Bölüğü Eczacı	-	-
İnzibat Subayı	Asteğmen	Mehmet Mazhar Efendi

5as

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Seyyar Hastane Başhekimi	Ücretle Yükümlü Binbaşı	İsmail Hakkı Efendi
Seyyar Hastane Doktoru	Yüzbaşı	Nazif
Seyyar Hastane Doktoru	Yüzbaşı	Dinleal
Seyyar Hastane Doktoru	Yüzbaşı	Nivart Balıç
Eczacı	Asteğmen	Osman Tahsin
İnzibat Subayı	Asteğmen	İbrahim
Hesap Memuru	-	Ali Nazmi

5at

Kıtası	Rütbesi	İsmi
İstihkam 4 ncü Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	İsmail Hakkı Efendi
Birinci Bölük Komutanı	Asteğmen	Haydar
Birinci Bölük	Asteğmen	Nehri
Birinci Bölük	Subay Vekili	Rıza
İstihkam Taburu Doktoru	Ücretle Yükümlü Yüzbaşı	Parsildoş

5au

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Topçu Seri 7 nci Bölük Komutanı	Üsteğmen	Fethi Efendi
Topçu Seri 7 nci Bölük	Subay Vekili	Nazmi Efendi
Topçu Seri 7 nci Bölük	Subay Vekili	Vasıf Efendi
Topçu Seri 8 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Bilal Efendi
8 nci Bölük	Üsteğmen	Recep Efendi
8 nci Bölük	Subay Vekili	Namık Efendi

5av

Kıtası	Rütbesi	İsmi
Topçu Seri Cebel (dağ) Tabur Komutanı	Binbaşı	Yahya Nafiz Efendi
Topçu Seri Cebel (dağ) Tabur Komutan Yardımcısı		
Tümen Baş Hekimi		
Doktor		
Veteriner		
Levazım Subayı		
Katip		Sırrı Efendi
İmam		
Demirci		
Marangoz		
Kamacı		
Kayıtlı Cephane Komutanı		

5ax

Kıtası	Rütbesi	İsmi
4 ncü Bölük Komutanı		
5 nci Bölük Komutanı		
6 ncı Bölük Komutanı		

5ay

Kıtası	Rütbesi	İsmi
2 nci Bölük Komutanı		
2 nci Bölük Yaveri		
Gözetleme Subayı		
Doktor		
Veteriner		
Levazım Subayı		
Levazım Memuru		
İmam		
Demirci Ustası		
Marangoz		
Kamacı		
...		
Cephane Kol Komutanı		

5az

Kıtası	Rütbesi	İsmi
1 nci Bölük Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Mümtaz Efendi
2 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Mustafa Efendi
3 ncü Bölük Komutanı		

5ba

Kıtası	Rütbesi	İsmi
... Komutanı	Kıdemli yüzbaşı	Necmi Efendi
... Yaveri		
Doktor	Yüzbaşı	...
Veteriner		
Levazım Subayı		
Levazım Memuru		
İmam		
Demirci		
Demirci ustası		Alaeddin Usta
Marangoz		İsmail Hakkı Usta
Kamacı		Kamacı Ali Rıza Usta

5bb

Kıtası	Rütbesi	İsmi
23 ncü Alay Komutanı	Yüzbaşı	Ali Efendi
23 ncü Alay Komutanı	Üsteğmen	
23 ncü Alay Komutanı	Asteğmen	Necmettin Efendi
23 ncü Alay Komutanı	Subay Vekili	Ahmet Cevat
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Ziya Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Üsteğmen	-
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Asteğmen	Faik
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Asteğmen	Nazmi
77 nci Alay 3 ncü Tabur ... Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur ... Bölük	Üsteğmen	Necmettin

5bc

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Komutanı	Yüzbaşı	Mehmet Fehmi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Komutanı Yaveri	Asteğmen	Ahmet Mehdi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Doktor	Yüzbaşı	Simyat
77 nci Alay 3 ncü Tabur İmamı		Hafız Ali Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Katip		Mehmet Tahir Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Levazım Memuru	Asteğmen	Mehmet Rüştü Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur İkmal Komutanı	Üsteğmen	Arif Hikmet Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	İhsan Usta
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Komutanı	Yüzbaşı	
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Üsteğmen	Kemalettin Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Asteğmen	Ahmet Bican Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Subay Vekili	Salih Efendi

5bd

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay 2 nci Tabur 6 ncı Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Abdurrahman Efendi
6 ncı Bölük	Üsteğmen	Behçet Efendi
6 ncı Bölük	Asteğmen	Mehmet Efendi
6 ncı Bölük	Asteğmen	İsmail Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Osman
7 nci Bölük	Üsteğmen	Ömer
7 nci Bölük	Asteğmen	Ali Rıza
7 nci Bölük	Asteğmen	Şakir
77 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Ahmet Tevfik
8 nci Bölük	Üsteğmen	-
8 nci Bölük	Asteğmen	Emin Efendi
8 nci Bölük	Asteğmen	Mehmet Hüdai

5be

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı	Binbaşı	Rıfat Bey
77 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı Yaveri		
77 nci Alay 2 nci Tabur Doktor	Yüzbaşı	Halil Naki Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur İmam		Mehmet Talat Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Katibi	-	Ali Şevki Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Levazım Subayı	Üsteğmen	Hacı Halit Efendi

77 nci Alay 2 nci Tabur İkmal Komutanı	Asteğmen	Ali Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	Ömer Lütfü Usta
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Hamdi Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Üsteğmen	Abdülhadi Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Asteğmen	Abdürrezzak Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Asteğmen	

5bf

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Halil Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük Komutanı Yaveri	Üsteğmen	Ali Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük	Asteğmen	
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük	Asteğmen	Hüsnü Efendi

5bg

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay 1nci Tabur 1 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Rüştü Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Sadık
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük	Asteğmen	Hasan Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük	Asteğmen	

77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Vasıf Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Asteğmen	Mehmet Fevzi
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Asteğmen	Mehmet Efe
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Sezai Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük KomutanıYaveri	Üsteğmen	Cemal Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük	Asteğmen	Ferit
	Asteğmen	

5bh

Kıtası	Rütbesi	İsmi
77 nci Alay Komutanı	Binbaşı	Sait Bey
77 nci Alay Komutanı Yaveri	Üsteğmen	Kamil Efendi
77 nci Alay Veteriner	Yüzbaşı	Hüsamettin Efendi
77 nci Alay Ağırlık Komutanı	Asteğmen	Tevfik Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Komutanı	Binbaşı	Hacı Emin Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Komutanı Yaveri	Asteğmen	Muhittin Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Doktoru	Yüzbaşı	Abdülgafur Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur İmam	-	Hafız Mehmet
77 nci Alay 1 nci Tabur Katip		Eşref Efendi

77 nci Alay 1 nci Tabur Levazım		Ali Necati Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Subay	Üsteğmen	İsmail Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur İkmal Komutanı	Üsteğmen	Ahmet Ağa
77 nci Alay 1 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	Ahmet Usta

5bi

Kıtası	Rütbesi	İsmi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük Komutanı	Yüzbaşı	İdris Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Üsteğmen	Hasan Kazım
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Asteğmen	Osman Ağa
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Asteğmen	
32 nci Alay 3 ncüTabur 11 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Muhittin
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Mehmet Ali Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük	Asteğmen	Abdülkadir Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 ncü Bölük	Asteğmen	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	İzzet Efe
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük Komutanı Yaveri	Üsteğmen	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük	Asteğmen	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük	Asteğmen	Ahmet Lütfi

5bj

Kıtası	Rütbesi	İsmi
32 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı	Binbaşı	Nedim Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı Yaveri	Asteğmen	-
32 nci Alay 2 nci Tabur Doktor	Ücretle yükümlü Yüzbaşı	Agap Beşiryan Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Katip	Hesap Memuru Tabur	Mehmet Hacı Feyzullah Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur İmam	-	Ahmet Hilmi Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Levazım Subayı	Asteğmen	Ali Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur İkmal Komutanı	Asteğmen	
Tüfekçi	Tüfekçi	Ahmet Usta
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Necip Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Hayri Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Asteğmen	
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Asteğmen	

5bk

Kıtası	Rütbesi	İsmi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Yusuf Kemal Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük Yaveri	Üsteğmen	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük	Asteğmen	İbrahim Ethem Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük	Asteğmen	Feyzullah Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Bahri
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Salih Nazmi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Asteğmen	Ahmet Hamdi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Asteğmen	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük	Asteğmen	Mustafa Hamit Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük	Asteğmen	-

5bl

Kıtası	Rütbesi	İsmi
72 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hüseyin Rıza Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Komutan Yaveri	Asteğmen	-

72 nci Alay 2 nci Tabur Doktor	Ücretle Yükümlü Yüzbaşı	Hacır Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Katip	Tabur Hesap Memuru	İsmail Hakkı Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur İmamı	-	Mehmet Hüsnü Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Levazım Subayı	Üsteğmen	Davut Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur İkmal Komutanı	-	-
72 nci Alay 2 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	Ramazan Usta
72 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Salih Efendi
5 nci Bölük	Üsteğmen	-
5 nci Bölük	Asteğmen	Behçet Ağa
5 nci Bölük	Asteğmen	Mustafa Efendi

5bm

Kıtası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Bekir Sıtkı Efendi
1 nci Bölük	Üsteğmen	-
1 nci Bölük	Asteğmen	Halil İbrahim Efendi
1 nci Bölük	Asteğmen	-

5bn

Kıtası	Rütbesi	İsmi
72 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Ziya Efendi
1 nci Bölük	Üsteğmen	Hüseyin Ruhi Efendi
1 nci Bölük	Asteğmen	

1 nci Bölük	Asteğmen	Sinan Ağa
72 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Kazım Efendi (hava değişimi)
2 nci Bölük	Üsteğmen	Cemal Efendi
2 nci Bölük	Asteğmen	Arif Ağa
2 nci Bölük	Asteğmen	-
72 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Hayri Efendi
3 ncü Bölük	Üsteğmen	Rasim Efendi (hava değişimi)
3 ncü Bölük	Asteğmen	Şükrü Efendi
3 ncü Bölük	Asteğmen	Mehmet Lütfü Efendi

5bo

Kıtası	Rütbesi	İsmi
72 nci Alay Komutanı	Binbaşı	Mehmet Münir
72 nci Alay Komutan Yaveri	Üsteğmen	Ali Efendi
72 nci Alay Veterineri	Sivil Yükümlü Yüzbaşı	Nazım Efendi
72 nci Alay İkmal Subayı	Üsteğmen	Abdurrahman Efendi (adı geçen kişi Ayastefanos'ta tutuklu)
72 nci Alay 1 nci Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Arif Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur Komutan Yaveri	Asteğmen	-
72 nci Alay 1 nci Tabur Doktoru	Binbaşı	Yusuf Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur Katibi	Alay Hesap Memuru	İsmail Hakkı Efendi

72 nci Alay 1 nci Tabur İmam		Ali Rıza
72 nci Alay 1 nci Tabur Levazım Subayı	Asteğmen	Hasan Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur İkmal Subayı	Üsteğmen	Mehmet Ali Efendi (21 nci Tümen sıhhiye bölüğünde)
72 nci Alay 1 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi ustası	Mehmet Ali Usta

5bp

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
10 ncu Bölük	Üsteğmen	Alaeddin Efendi (57 nci Alay yaverliğinde görevli)
10 ncu Bölük	Asteğmen	Hüsnü Efendi
10 ncu Bölük	Üsteğmen	Hayri Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Ahmet Avni Efendi
7 nci Bölük	Üsteğmen	-
7 nci Bölük	Asteğmen	Sabri Efendi
7 nci Bölük Subay Vekili	-	Tevfik Efendi
57 nci Alay 3 ncü Tabur Komutanı	-	-

5bq

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hayri Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Komutan Yaveri	-	-

57 nci Alay 2 nci Tabur Doktor	Kıdemli Yüzbaşı	Tahir Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Katip	Alay Katibi	Mustafa Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur İmam	Alay Katibi	Hasan Fehmi Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Levazım Subayı	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tüfenkçi		Sokrat Usta
57 nci Alay 2 nci Tabur İkmal Komutanı	-	-
57 nci Alay 3 ncü Tabur 9 ncu Bölük Komutan	Yüzbaşı	Mehmet Nuri
9 ncu Bölük	Üsteğmen	-
9 ncu Bölük	Asteğmen	Salih Efendi
9 ncu Bölük	Subay Vekili	Hüseyin Hüsnü Efendi

5br

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 2 nci Tabur 6 ncı Bölük Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hacı Mehmet Efendi
6 ncı Bölük	Üsteğmen	-
6 ncı Bölük	Asteğmen	Nuri Efendi
6 ncı Bölük	Asteğmen	Hasan Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Ferit Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	-

57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Asteğmen	Hakkı Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Asteğmen	Aziz Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Komutanı	-	-

5bs

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 2 nci Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Ata Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Komutan Yaveri	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Doktoru	Sivil Yükümlü	Sarafidis Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Katip	Tabur Hesap Memuru	Mehmet Arif Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur İmam	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Levazım Subayı	Üsteğmen	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Ağırlık Komutanı	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	Lütfullah Usta
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Numan Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Ali Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Asteğmen	Kemal Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Asteğmen	Bayram Efendi (levazımda görevlidir)

5bt

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Hüsnü Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Komutan Yaveri	Üsteğmen	Nuri Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Asteğmen	Hamit Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Subay Vekili	Faik Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Şevki Efendi
3 ncü Bölük	Üsteğmen	Cemal Efendi
3 ncü Bölük	Asteğmen	Ali Rıza Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Komutanı	-	-

5bu

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay 1 nci Tabur Komutanı	Kıdemli Yüzbaşı	Zeki Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur Komutan Yaveri	-	-
57 nci Alay 1 nci Tabur Doktoru	Binbaşı	Ali Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur Katip	Alay Hesap Memuru	Süleyman Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur İmam	Fahri (Yıldız Akhisar)	Mütfi Behçet
57 nci Alay 1 nci Tabur Levazım Subayı	Üsteğmen	Arif Bey
57 nci Alay 1 nci Tabur İkmal Subayı	Asteğmen	Süleyman Efendi

57 nci Alay 1 nci Tabur Tüfekçi	Tüfekçi	Nazif Usta
57 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Komutanı	Yüzbaşı	Osman Nuri Efendi
1 nci Bölük	Üsteğmen	Fahrettin Nuri Efendi
1 nci Bölük	Asteğmen	Mehmet Fehmi (Davut Paşa'da)
1 nci Bölük	Asteğmen	-

5bv

Kıtası	Rütbesi	İsmi
57 nci Alay Komutanı	Binbaşı	Hüseyin Avni Efendi (1 nci Tabur)
57 nci Alay Komutan Yaveri	Üsteğmen	İsmail Hakkı (Geçici olarak 10 ncu Bölükte görevlendirilmiştir.)
57 nci Alay Veteriner	Kıdemli Yüzbaşı	Şemi Efendi
57 nci Alay Depo Subayı	-	-
57 nci Alay Malzeme Bölük Komutanı	-	-
Malzeme Bölüğü	Üsteğmen	Ali Nasif Efendi
Malzeme Bölüğü	Asteğmen	Hikmet Efendi
Malzeme Bölüğü	Asteğmen	Necmettin Efendi
Malzeme Bölüğü Tüfekçi	Tüfekçi Ustası	Osman Usta

5bx

Kıtası	Rütbesi	İsmi
19 ncu Fırka Karargah Komutanı	Üsteğmen	Hüseyin Niyazi Efendi
19 ncu Fırka Karargah Levazım Subayı	Üsteğmen	Mustafa Efendi
Yem Ambarı Memuru	Yüzbaşı	Hüseyin Avni Efendi
Yem Ambar Memuru	Üsteğmen	Kamil Efendi
Başkomisyon ...	Kıdemli Yüzbaşı	Mahmut Mehdi Efendi
Nakliyat Sorumlusu	Üsteğmen	Hacı Müzekke Efendi
Nakliyat Sorumlusu	Üsteğmen	Mustafa Ağa

5by

Kıtası	Rütbesi	İsmi
19 ncu Fırka Kurmay Başkanı	Binbaşı	Lüfti Bey
19 ncu Fırka Kurmay Başkanı Yardımcısı	Süvari Üsteğmen	Vahit Efendi
Kurmay Başkanı Yardımcısı	Üsteğmen	Rıfkı Efendi
Kurmay Başkanı Yardımcısı	Üsteğmen	Hayri Efendi
Emir Subayı	Süvari Asteğmen	Abbas Kazım Efendi
Başhekim	Albay	Mehmet Fehmi Bey
Baş Veteriner Vekili	Yüzbaşı	Bekir Efendi
İdare ...	Binbaşı	Galip Bey
İdare ...	Kıdemli Yüzbaşı	Şevki Efendi
İdare Hesap Memuru	Tabur Katibi	Osman Vehbi Efendi
İdare Hesap Kasa Memuru	İkinci Sınıf Katiplerden	Ömer Nabi Efendi
İdare Hesap Kasa Memuru	Dördüncü Sınıf Katiplerden	Hulki Efendi
Büyük Ağırlık Komutanı	Yüzbaşı	Ömer Fevzi Efendi

B. MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN – TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 17, G: 107)

K: 17, G: 107

Hatıra:

Samsun'a çıktım. 18 Mayıs 1919 tarihinden itibaren bütün memlekette mevcut millî kuruluşlarla temasa gelmeye ve her yerde teşkilatın takviyesine ve genişletilmesine başladım. İlk önce kendi kumandama dâhil olan ve olmayan tüm orduları donatma, aydınlatma ve millî maksat ve teşkilat ile ilgili hususlarda harekete geçirdim. Bu uğurda 13 ncü Kolordu, 15 nci Kolordu, 20 nci Kolordu, 3 ncü Kolordu ve 2 nci Ordu Müfettişliği ve bu müfettişliğin Konya'da bulunan 12 nci Kolordu ve Bursa'da bulunan 14 ncü Kolordu ve gerektiğinde doğrudan doğruya bazı tümen komutanlıklarıyla da uzun uzadıya haberleşme oldu.

Genel ordu ile temas ve bu vasıta ile teşkilat temini.

107aa

Not

I-Vilayet-i Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti

(1) Kongreye sundukları rapor.

(2) Kongreye davet (Erzincan ve komşu iller).

(3) Kongrenin açılışına (10) Temmuzda başlanacaktır.

(25 Haziran 1919)

(4) Erzurum Şubesinin beyannamesi

(5) Nizamname

(6) Erzurum Şubesinin teşkilat programı

(7) Erzurum'dan Trabzon'a kongreye katılma teklifi.

- Hatıra: Erzurum Kongresi'nde, merkeze çağırma ve bunların temini için haberleşmeler ve gayret vardır.

Hatıra: Erzurum merkezinde özel bir kongre 17 Haziran 1919'da toplanmıştır.

Hatıra: Erzurum Şubesi 3 Mart 1919 Pazartesi günü saat 5'te her mahallenin seçmenleri belediye salonunda toplanarak, icra heyetini (heyet-i faâleyi) seçti.

a) Erzurum'da Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti hangi tarihte ve nasıl teşekkül etti?

b) Trabzon ve diğer doğu vilayetlerinde iş birliğine gayret.

c) Teşekkül maksadı ve çalışma hedefi ne idi?

d) Erzurum Kongresi'nin düzenlenmesi.

e) Benim temasım, iştirakım.

107ab

Not:

1) Amasya'dan 18 Haziran 1919'da Edirne'de Cafer Tayyar Bey'e talimat.

2) Adıma hiçbir resmî telgraf kabul edilmemesinin Dahiliye Nezaretinden temin olunduğuna dair Arif Bey'in telgrafı 29 Haziran 1919.

3) 56 ncı Tümen Komutanı Bekir Sami Bey'e verdiğim emirlerin yazılışı. 27 Haziran 1919 tarihli cevap.

4) İngilizlerin Sivas'a bir tabur asker göndereceklerinin duyulması üzerine 18 Temmuz 1919'da Amasya'da 5 nci Tümene, Ankara'da 20 nci Kolorduya, Diyarbakır'da 13 ncü Kolorduya verdiğim emirler.

5) Refet Bey 13 Temmuz 1919'da, Çolak Selahattin'in İngiliz gemisiyle Samsun'a geldiğini ve komuta görevini ona teslim ettiğini, Kavak'tan bildiriyor. Bunun üzerine Fuat Paşa'nın ve o vasıta ile Konya'daki Selahattin Bey ve Yusuf İzzet Paşa'nın dikkatlerini çekiyorum.

6) 15 Temmuz 1919'da Refet Bey, sürekli ölçülü hareket edilmesini tavsiye ediyor.

7) Refet Bey'in Sivas'tan 22 Temmuz 1919'da eleştiri ve uyarılarla dolu telgrafı ve ona verdiğim cevap.

8) İkinci Ordu Müfettişi (Mersinli) Cemal Paşa'nın 5 Temmuz 1919'da İstanbul'a gittiği Konya'dan bildiriliyor.

9) 21 Mayıs 1919'da beni aydınlatması ve her zaman olduğu gibi bilgilendirmesi hususunu (Kâzım) Karabekir Paşa'ya Samsun'dan yazdım.

10) İsmimi şifre olarak kullanacağıma dair 23 Temmuz 1919 tarihli tamim. Arkasında harita vardır.

107ac

Not:

1) (Damat) Ferit Paşa konferansa davet edildiği zaman, her taraftan millî isteklerin kendisine bildirilmesi için Anadolu'ya varışımın ardından teşviklerde bulunuyorum.

2) Trabzon Valisi Mehmet Galip, Servet, İzzet Beyler'in bozgunculuklarına rağmen Trabzon'daki vatanseverler ve Kaymakam Halit Bey'in gayretiyle teşkilat kuruldu.

3) Canik Mutasarrıfı Hamid Bey 20 Temmuz 1919 tarihli şifresinde hızlı hareket edilmesini teşvik ediyor. 14 Temmuz 1919'da da azledildiğinden ve İstanbul'a gideceğinden bahsediyor. (Tarafımızdan) gitmemesi ve merkeze çekilmesi yazılıyor. Neticede gidiyor.

4) Samsun, Amasya, Tokat, Sivas ve çevresi Şarkî Karahisar'da (Şebinkarahisar) Samsun'a vardığım günden itibaren çeşitli vasıta ve tedbirlerle teşkilata başlanmış ve başarıyla devam ettirilmiştir. Karargâhta bazı arkadaşları da bizzat bu hususta fiilen görevlendirmiştim. Samsun'da görüşümüze hizmet edeceği düşüncesinde bulunduğumuz için (özel tedbirle) getirdiğim Hâmid Bey bulunuyordu. (Not 3) Erzurum Valisi Münir Bey de azledilmişti. Kendisine Erzurum'dan ayrılmamasını yazdım.

- Amasya 21 Haziran 1919, Erzurum çevresinde teşkilat güçlendiriliyordu. (İhtilal başı) Erzincan çevresinde yapıldı.

- Amasya'dan 17 Haziran 1919'da Bitlis vilayetine arada bir teşkilat yapılması ve bununla ilgili girişimlerde bulunulması için yazı yazdım. Uygun cevap aldım.

- Van Valisi Haydar Bey bir Ermeni saldırısına karşı sınırda teşkilat için girişimlerde bulunmuştu. Van valisi bu amaçla aşiret başkanlarıyla görüştüğünü bildiriyor. Diğer telgrafları 21-22 Haziran 1919, 16-17 Temmuz 1919 tarihlidir.

107ad

- Seyit Taha'nın telgrafı ve cevap. Bitlis, Siirt ve havalisinde teşkilat yapılıyor ve birçok aşiret reisinden de müracaatlar geliyor. Benim de vaktiyle orada ordu komutanlığı yaptığım için etkili aşiret reisi olarak tanıdığım kişilere uzun telgraflarla bilgilendirmede bulundum. 13 Ağustos 1919'da Garzan'da Cemil Ceto'ya, Nurşinli Şeyh Ziyaeddin Efendi'ye, Şeyh Mahmud Efendi'ye, eski milletvekili Sadullah Efendi'ye, Şırnaklı Abdurrahman Ağa'ya, Ömer Ağa'ya, Resul Ağa'ya, Bitlisli Küfrevîzâde Abdülbâki Efendi'ye Mutkili Aşiret Reisi Hacı Musa Bey'e, Haydar Bey'e, Elazığ'dan 25 Eylül 1918'de telgraf gönderdim. (İncelemeye değerdir.)

- Doktor Nazmi Bey, Elazığ'da eşraf ve zorbaların cemiyete kayıt edilmediklerini ve idare heyeti teşkil edilmediğini yazıyor. 17 Eylül 1919, Harput'ta 11 nci Tümen Asker Alma Dairesi Başkanı Vehbi Bey, Malatya'da da teşkilat olamıyor. Recep Zühdü'nün 20 Eylülde Malatya'dan telgrafı.

- 20 Eylülde, henüz teşkilat yapılmamış olduğundan üzüntümü Diyarbakır'a bildirdim. Diyarbakır temsilcisi İhsan Bey 100 kadar kişi toplanmış ise de Şammar aşireti ileri gelenlerinden Mişel ve Samrankın'ın telgrafı ve cevabı 9/10 Ekim 1919.

- Elazığ'da 15 nci Alay Komutanı İlyas Bey.

- Ali Galib'in tertip ve faaliyetleri sebebiyle Elazığ ve Malatya çevresinde aleyhte fikirler ve propagandalar olmaktadır. Ali Galib'in firarından sonra

107ada

ciddi tedbirler alınmasına çalışıldı.

107ae

1. Not: İstanbul Hükûmetiyle ilişkilerin kesilmesine ait telgraf haberleşmeleri. I. Tekrar.

II. (Dahiliye Nazırı Adil Bey'e çektiğim telgraf. Kendi el yazımla.)

2. Sadrazamın haberleşmeleri engellemesi. (Engelleme... 3 tekrar.)

III. Padişaha yazılan ve çekilmek istenilen telgraf.

IV. Komutanlarla ve çeşitli makamlar ile haberleşme.

11/12 925 gecesi (1) dosyasında.

107af

Çeşitli Teklifler

Not:

1. Konya'dan Erzurum'a İstanbul'daki tümenlerin Konyalılara ... dair. Benim verdiğim cevap 21 Ağustos 1919.

2. Bekir Sami Bey'in Arif vasıtasıyla manda hakkında haberleşmesi.

3. Kara Vasıf, Fuat Paşa vasıtasıyla manda hakkındaki işaretleri, ortak raporları.

4. Halide (Edip) Hanım'ın mektubu.

107ag

Cevap

Ruhumuzu okşayan şu müjdelerinize teşekkürler ederiz efendim.

S- Sinop Mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey ne oldu?

C- Mazhar Tevfik Bey dün işe başladı. İnşallah başarılı olur temennisindeyim. Çünkü başarı konusunda biraz ümitsizim efendim.

Hakkınızı tamamen teslim ederim, ancak ayrılma sebebi bu defa şimdilik iadesini uygun göstermiştir. Bundan sonra kullanma biçimi yüce şahsiyetlerinize ait bir keyfiyettir.

- Allahaısmarladık.

Güzel gözlerinizden öperim efendim. Allahaısmarladık.

Yıldırım (Saika) var direk.

107ah

Hart meselesi: Yalancı peygamber, Bayburt ve civarında asayişsizlik hemen her tarafta baş gösterdi. Malatya'da (hapishane meselesi). Bilecik civarında (Çerkez ve Arnavut çeteleri) Bursa'da.

- Sivas vilayetinde, Aziziye'de çeteler.

- Konya vilayetinde 50 km kuzeyinde Züvarek köyü civarında.

- Mardin ve Urfa taraflarında, Maraş'ta, Kayseri'de, Ankara vilayetinde Keskin'de.

107ai

Not: Ali Galip 10 Eylül 1919 sabahı Malatya'dan firar etmiştir. Dahiliye Nazırı ve Elazığ Valisi Ali Galip Bey olayı üzerine Reşit Paşa'nın Âdil Bey'le haberleşmesi.

10 Eylül 1919, 15 nci Kolordu, 13 nci Tümen aynı olay hakkında 3 ncü Tümen Komutanlığının Dahiliye nazırına telgrafı. Âdil Bey'in Sivas'a gönderilecek kuvvetin parası için telgrafı.

3 Eylül 1919'da (6 Eylül 1919) Âdil Bey ve Şefik Paşa'nın şifre ile Galip Bey'e Sivas'a hareket hakkındaki talimâtı.

Âdil Bey'in, Galip Bey'e bir an evvel Sivas'a hareketi için 9 Eylül 1919 tarihli emri.

3) Galip Bey'in 14 Eylülde hareket edeceğine dair Âdil Bey'in telgrafı. (9 Eylül 1919)

4) Malatya Mutasarrıfı Halil Bey'in Malatya'da Kürt kuvvetlerinin toplanması hakkında yazdığı davetnâme. 10 Eylül 1919.

5) I) Galip Bey'in Beydağı'na firarının ardından Binbaşı Novil'in İstanbul ile haberleşmelerinin sağlanması için Galip Bey'e mektubu.

II) Galip Bey'in Beydağı'ndan Kâhta kaymakamına telgrafı.

6) Ali Galip'in uzaklaştırılması hakkında Malatya reisi vekilinin ve 12 nci Süvari Alayının 14 Eylül tarihli telgrafları.

7) Malatya'da 12 nci Süvari Alayı Komutanı Cemâl Bey'le. 7/8 Eylül gecesinde yapılan haberleşme.

8) 11 Eylül 1919. Beşinci Tümen Türk ve güneyinde İngiliz Tümenlerinin askerî konumu ve miktarı.

9) Ali Galip'in tutuklanması için çeşitli yerlerden harekete geçirdiğim kuvvetler, 9 Eylül 1919.

107aj

10. Ali Galib'in İngilizlerle birlikte tekrar karşı harekete geçmesi üzerine 15 nci Kolordunun Mamahatun'daki süvari alayının Malatya'ya hareketi için emir. 10 Eylül 1919.

11. Kâzım Karabekir Paşa'nın Ali Galip'in seyahat maksadı hakkında 6 Eylül 1919 tarihli telgrafı.

12. Ali Galip'in karşı hareketine karşı İlyas Bey'e emir. 11 Eylül 1919.

13. Sivas'tan Malatya'ya gönderilen süvari bölüğü 13 ncü Tümen Komutanı Cevdet Bey'in ve Haydar Bey'in Elazığ'a tayini hakkında Kâzım Karabekir Paşa ile makine başında haberleşme.

14. Ali Galip'in firarından önce Malatya'da subaylar arasında yaptığı propagandaya 12 nci Alay yaverinin telgrafı 9 Eylül 1919.

15. Ali Galip'in Malatya'dan sonra kaldığı yerler hakkında bilgi, 11 Eylül 1919.

16. Ali Galip'in firarından sonra topladığı aşiret efradının Malatya'dan gönderilen nasihat heyeti tarafından dağıtıldığı ve Ali Galip'in Urfa'ya kaçtığı hakkında tamim. 15 Eylül 1919.

17. 12 Eylülde Malatya'ya gelen Albay Pehsiyl (?) hakkında İlyas Bey'in telgrafı. 12 Eylül ve emir.

18. İlyas Bey'in 10 Eylül saat 2'den sonra varışı üzerine verdiğim talimat!

19. Ali Galip'in telgrafına Malatya'ya yazdığı mektup üzerine İlyas Bey'le haberleşme. 13 Eylül 1919.

20. Ali Galip'in İstanbul'da serbest dolaşması üzerine Cemal Paşa'ya (Mersinli) 13 Aralık 1919 tarihinde çektiğim telgraf.

107ak

Kongrenin ...

Not: 1

13 Eylül 1919'da milletvekili seçimi için Temsil Heyeti adına verdiğim genel emir. (A) Sivas.

107al

1. İzmit Mutasarrıfıyla 2 Ekim 1919'da Sivas'tan telgraf başında mücadele.

1 Ekimde İzmit Mutasarrıfı Suat Bey'le alay komutanına yazılan telgraflar.

1 Ekimde Tümen Komutanı Âsım Bey'e emir. Hatıra! Eğer İzmit söküldükten sonra Gebze, Kartal, Üsküdar, İstanbul, Bakırköy, Beyoğlu canlandı ve çeşitli vasıtalarla tek olarak ve cemiyet hâlinde topluca katılmalarına dair uyarılarda bulundular ve talimat istediler.

2. Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile temas.

3. 11 Ekim 1919'da Balıkesir'de Tümen Komutanı Kâzım (Özalp) Bey'e talimat ve gelen cevap.

4. Konya, Isparta, Burdur vs. yerlerde teşkilat yapımı için 11 Ekim, Konya'da Refet Bey'e emir.

5. Merkezde teşkilat yapması için Çanakkale Belediyesine emir.

6. İzmir valisine 7 Ekim 1919'da teşkilat için, Demirci Mehmet Efe'ye 6 Aralık 1919, emir.

107am

İhtilaf engeli

Not:

1. Kâzım Karabekir Paşa haberleşmelerle ilgili yazılara imza koyma, diyor. 17 Eylül 1919. Ona iki şifre ile 18 ve 19 Eylülde cevap.

2. 3 Ekim 1919'da Karabekir Paşa Ankara'ya gitme, diyor.

8 Ekim 1919'da hiçbir vakit hükûmete girmeyeceksin, diyor.

107an

36) Hainlerden ayrıldığından dolayı Hacı Bedir Ağa'ya ve Malatya belediye reisine teşekkür. 16 Eylül 1919, aynı meseleden dolayı Hacı Ziya ve Şâtırzâde Mustafa Ağalara telgraf ve bunları kazandıklarından Malatya mutasarrıf vekaletine ve 15 nci Alay Komutanlığına teşekkür.

37) Özel görevler ile Malatya'ya gönderilen Recep Zühdü Bey'in (3 ncü Kolordu emir subayı sıfatıyla haberleşmeleri).

38) 5 nci Tümen Komutanı Kaymakam Kenan Bey de Malatya'ya geldi. (11 Eylül 1919).

39) Pişman olan Kürt liderlerinin gönlünün hoş tutulmasına, memnun edilmesine dair Kenan Bey'e emir. 18 Eylül 1919.

40) Firardan sonra Ali Galip'in harekâtı hakkında Kenan Bey'in raporu 18 Eylül 1919.

41) Kenan Bey'in Kürt liderleri ile görüşmesine ve kendilerine nasihat ettiğine dair.

28 Eylül 1919 tarihli şifre.

107ao

Not:

1. Bursa çevresinde teşkilat hakkında Fuat Paşa'nın Eskişehir'den 8 Ekim 1919 tarihli telgrafı.

2. Bursa'dan Tümen Komutanı Bekir Sami Bey'e teşkilat yapması için 11 Ekim 1919'da emir.

3. Karakol ve Redd-i İlhak gibi cemiyetlerin faaliyetine devam ettiklerine dair Bursa heyetinden 12 Ekim 1919'da telgraf. Buna cevap ve Fuat Paşa'ya, Bekir Sami Bey ve Kâzım Bey'e emirler. Albay Bekir Sami Bey'in 13 Ekim 1919, Bilecik'ten teşkilat hakkındaki telgrafı.

- 15 Ekim 1919, tamim üzerine Albay Bekir Sami Bey'in Redd-i İlhak Cemiyetinin blöf olduğunu zikreden telgrafı 18 Ekim 1919.

Hatıra: Bursa ve havalisi, Bilecik ve Eskişehir ve havalisi, Kütahya'da bazı zorluklarla karşılaşılmak beraber millî teşkilata alınmasında başarılı olundu. Teşkilat yapanlardan bazıları ahaliden para toplamak gibi yolsuzluklar yaptılar. Bunun olumsuz tesirlerine engel olmaya çalıştık. Karakol Cemiyeti hafiyesi (Kara Vasıf) Redd-i İlhak cemiyetlerinin faaliyetlerinin hâlâ devam etmesine engel olduk.

- Balıkesir Millî Heyeti Reisi Hâcim Bey, genel Anadolu Kongresi için iki üye istediğine dair Antalya'dan telgrafı. Uygun olmadığına dair cevap.

107ap

Not: 1

- Salih Paşa ile görüşmek için Amasya'ya gittiğimde Sivas'ta aleyhimde teşebbüs ve hareket.

- Şeyh Recep ve arkadaşlarının Salih Paşa'ya, bana ve padişaha telgrafları, telgrafçıların tehdidi karşısında tedbirler için verilen emirler. (18-19-20 Ekim 1919).

107aq

Amasya Görüşmeleri

1. Temsil Heyeti ile yakından temas kurmak üzere Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı göndermeyi uygun buluyorlar. 9 Ekim 1919.

Tarafımızdan görüşme yeri olarak Amasya tespit edildi. 10 Ekim 1919, Salih Paşa'ya fevkalade tezahürat yapılması için 14 Ekimde gereken yerlere tebligat yapıldı.

2. 20 Ekim 1919-22 Ekim 1919, Amasya'da devamlı görüşmelerde bizce esas görüş, hükûmetin bir defaya mahsus ve resmen millî teşkilatı ve Temsil Heyetini resmen tanıdığını doğrulatmak idi. Bahriye nazırına

imzalattırılan protokol ile bu olmuştur. Protokol 5 adettir. 2'si gizli sayılarak imzalanmamıştır.

3. Amasya görüşmelerine giderken komutanların da görüşlerini 14 Ekim 1919'da istemiştim. (Gelen görüşlerin özeti 4 numaradadır.)

107ar

Toplanma Yeri

Not:

1. 15 nci, 20 nci, 13 ncü ve 12 nci Kolordu komutanları görüşmek için Sivas'a davet edildi. 29 Ekim 1919.

Mesafenin uzaklığı sebebiyle, Cafer Tayyar, Cevdet, Halit, Bekir Sami, Kâzım Beyler ve Yusuf İzzet Paşa ayrı tutuldular.

2. 16 Kasım 1919, 29 Kasım 1919, komutanların katılımlarıyla Temsil Heyeti kararları alındı.

3. Meclis-i Mebusan'ın İstanbul'da toplanması ihtiyacına karşı mebusların birlikte hareketini temin için sağlanan tedbirler. -yazılı-

4. Meclis-i Mebusan'ın İstanbul'da toplanma ihtiyacı karşısında temsil heyetinin tam emniyetinin sağlanmasına kadar dışarıda millî vazifesine devam edeceğine dair tamim. 18 Kasım 1919.

5. Meclisin İstanbul'da toplanması esnasında sağlanacak tedbirler hakkında Şevket Bey'le haberleşme.

6. Kara Vasıf, Meclis'in İstanbul'da toplanması bir vatan görevidir, diyor. 19 Kasım 1919. Bu konuda aramızda geçen haberleşme.

Toplanma yeri hakkında Cemal Paşa ile olan haberleşme. Broşür (Latince yazılmış)'den alınacaktır.

Hatıra, Mebus seçimleri, tüm makamlar ve teşkilat ile haberleşmeler ve teşebbüslerle tarafımızdan temin edilmiştir. Her milletvekilinin şahsı üzerinde mümkün olduğu kadar uğraşılmıştır. Bu hususstaki haberleşmeler birçok önemli dosyaları doldurmaktadır. Bu teşebbüslerimiz açıkça yapılan beyanatımıza uygun olarak milletin arzusunu daraltmaya, baskı altına almaya hiçbir vakit eğilim göstermemiştir.

107as

Not:

1. Milletvekillerinin Ankara'ya davet edilmesi, 17 ve 29 Aralık 1919.

2. Milletvekillerinin Ankara'ya gelmelerine Hüseyin Kâzım Bey ve bazıları engel oluyorlar. (20 Aralık 1919.)

3. 4 Ocak 1920'de Ankara'ya gelen milletvekilleriyle görüşmeler.

107at

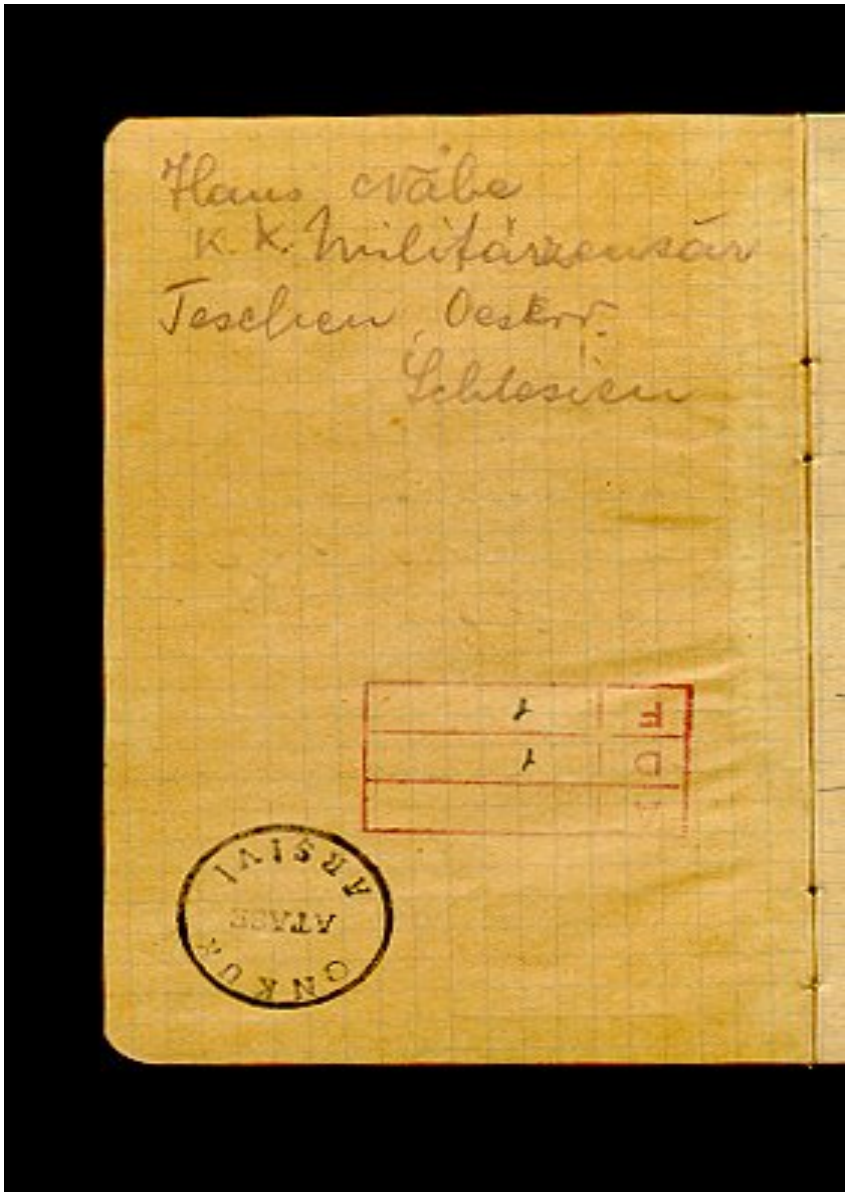
1. Ankara’ya varış üzerine tamimler, 27 Aralık 1919 ve 2 Ocak 1920.
2. İki telgraf.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİ İLE MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI

(K: 44 G: 5, K: 17 G: 107)

A. 19 NCU TÜMEN KOMUTANI ALBAY MUSTAFA KEMAL'İN NOT DEFTERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 44 G: 5)

44-5

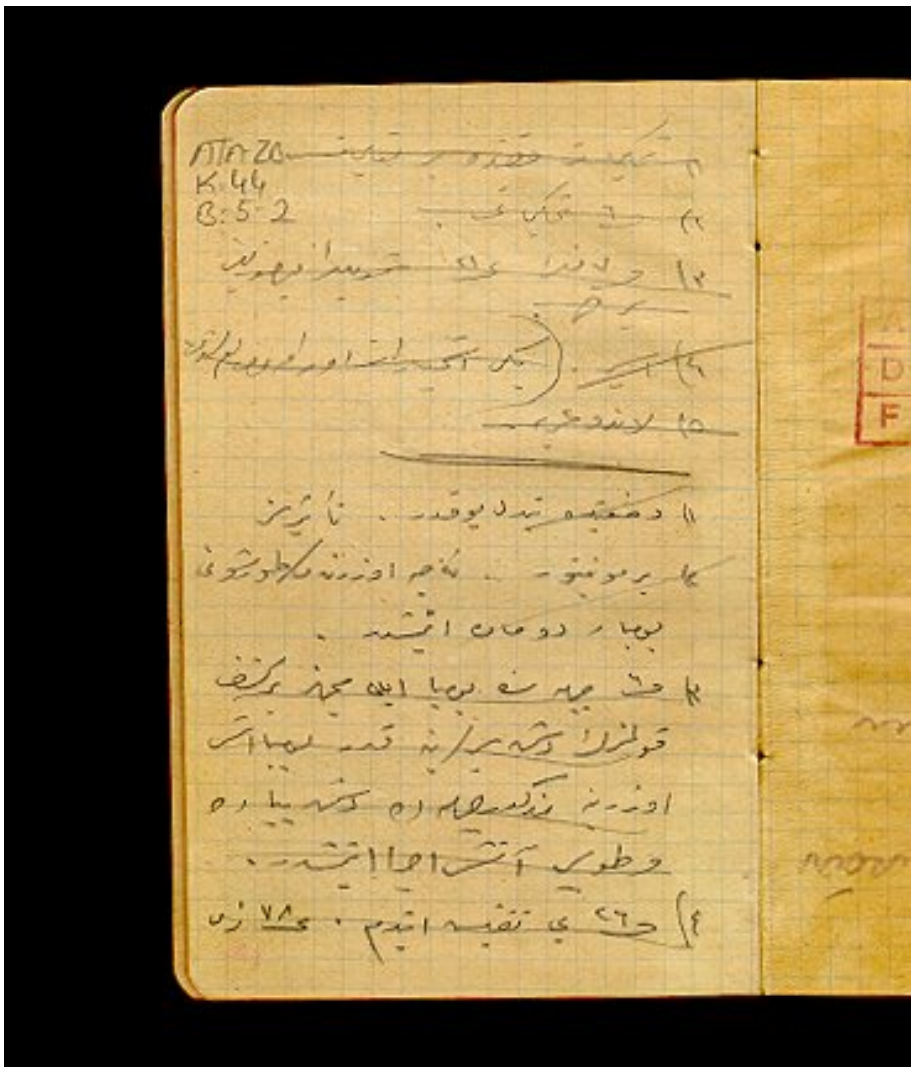
44-5

Hans Nabe

K.K.Militärzeusär

Teschen Oesler

Schlesien

44-5aa

5aa

1. Teşkilât hakkında bir talimat

2. 6 ncı Fırkanın tahkimatı

3. 7 nci Fırkanın 21 nci Alay şimdilik Gelibolu'da

4. Esir yeni istihbarat evrakına seri

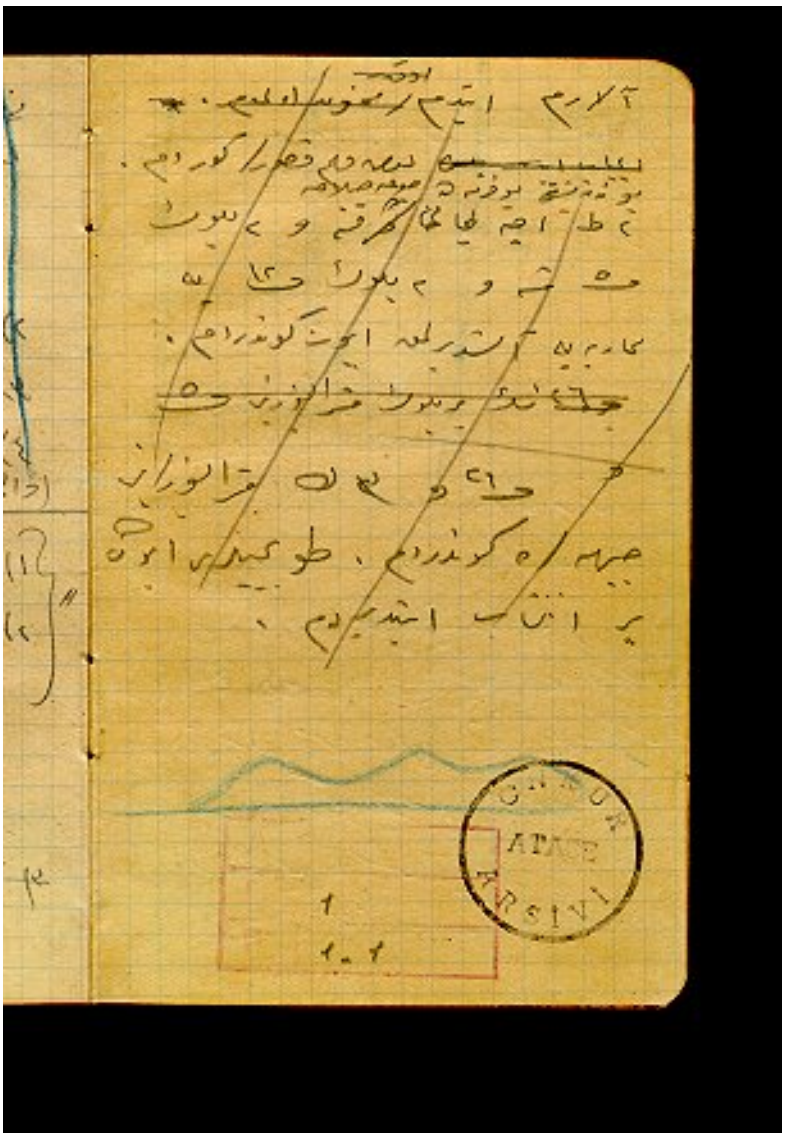
5. Lamdo

1. Vaziyette tebeddül yoktur. Tesirsiz.

2. Bir monitör ... bizce üzerindeki tesirini duruşunu bombardıman etmiştir.

3. 3 ncü Fırka cephesinde bomba ile mücehhez bir keşif kolumuzun düşman siperlerine kadar bomba atması üzerine mezkur cephede düşman piyade ve topçu ateşi icra etmiştir.

4. 26 ncı Fırkayı teftiş ettim. 28 nci Alay

44-5aaa

5aaa

alarm ettim. O kadar memnun oldum.

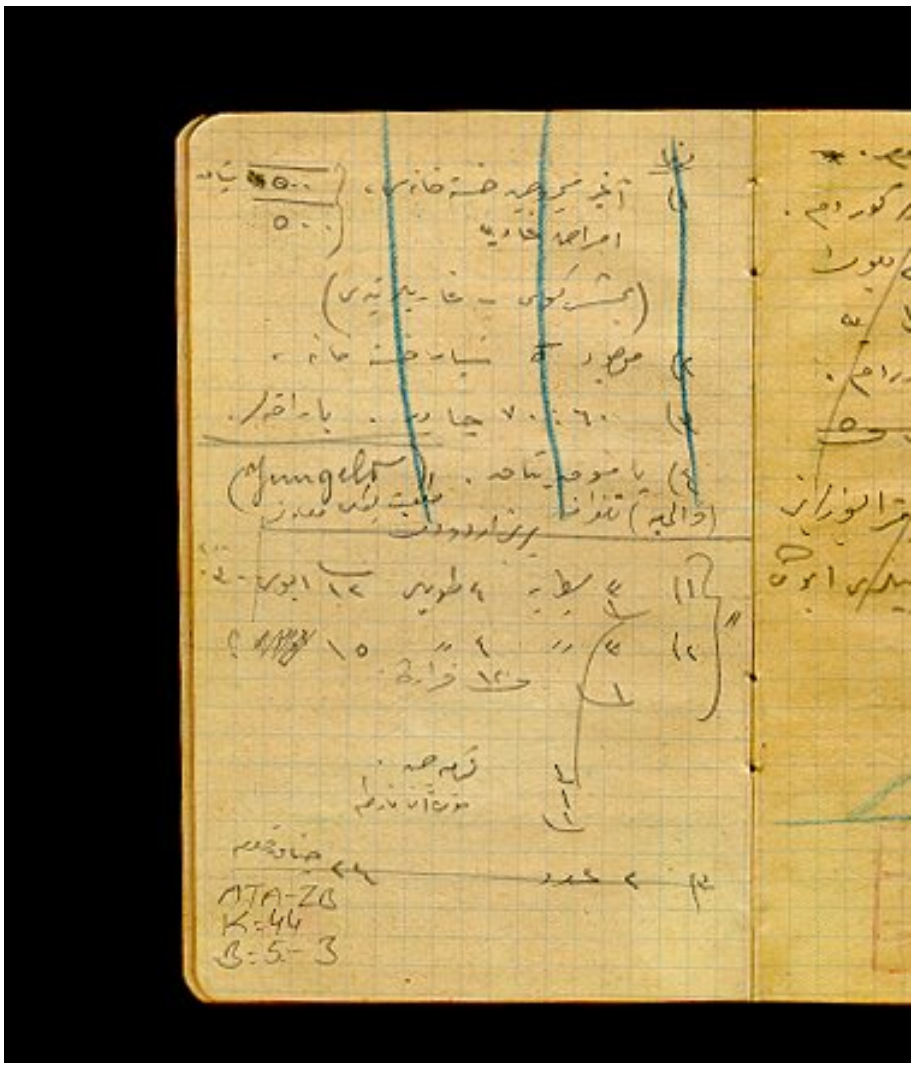
Bazı mühim kusurlar gördüm. Bu fırkadan sola çekilen iki tabur içine

...

2 bölük 5 nci Alay ve 2 bölük 12 nci Fırkaya

muharebeye alıştırmak için gönderdim.

26 ncı Alayın bir bölüğü mitralyözdür. 5 nci Alayın ve 26 ncı Alayın ve üç mitralyözlerini cepheye gönderdim. Topçuları için de bir intihap ettirdim.

44-5ab

5ab

Not: Ağır mecruhîn hastahanesi (500 yatak)

1. Emraz-ı adiye (Beşir köyü, Garipler Tepesi)

2. Mevcut 5 seyyâr hastane

3. 60/70 çadır. Barakalar

4. Pamuk yatak, sünger

(Valiye telgraf), Talat Bey'in telgrafı

1 nci Ordudan

1. 3 batarya, 4 toplar, 12 obüs 300

2. 3 batarya, 4 toplar, 15 obüs

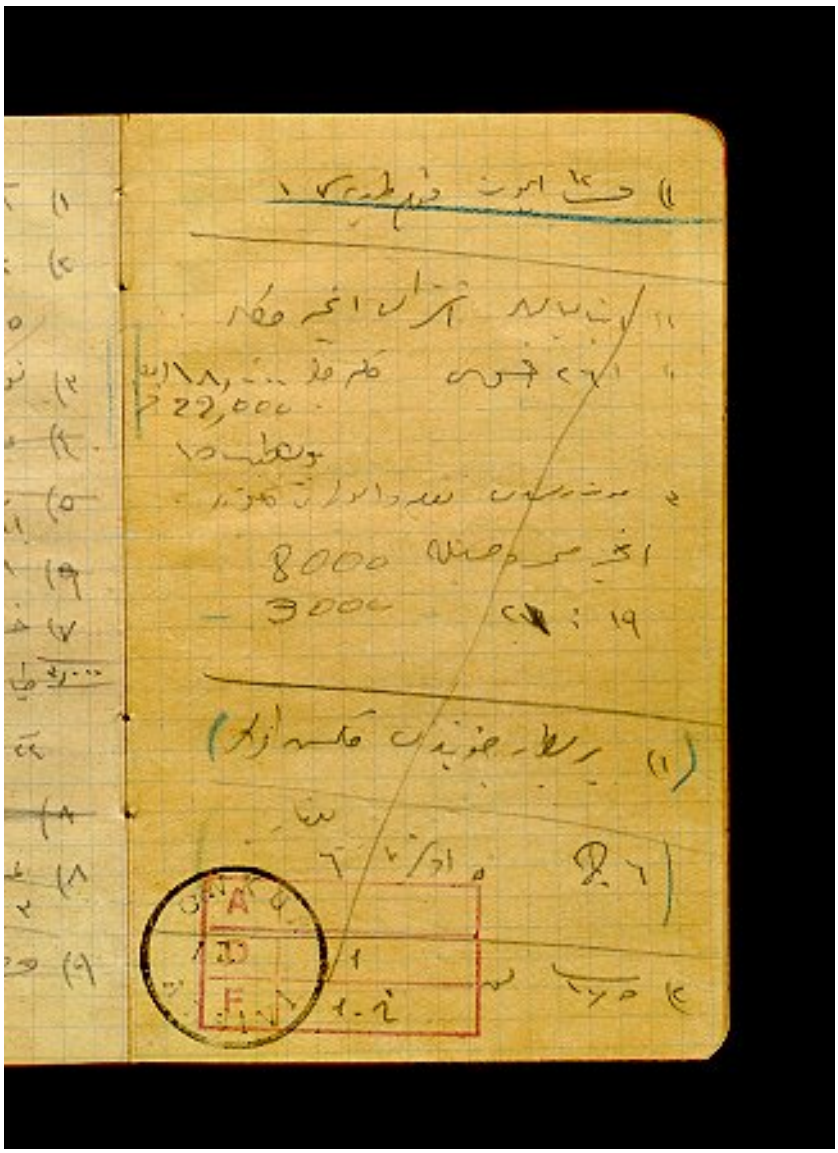
3. 12 nci Fırka karargâhı, 1 nci Fırka, 12 nci Fırka karargâhı

Fırkaca

Büyük Anafarta 1

İki adet 24

Çanakkale'ye

44-5aba

5aba

1. 12 nci Fırka için kum torbası

İtalyanlar iştirak etmeyecekler.

26 Ağustos gelecek 18.000 efrad

29.000

Büyük top 15

Mondros'tan nakliye vapurları geliyorlar.

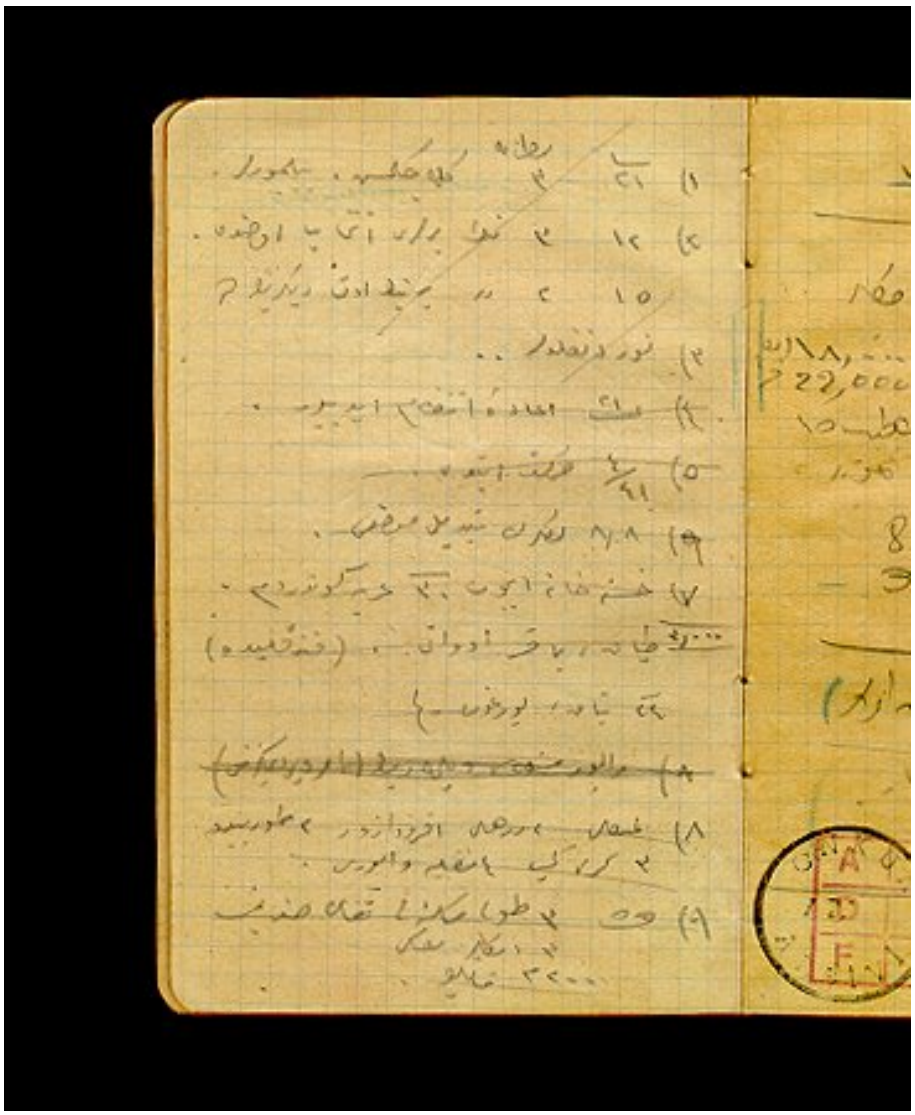
1. Ağır mecruhînle 8000

19:21 ... 9000

1. Bir batarya cenubdan gelmiş olur

6 Avusturya, 6 Bulgar

1. 10,5 luk top

44-5ac

5ac

1. 21 nci Alay, 3 batarya gelecekmiş bilmiyorlar.

2. 12 nci Alay, 3 bataryanın yerleri intihap olundu.

15 nci Alay, 2 bataryanın yerinin diğerlerinin de

3. Nordenfold'lar

4. 21 nci Alay iade-i intizam ediyor.

5. 4/41 hareket etti.

6. 8/8 neferlerin tebdil mevki'i

7. Hastahane için 30 araba gönderdim.

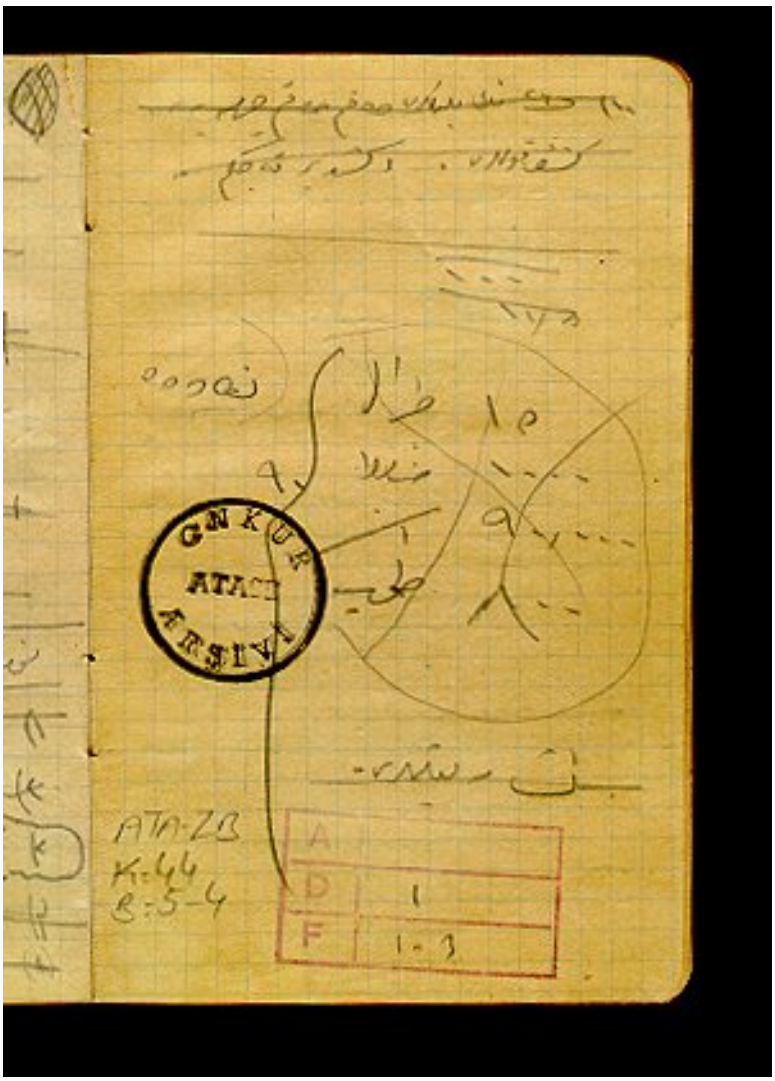
3000 tabak, bakır edavatı, (Fındıklı'da) 24 yatak, yorgan

8. Ekallî 2 zırhlı bir kruvazör, 2 torpido bot, 3 ... gemisi, 4 nakliye vapuru

9. 5 nci Alay, 3 top, makinalı tüfenk sandığı

3 İngiliz tüfengi

2200 kılınç

44-5aca

5aca

1. 26 ncı Alayın bölüklerini takım takım cephede keşif kollarını değiştirteceğim.

100

11/5

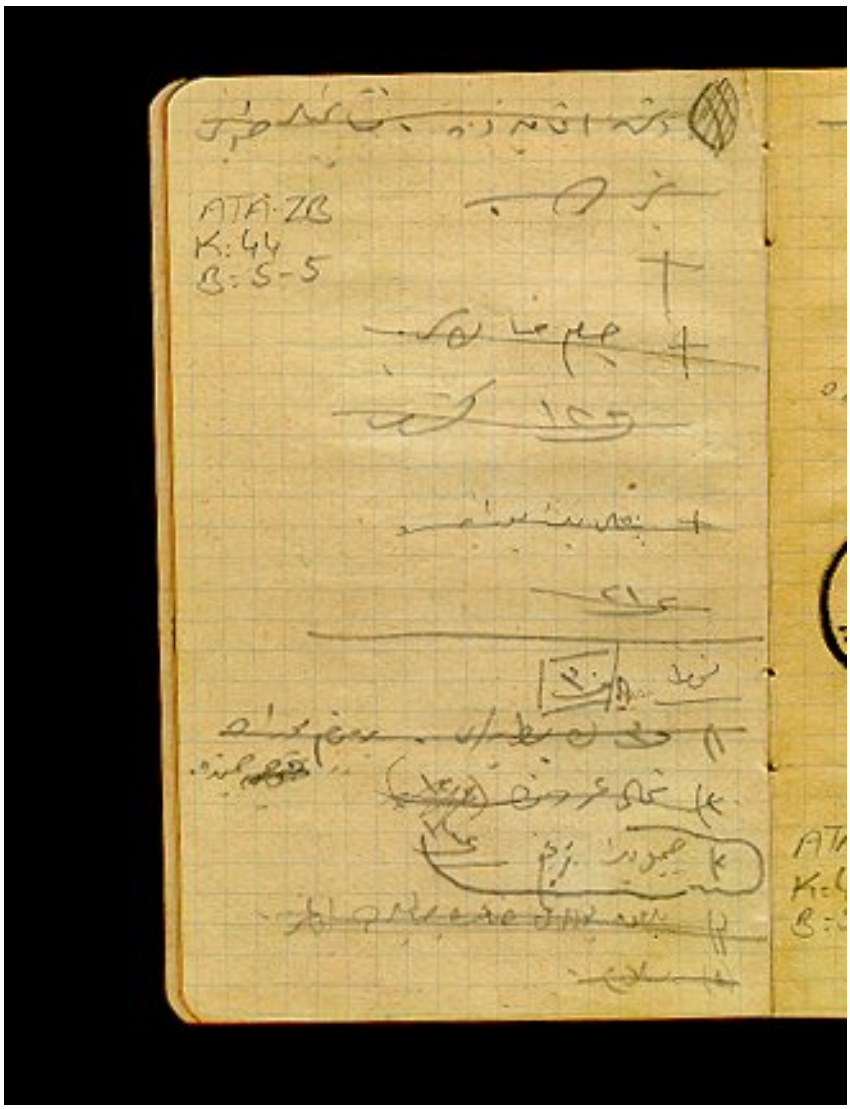
15 General

1000 zabit

90000

800 top

... talimleri

44-5ad

5ad

Düşman Anafartalar'da inşa etmişler. Cevabı bizde

Cami minaresi

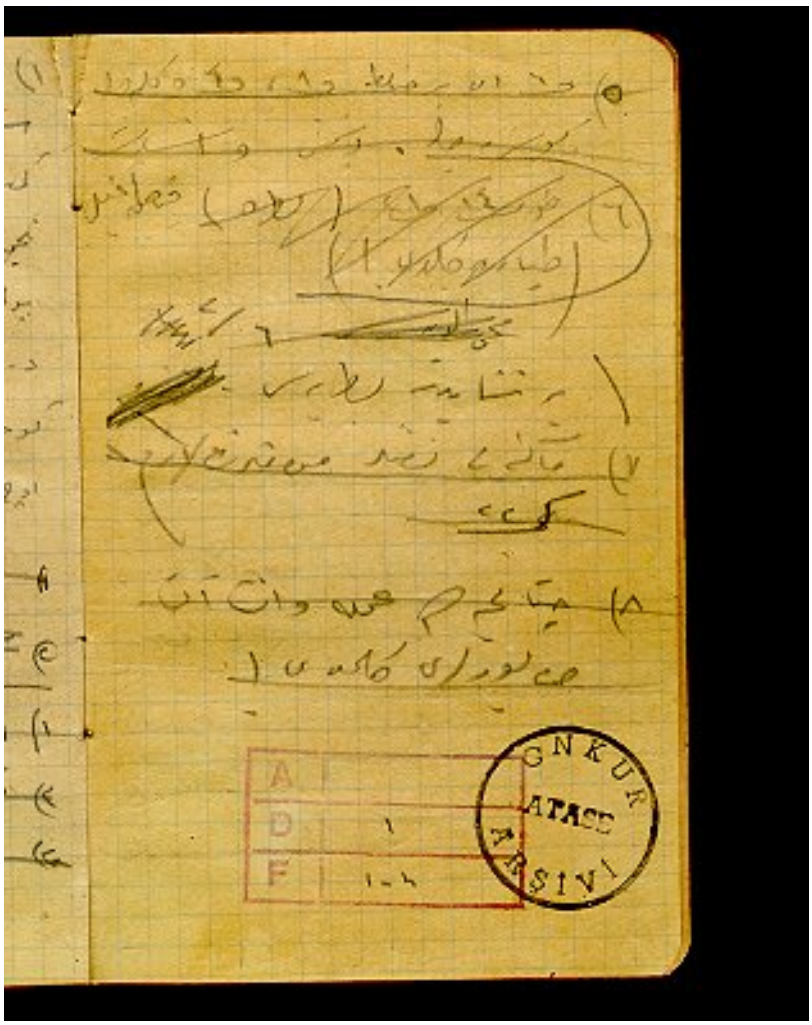
12 nci Fırka keşif

Ali Bey, öbür başta

21 nci Alay

Not:

1. 2 nci Fırkanın bataryaları. Bir mevzi burada hendek
2. Şimâl grubunda
3. Cemil Bey terfi 12 nci Fırka
4. 2 nci Kol plan yolları

44-5ada

5ada

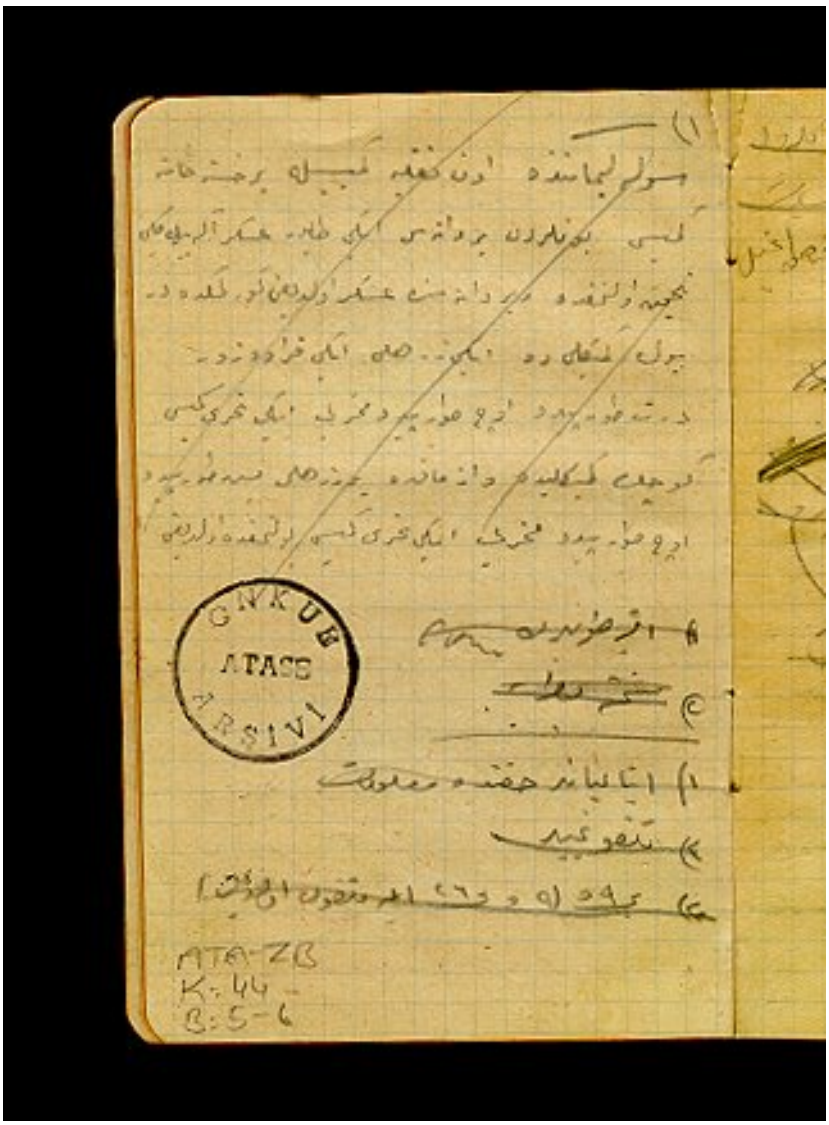
5. 6 ncı Fırka ile ... bir irtibat, 8 nci Fırka, 6 ncı Fırka gelirler.

Gösterilecek düşmanın ...

6. Top 14 ncü Fırka Alayı batarya ... (tayyâre gelir) Bir şınayder bataryası

7. Makinalı tüfenkler sütre gerisinde lâzım. 22 bölük

9. Çatalca'dan amâle ve inşâat taburları gelmedi.

44-5ae

5ae

1. Suğla limanında on nakliye gemisiyle bir hastane gemisi. Bunlardan bir tanesinin iki tabur asker alabileceği tahmin olunmakta ve bir tanesinde asker olduğu görülmektedir.

Büyük Kaymaklı'da iki zırhlı, iki kruvazör, dört torpido, üç torpido ve muhribi, iki tahrib gemisi. Küçük Kaymaklı'da ve Azmak'da bir zırhlı takviye torpidosu

Üç torpido muhribi, iki tahrib gemisi bulunmakta olduğu

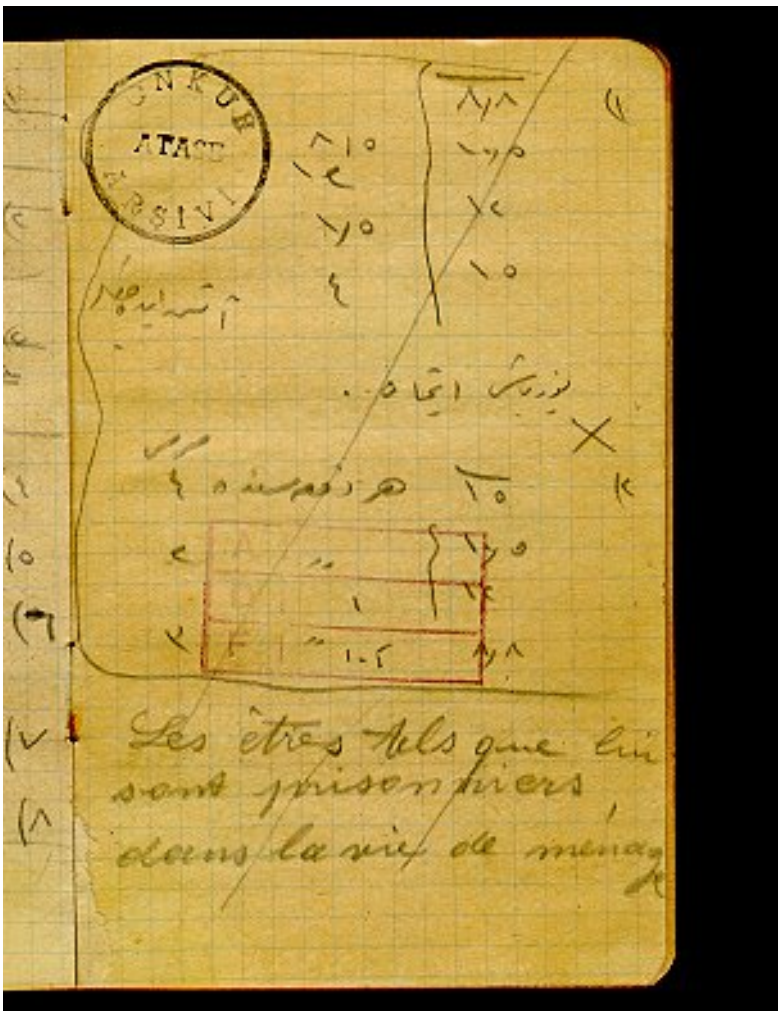
1. Ağır topların

2. Sahra bataryası

3. İtalyanlar hakkında malumat

4. Telefoncular

5. 59 ncu Alayda ve 26 ncı Alayda ile telefon olduğu

44-5aea

5aea

1. 8,8 8/5
   10,5 12
   12 1,5
   15 4

Ateş edecekler

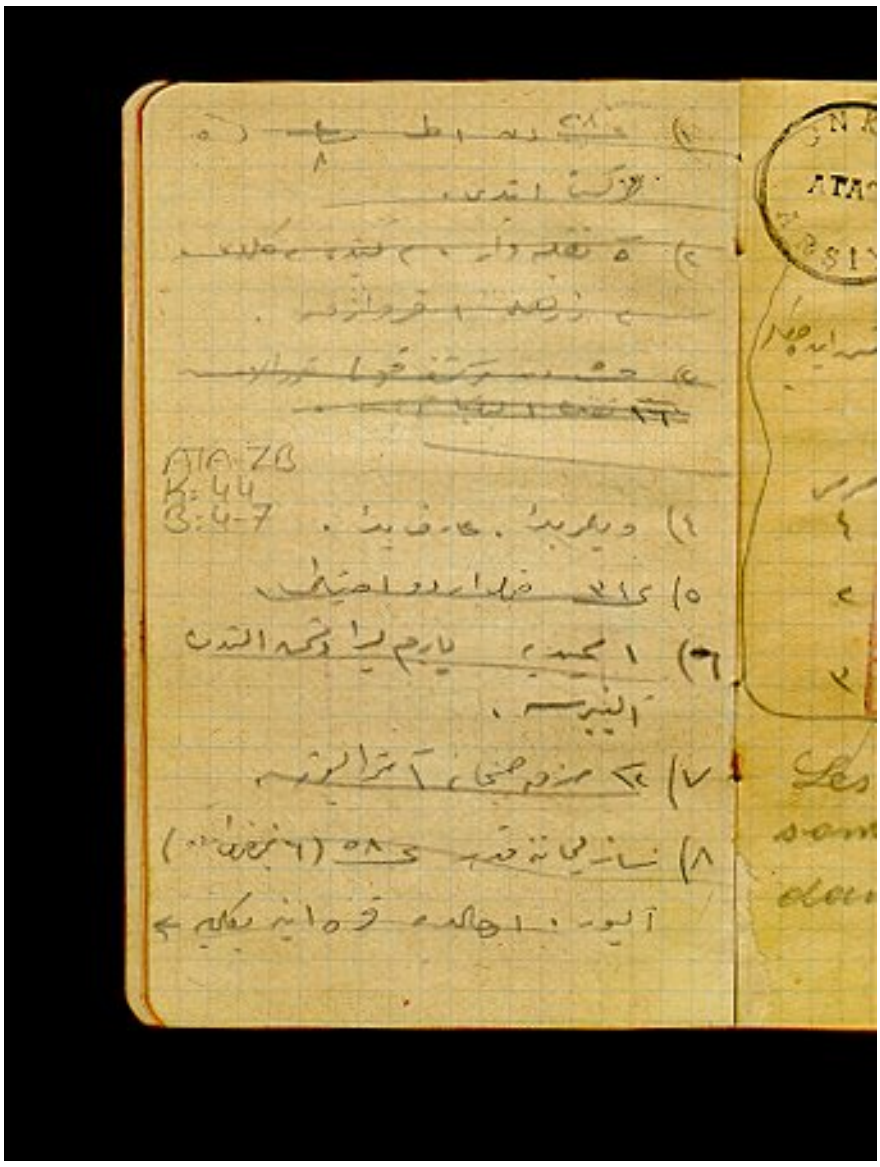
Yüzbaşı İtmar

2. 15 her defasında 4 mermi
   10,5 her defasında 2 mermi
   12 her defasında 2 mermi
   8,8 her defasında 3 mermi ateş edecekler.

“Les etres tels queui

Sont prisonniers

Dans la vie de me’nage.”

44-5af

5af

1. 28 nci Alaydan 1 tabur saat 8'de hareket etti.

2. 5 nakliye var. 2 kendi geldi. Siste zırhlı bir kruvazör

3. 5 nci Fırkada bir keşif kolu tekerrür olan on altı tüfenk...

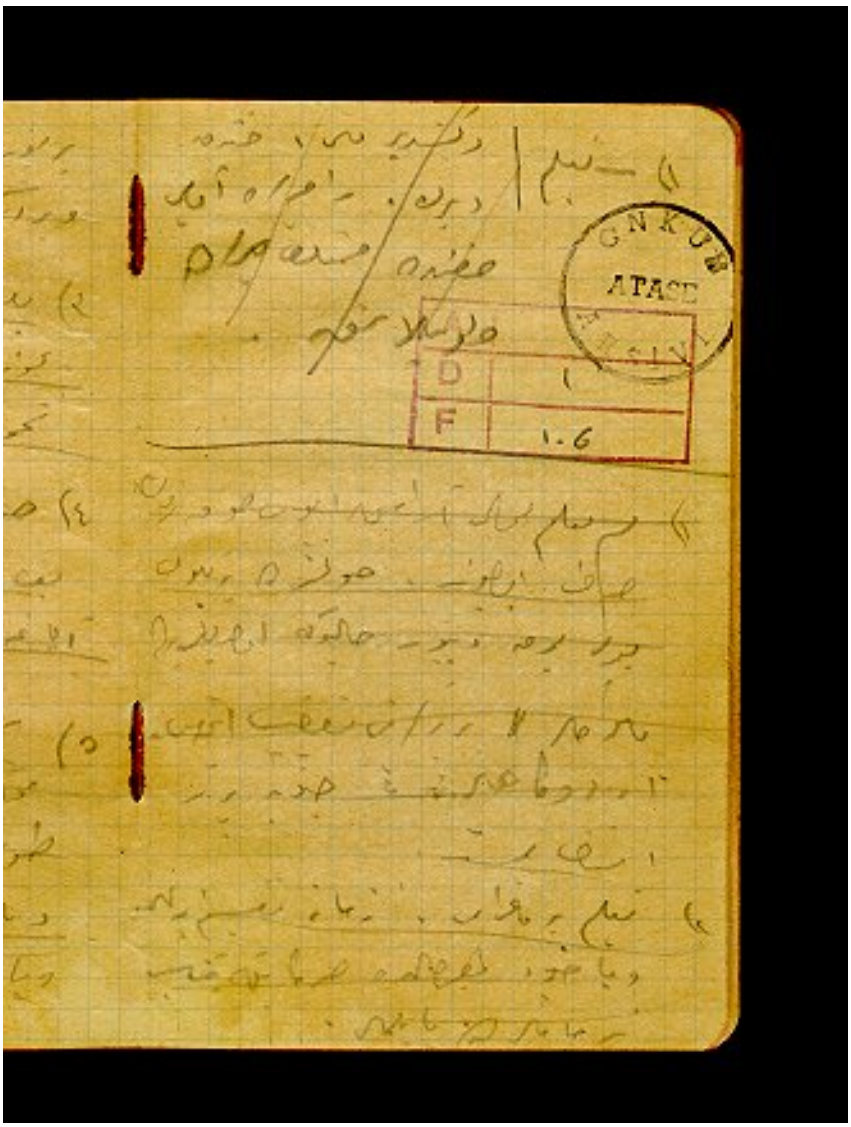
4. Veymar Bey, Arif Bey

5. 31 nci Alay Kolordu ihtiyatı

6. 1 mecidiye yarım lira düşman elinden alınırsa

7. 22 sandık cephane 1 mitralyöz

8. Saz limanına kadar 58 nci Alay (6 ncı Kolordu) alıyor. O halde ... yine beklemeye

44-5afa

5afa

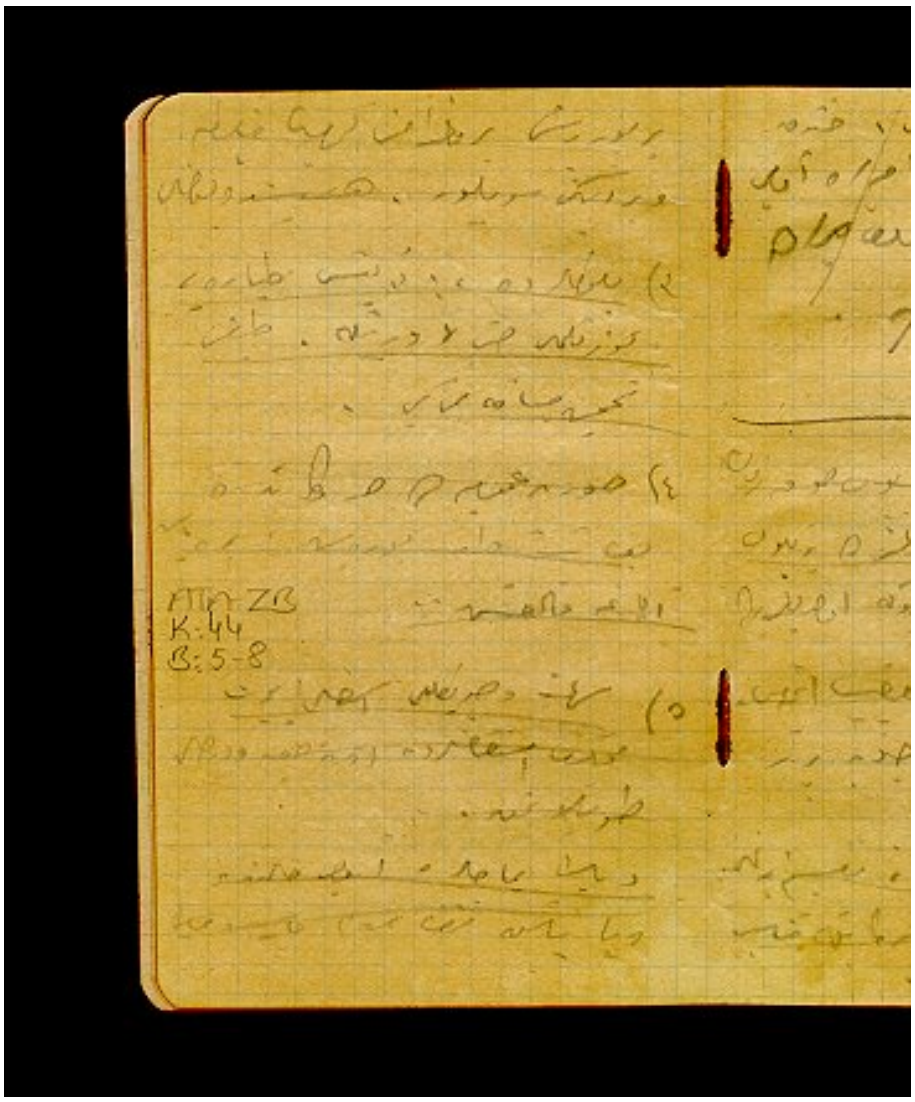
1. Talim değiştirmeli bir hendek

Direkt ...

Hakkında muhtelif toplanmak.

1. Hem talim ... aramak için ... zapt olunup solumuzda bir bölük ... diyor. Hâlbuki olduğu yerde bu hâlde ... mahfuziyet etmesi ordugâhlar cenubunda bir yer işgal eder.

2. Talim ... zamana taksim edilir veyahut herhâlde harekâtıyla temas zamanlarında yapılır.

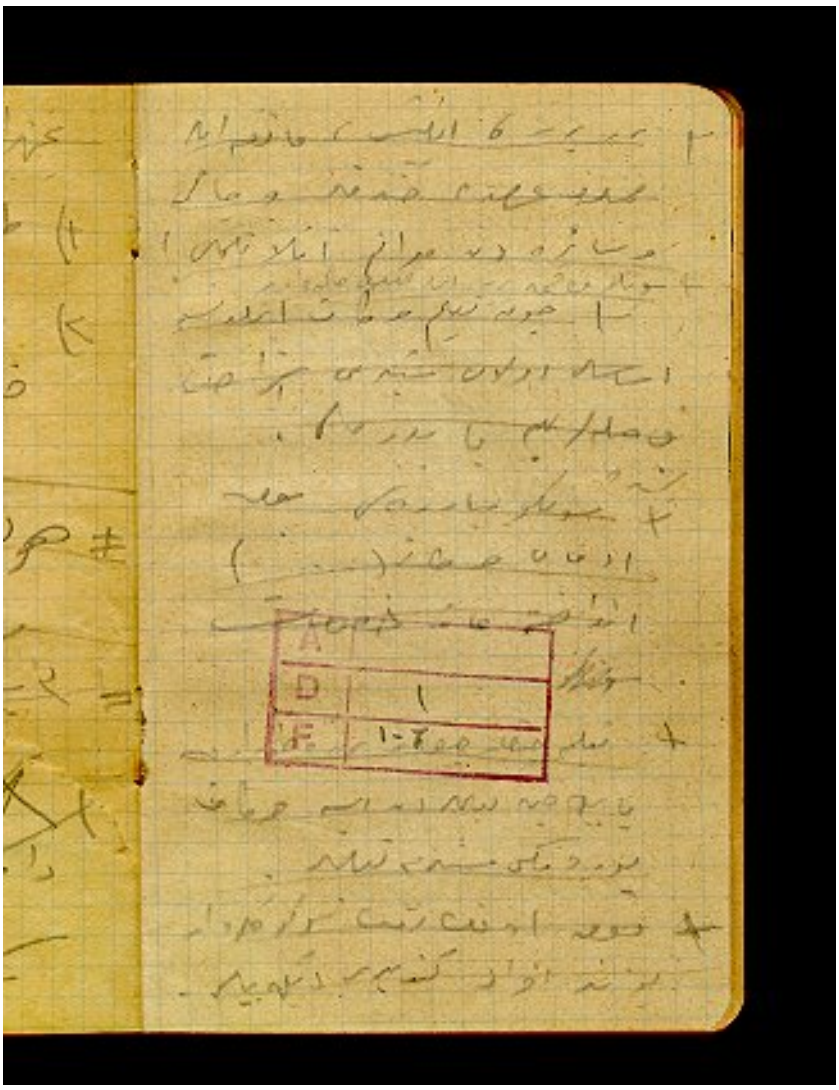
44-5ag

5ag

3. Bir yürüyüş programını küçük zabite verdiğini söylüyor. Hepsini de kullanmalı. Bölüklerde on iki ve keşif tayyaresi ... hatta derununda ve yanında tahmin mesafesi gibidir.

4. Sûret-i umumiyede harekâtta ... yürüyüşte neferler ayağa kalkışırlar.

5. Sürât ve ... istihsâl için mümkün istikametlerde ateş açarak derhâl toplanmak dik yamaçlara avcı hâlinde veya yürüyüş nizamında saldırmak.

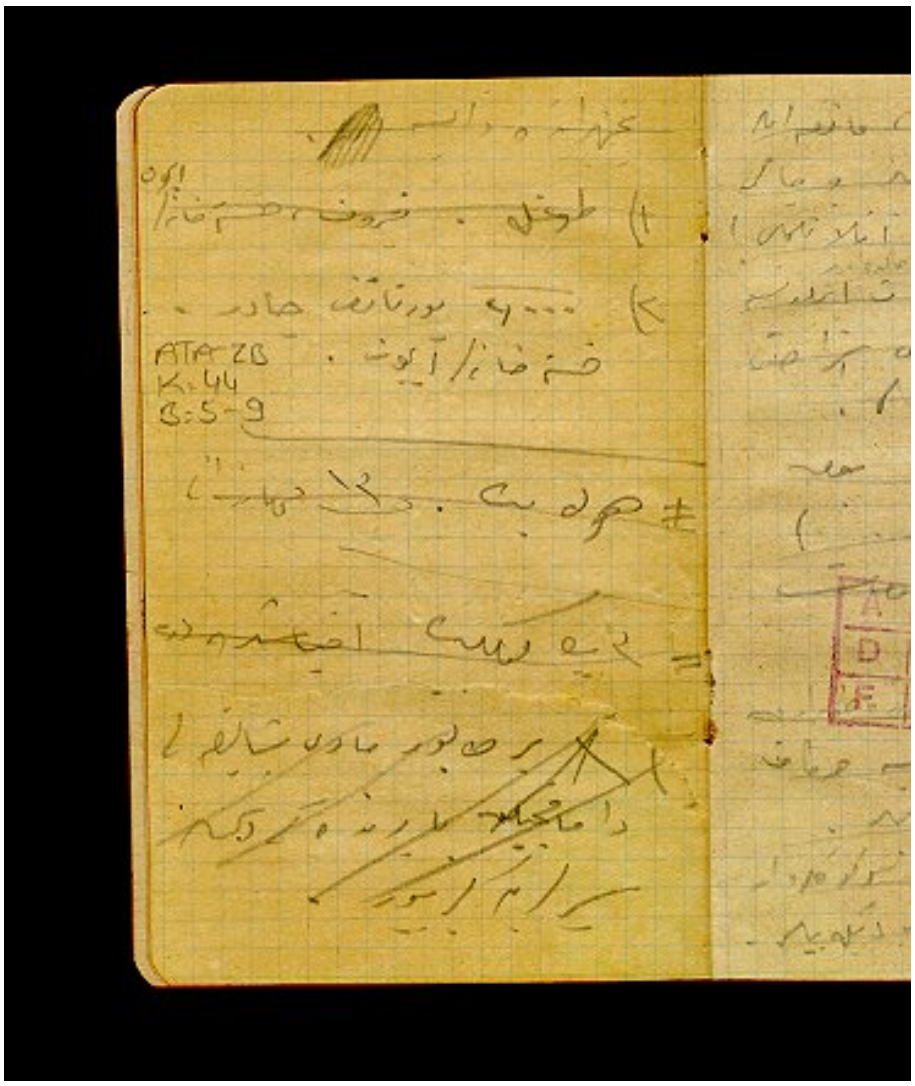

44-5aga

5aga

Birer birer veya ikişer manga ile muhtelif cihetde hendek ve çalı vesaireden mevazi atlanmamalı. Cenuba talim-i harekât ordusunda esaslı olan şeyleri istirahatı fasılalarıyla yaptırmalı. Süngü muharebesi çok idman harekât-ı endahta ait hususat.

Ve süngü talim hususunda çok ... yapılacak talimlerden ise hareket ve diğer meselelere taalluk. Taarruz efkârının ... efrad kendisini dinleyebilir.

44-5ah

5ah

Teçhizatda ise,

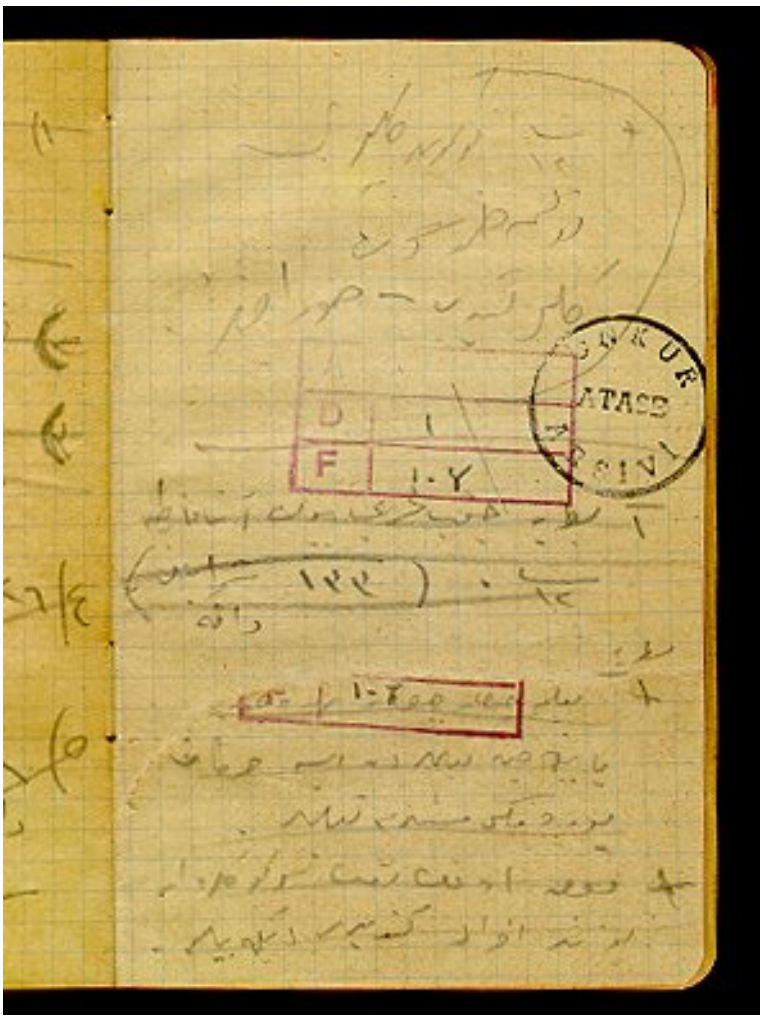
1. Tuğla. Fırın ve hastahane için.

2. 2000 portatif çadır hastahaneler için.

Hovik Bey 13 ncü alay komutanı

3000 kişilik Akbaşda'dır.

1 tabur mavi şapkalı Damakçı köy bayırındaki düşman süperlerine giriyor.

44-5aha

5aha

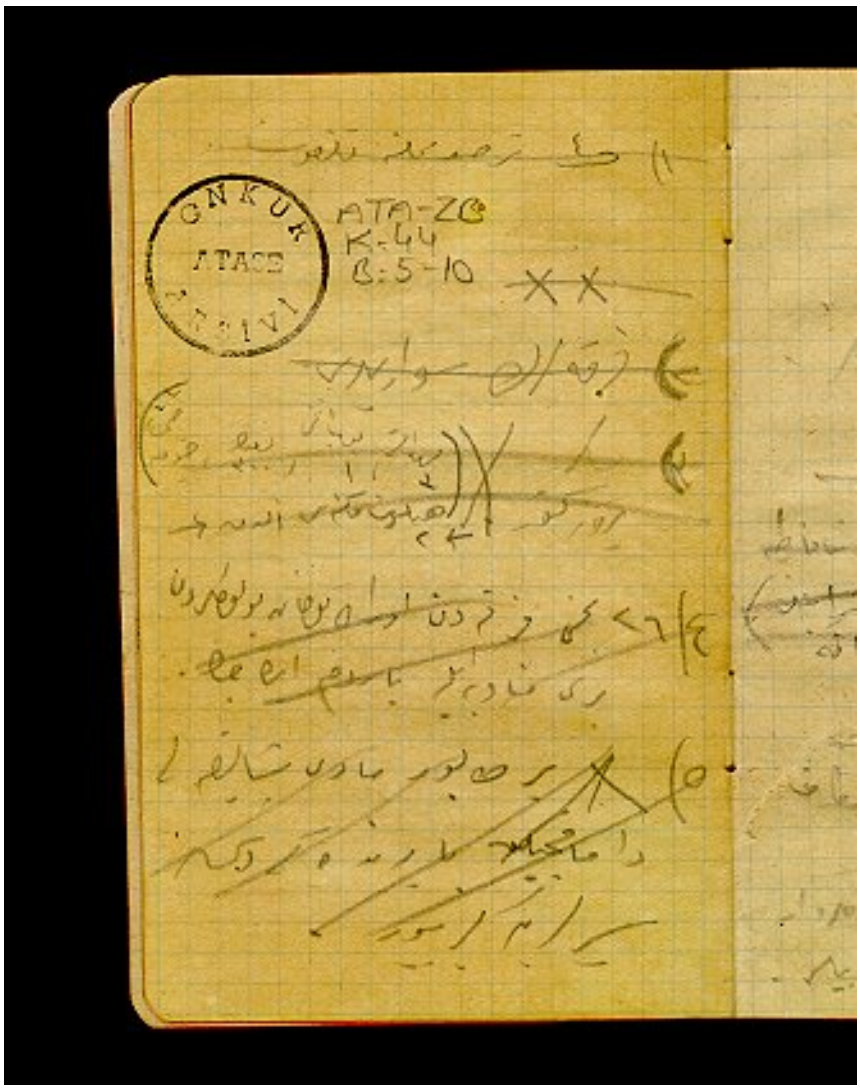
Adet 12 bugün geldi.

Bu gece dursun.

Gelir kendi ...

Bir batarya cenub-ı garb. Büyük Anafarta 12 nci Fırka, 133 şarapnel tanesi bir batarya talime ...

Yapılacak yollardan ise hareket buradaki müstelzem kuvvetler. Taarruz etmek. Tüfek, süngü, gülle var. Bunlar erler kendilerini isteyebilir.

44-5ai

5ai

1. 4 ncü Alay tarassud mahaline telefon

2. Fırkaların süvarileri

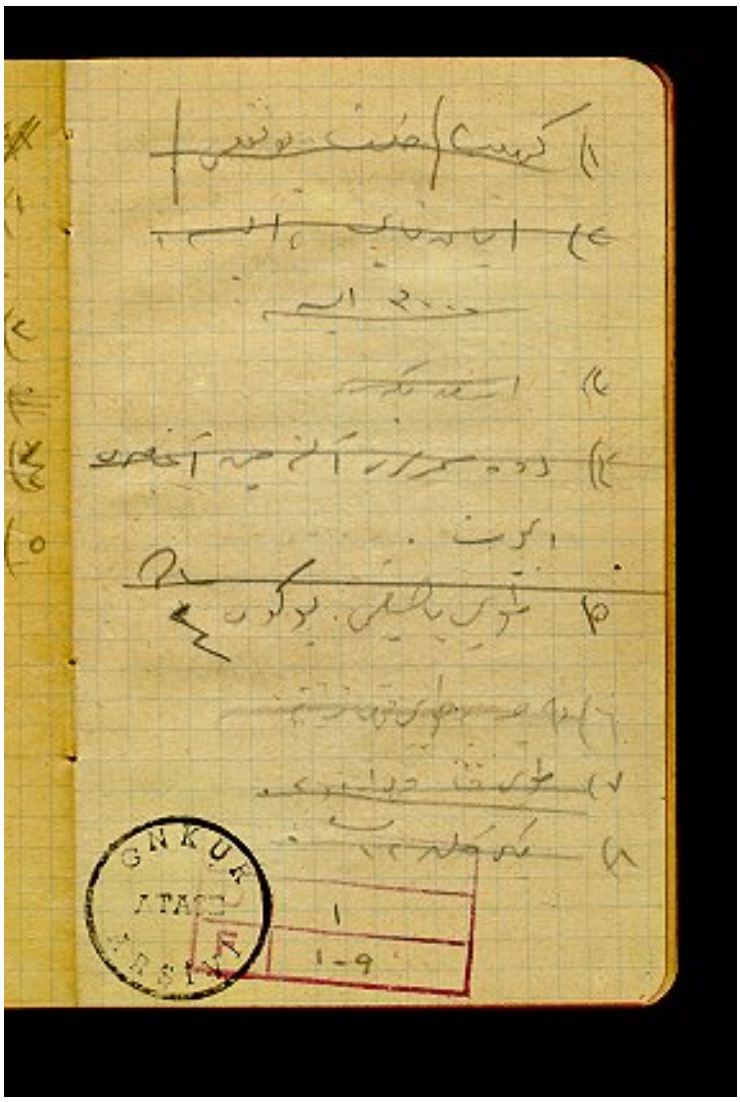
3. Mühendis efrad

3 ncü Fırka mürettep kumandanı 300 neferinin sınıf-ı muhtelife

Projektör yirmi iki helyosta makinesi aldık.

4. 26 ncı Fırkadan uzak bulunan bölüklerden birincisi münâvebe ile yardım edecek.

5. Bir tabur sarı şapkalı Ayakayan bayırındaki düşman siperlerine giriyor.

44-5aia

5aia

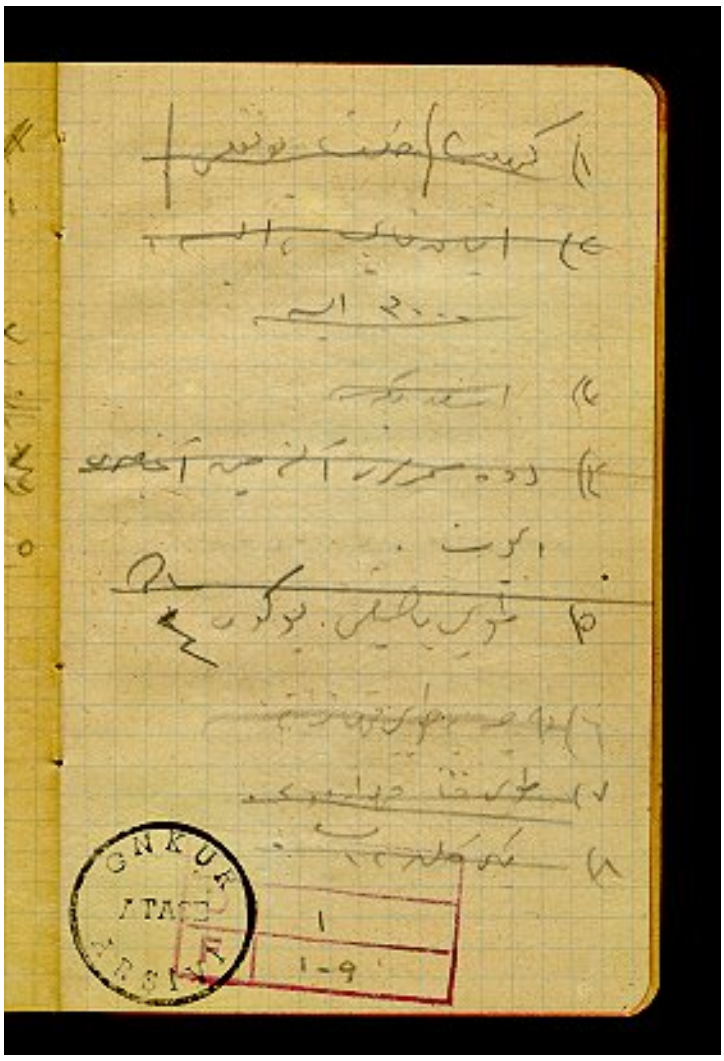
1. Gömlek, ceket, potin
2. Ayakkabı, elbise

Üç bin ise

3. Esat Bey'e
4. Deve semerleri alınacak

Ağaçları için

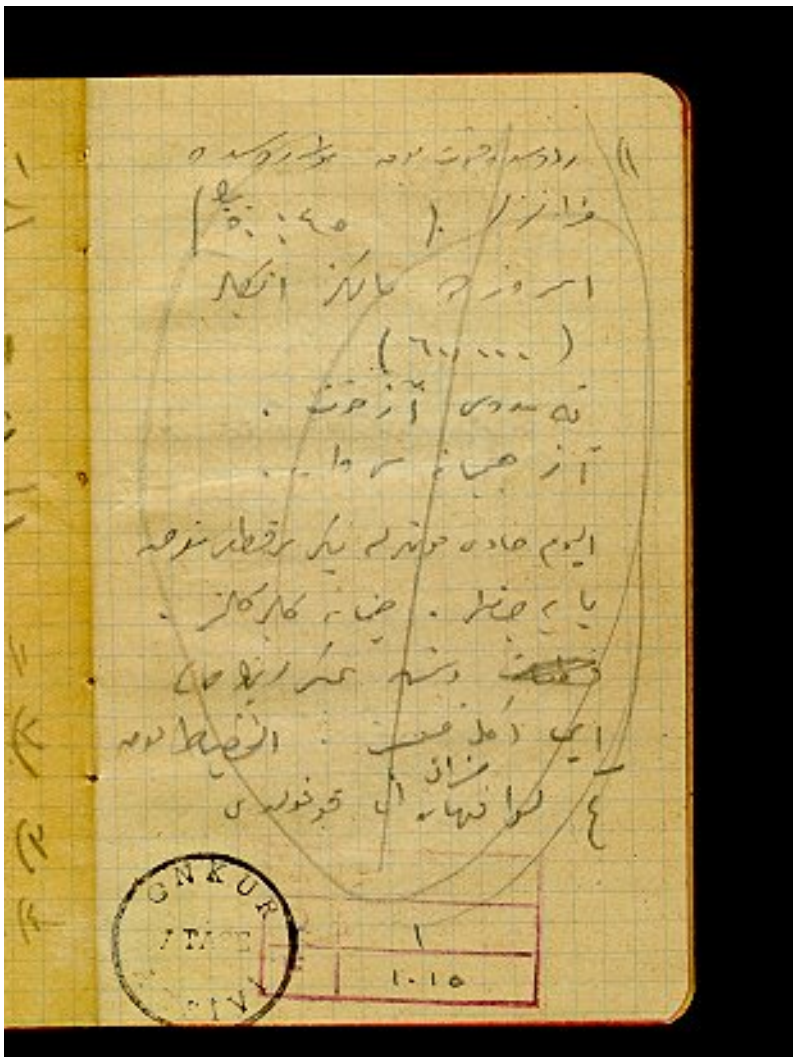
5. Topçu baskını bugün madde 4
6. Fırkaca bir topçu kumandanından
7. Topçu fırkası kolorduya
8. Yeni gelen 12 nci Fırka

44-5aj

5aj

Kopyalarda bir önceki sayfa (44-5 aia) sehven kopyalanmıştır.

44-5aja

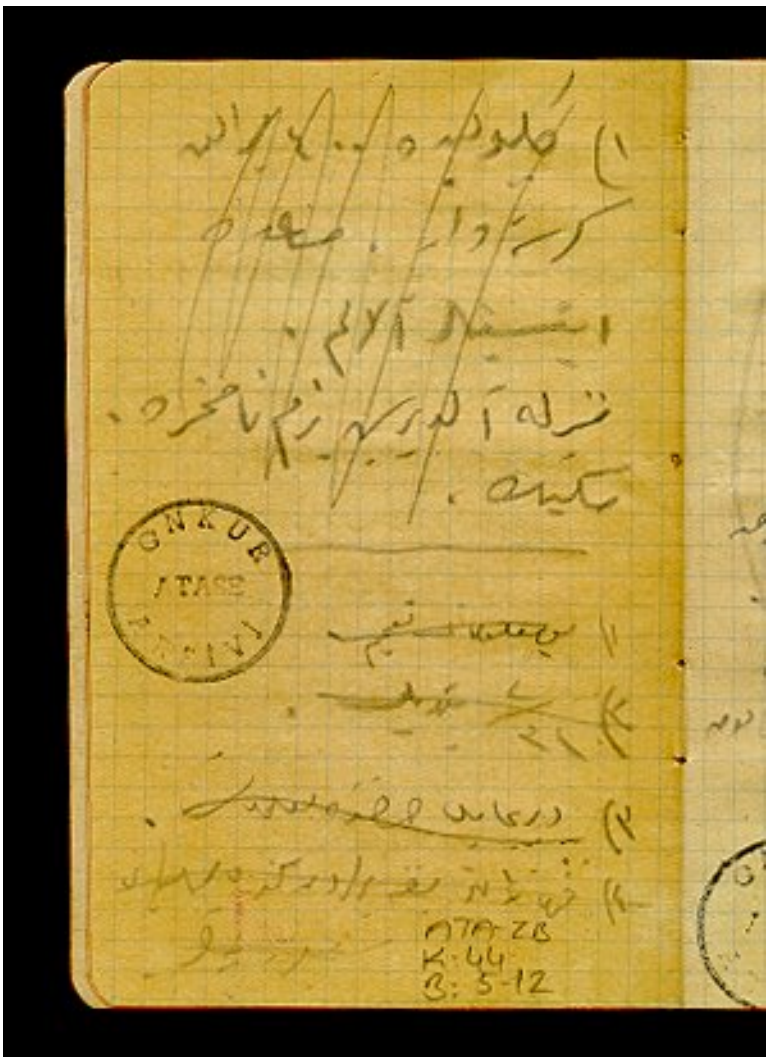
5aja

Ordusunda kuvvet yok. Mondros'ta Fransızlar (45-50 bin) İmroz'da yalnız İngilizler 60 bin

Mondros az kuvvet.

Az cephanesi var.

Elyevm mavi kuvvetlerle diğer bir kıta taarruz yapacaklar. Cephane gelir gelmez. Düşman askerlerinin yanı iyi değil. Müteassir ihtiyattan dört liva kumandanı re'sen kovuldu.

44-5ak

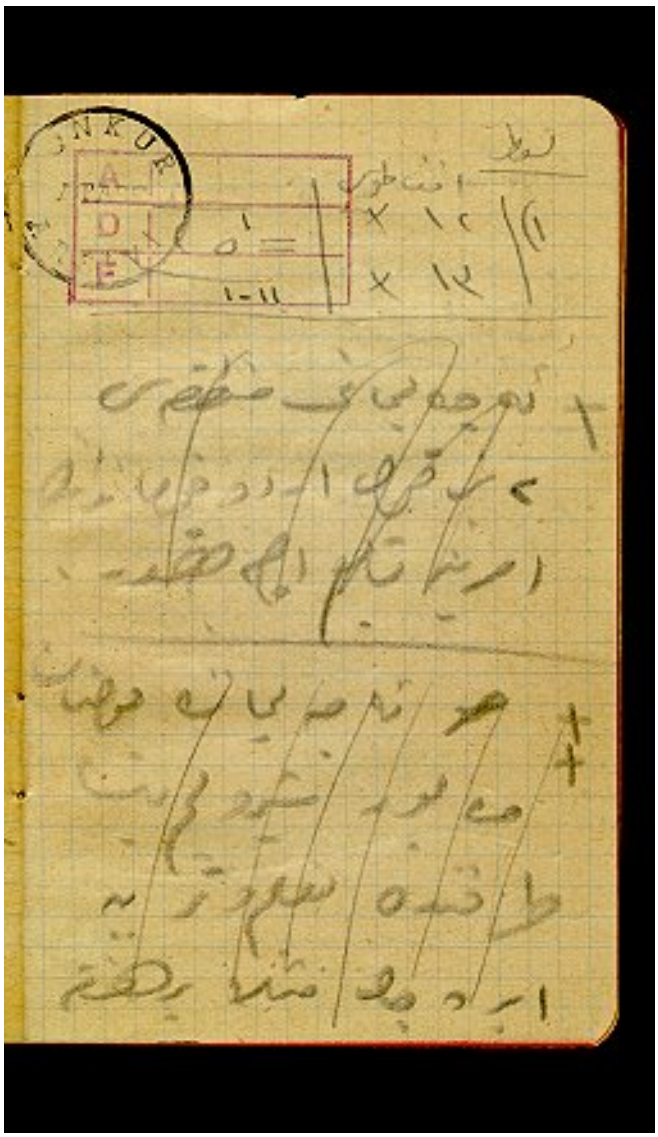
5ak

Gelibolu’da 400 liralık kereste var.

Müsâade istenilir. Aldım.

Menzile aldırın. Bizim namımıza çekin.

1. Malumat-ı tamim
2. 2/31 tebdili
3. Draganlar hakkında malumat
4. Kumandanlar müfrezelerden gizlenilen tabyalar hakkında.

44-5aka

5aka

Not:

İfna topu

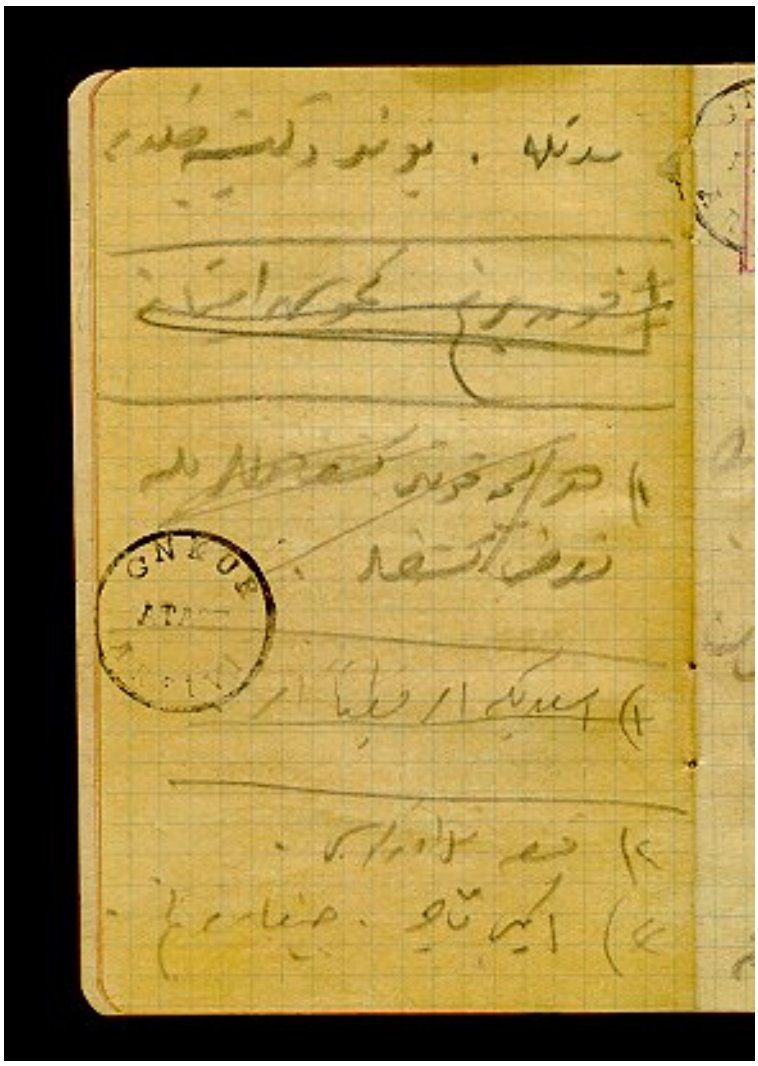
1. 21 25

13

Ece Limanı mıntıkası

2 nci Kolordu kumandanı emrine tabi olacaktır.

Fırkaca bir arada bulunan tabur Müşîr Vesim Paşa tarafından talim ve terbiye edecek meselâ bir hafta

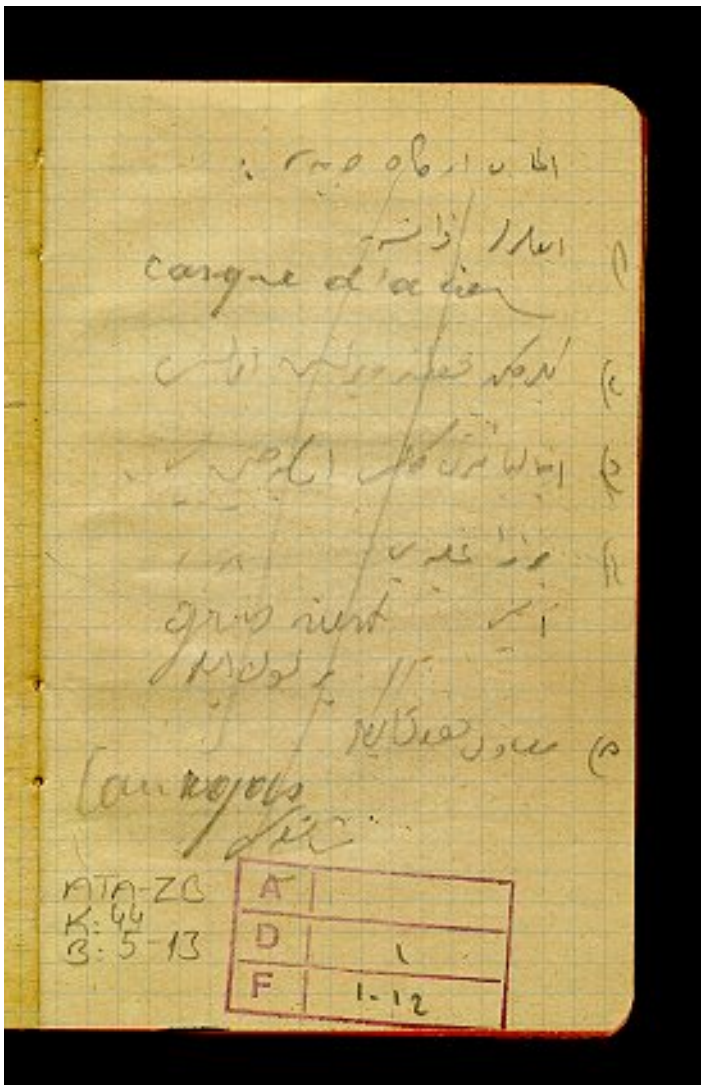
44-5al

5al

Bunlar değiştirilecektir.

Fondenberg gümüş imtiyaz.

1. Her gece kuvvetli keşif kollarıyla taarruzî keşifler.
2. İstediğine emir, katiyen emir.
3. Kısa tel örgüsü.
4. İki fırka çıkaralım.

44-5ala

5ala

1. Alman Erkân-ı Harbiyesi İngilizler, Fransızlar

casque d’action

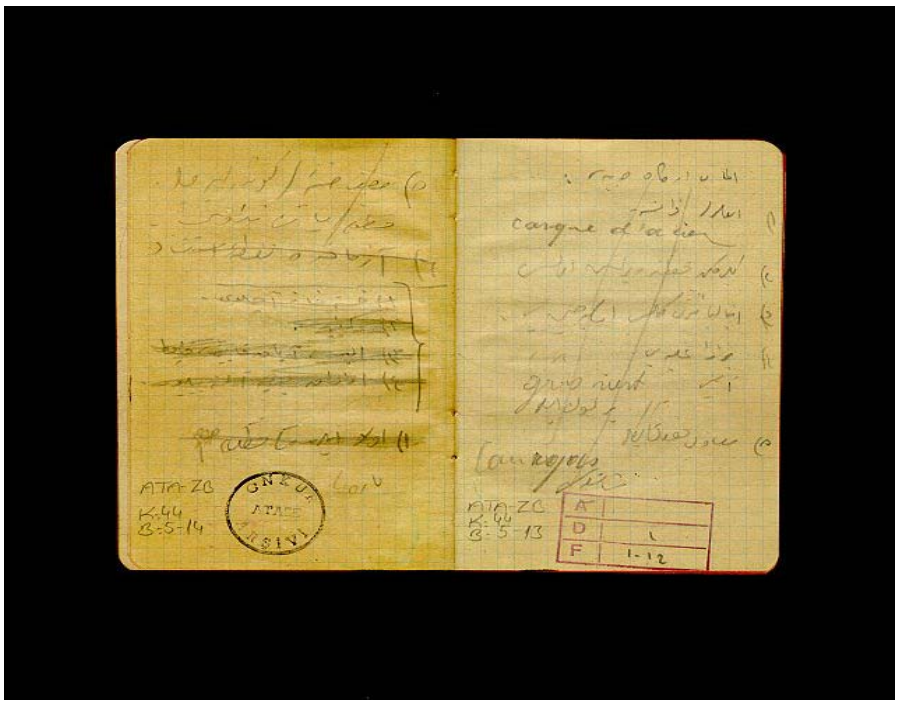
2. Geri çekilen kıtalara verilmiş olmasında

3. İtalyanlardan gelmiş eski cephane

4. Beraberen tahliyesi ertesi ... bölük ile.

5. Muaddel tüfenk aldılar.

Aurgas şapkası

44-5am

5am

5. Müzâif hastalar gönderilecek. Kıtası yanında tedavisi.

6. Azmakta noktayı istinad

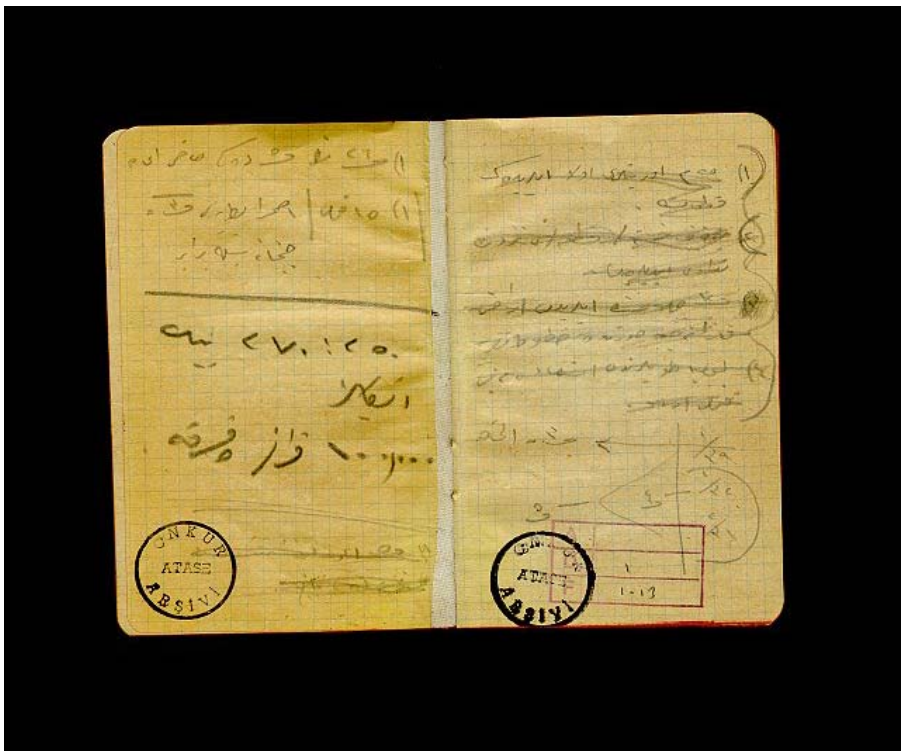
1. Hastahane açıldı.

2. Gemiler

3. Elbise, ayakkabı, kaput

4. Erzak işine alınmayabilir.

1. Evvelâ ilerdeki kıtaattan hücum, yaralı

44-5ama

5ama

1. 55 örtüleri evvelâ ilerideki kıtaatına

2. Yaralı hastaların kıtaları nezaretinde tedâvi edilecek

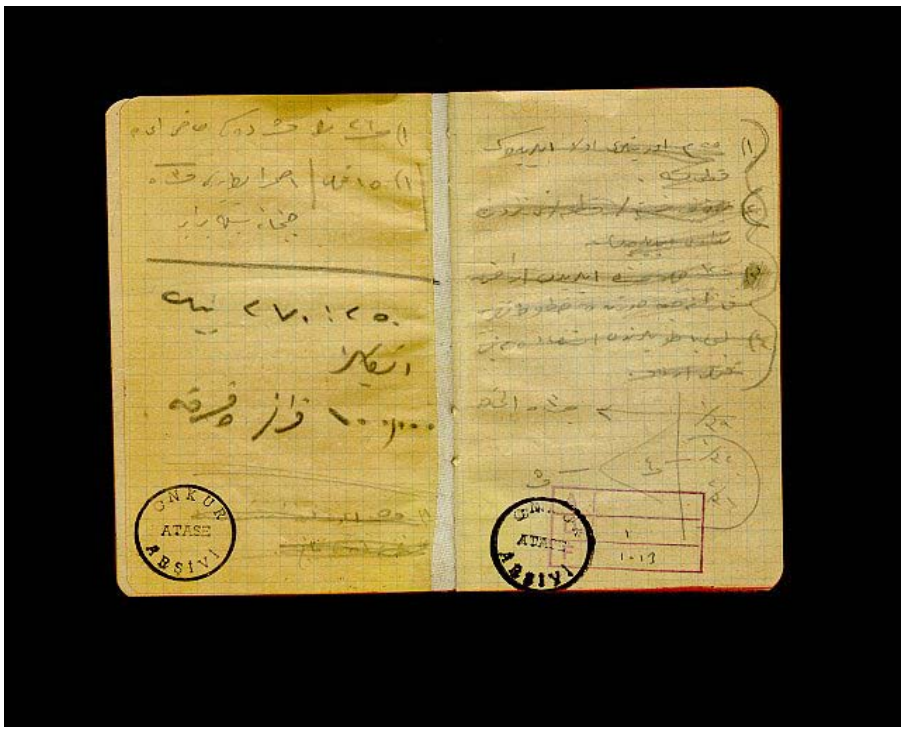
3. 13 ncü Alaya takviye edilerek uzakta erzaktan kazanacak suretde hududu takviye

4. Bomba bataryalarından istihsâl edilecek kuvvetli ateşler

1/39 3 ncü Alaya iltihak

1/32 4 ncü Alaya

2/31 5 nci Fırka

44-5an

5an

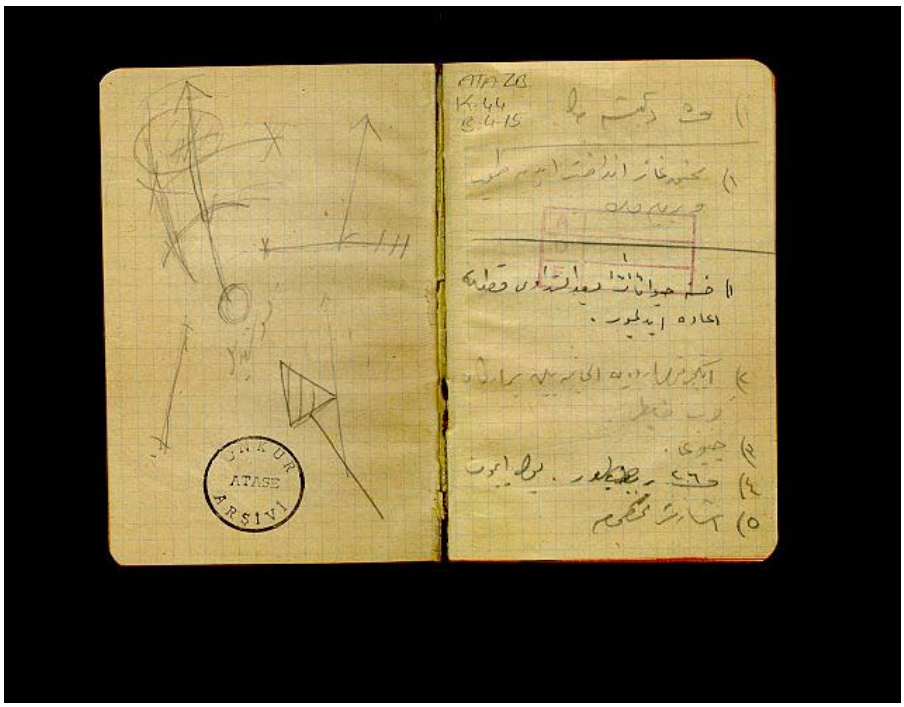
26 ncı Alayın 5 nci bölüğündeki hazır esma

1. 15 nci Kol Humbara bataryası 3 ncü Alaya cephanesiyle beraber

250 ile 270 bin İngiliz

100 bin Fransız

5 nci Fırka

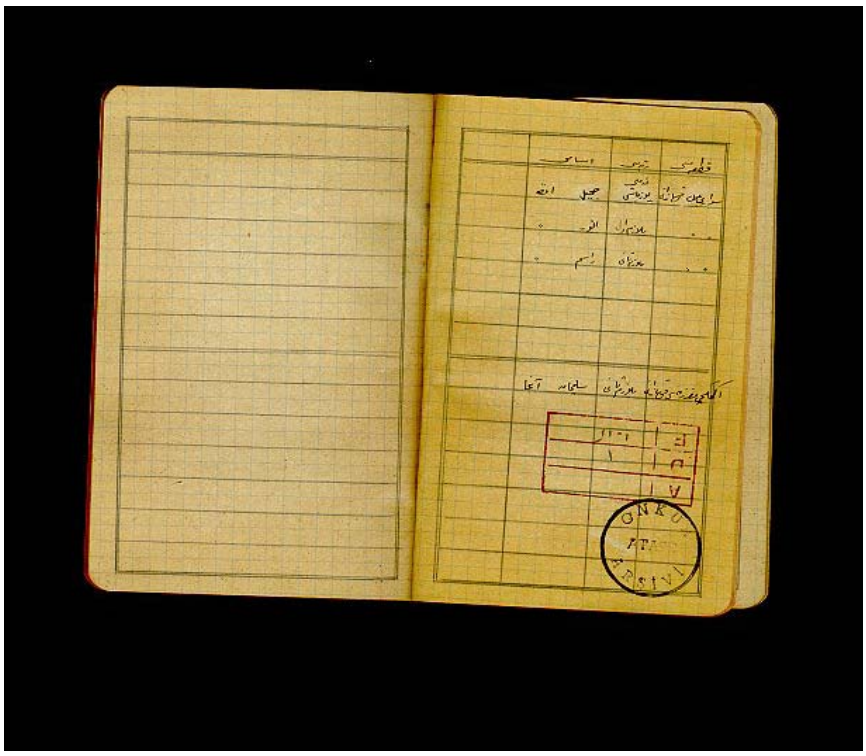
44-5ana

5ana

5 nci Fırka değişecek

Muhammen gaz endaht eden top verilecek.

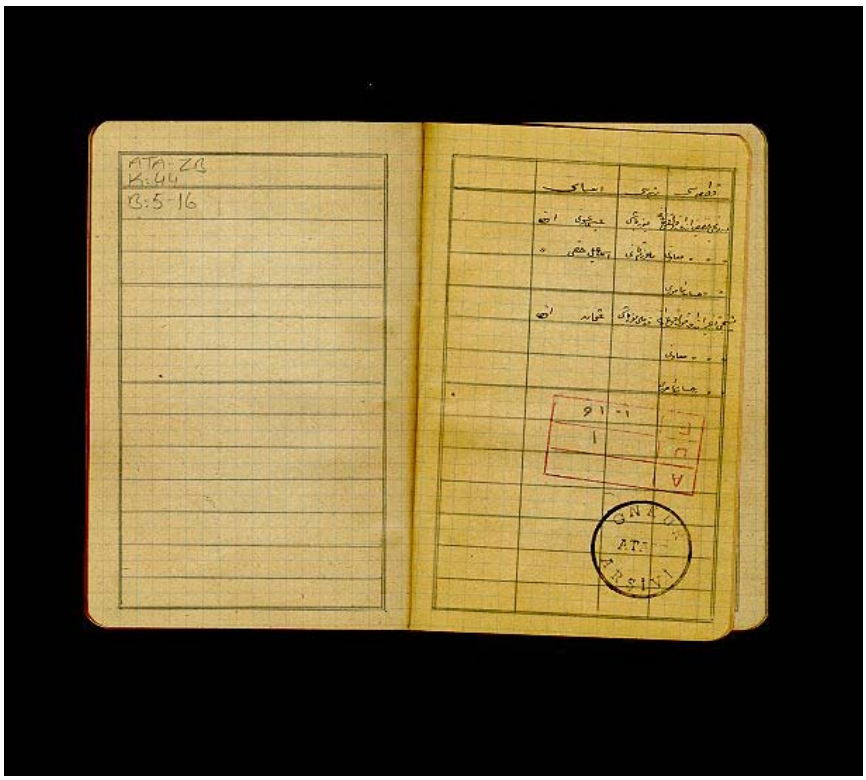
1. Hasta hayvanat ba’del-tedâvi kıtalarınca iâde edilmiyor.
2. 2 nci Kolorduya Almanca bilen bir Erkân-ı Harp zabiti
3. Cenubî
4. 26 ncı Alaya bir batarya gönder. Yol için
5. İşâret ve hücum

44-5ao

5ao

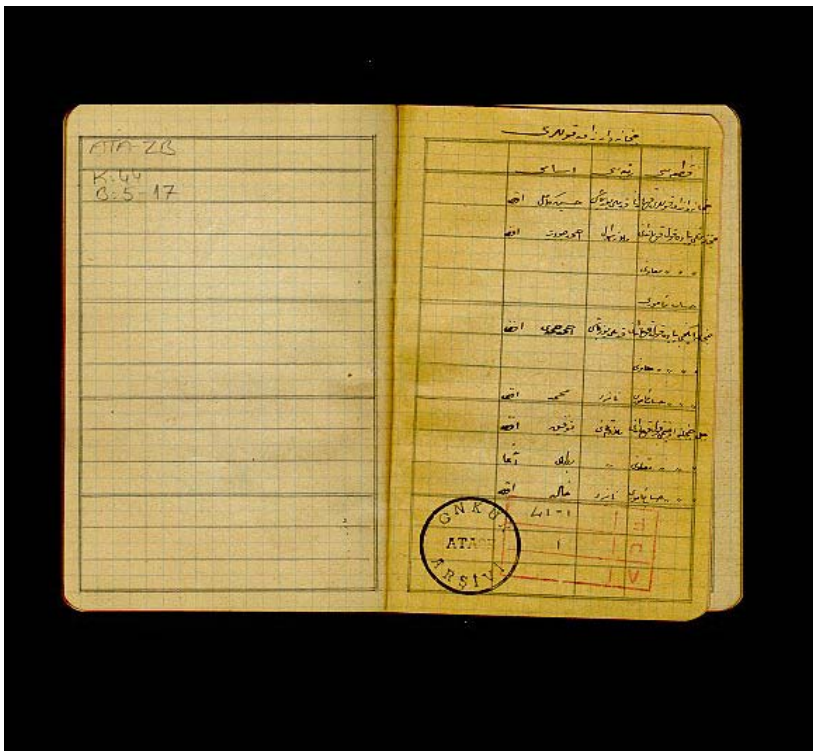
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Süvari Bölük Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Cemil Efendi
Süvari Bölük Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Enver Efendi
Süvari Bölük Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Rasim Efendi
Ekmekçi Müfrezesi Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Süleyman Ağa

44-5ap

5ap

Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
4 ncü Hafif Erzak Kol Kumandanı	Yüzbaşı	İsa Avni Efendi
4 ncü Hafif Erzak Kol Kumandanı Muavini	Mülâzım-ı sâni	İsmail Hakkı Efendi
4 ncü Hafif Erzak Kol Hesap Memuru		
5 nci Ağır Erzak Kol Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Osman Efendi
5 nci Ağır Erzak Kol Kumandanı Muavini	-	-
5 nci Ağır Erzak Kol Hesap Memuru	-	-

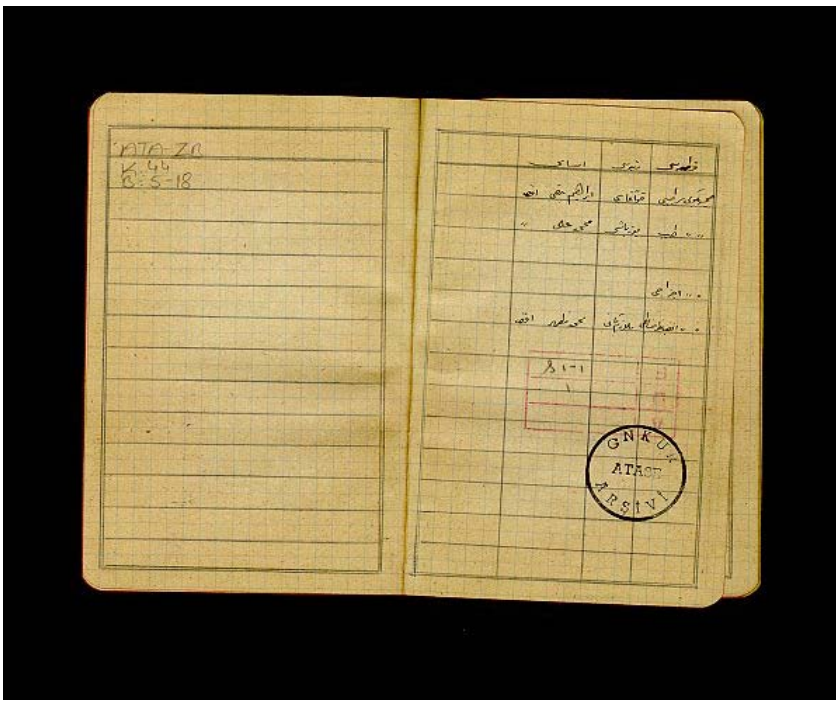

44-5aq

5aq

Cephane ve Erzak Kolları

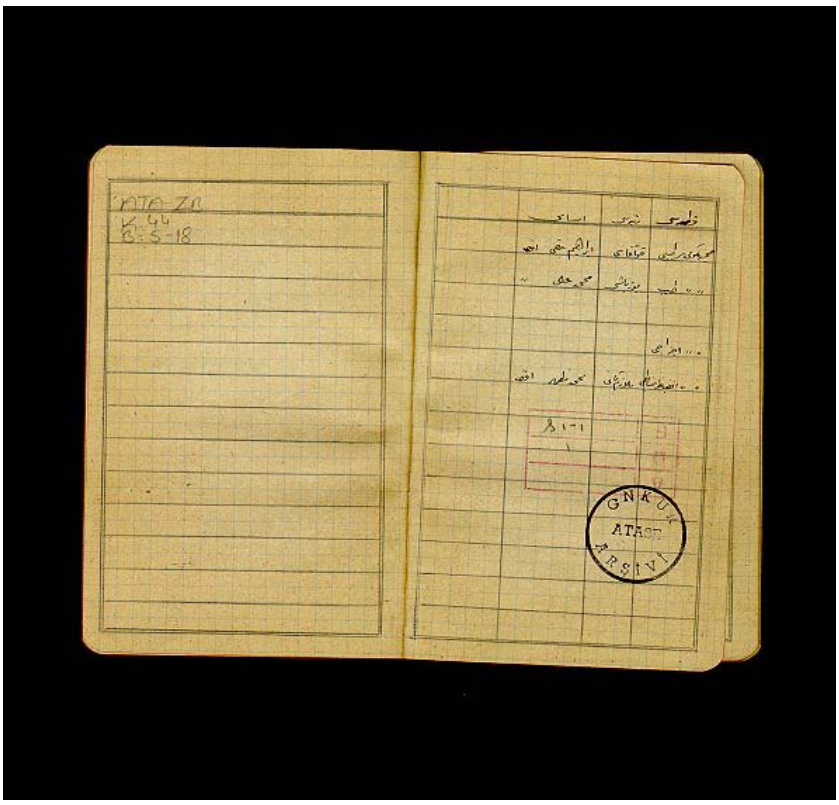
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Cephane ve Erzak Kolları Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hüseyin İsmail Efendi
Cephane Birinci Piyade Kol Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Ahmet Cevdet Efendi
Muavini	-	
Hesap Memuru	-	-
Cephane 2 nci Piyade Kol Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Ahmed Hamdi Efendi
Muavini	-	-
Hesap Memuru	Namzed	Mehmet Efendi
Cebel Cephane 3 ncü Kol Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Tevfik Efendi
Cebel Cephane 3 ncü Kol Kumandanı Muavini	Mülâzım-ı sâni	Battal Ağa
Cebel Cephane 3 ncü Kol Hesap Memuru	Namzed	Halid Efendi

44-5ar

5ar

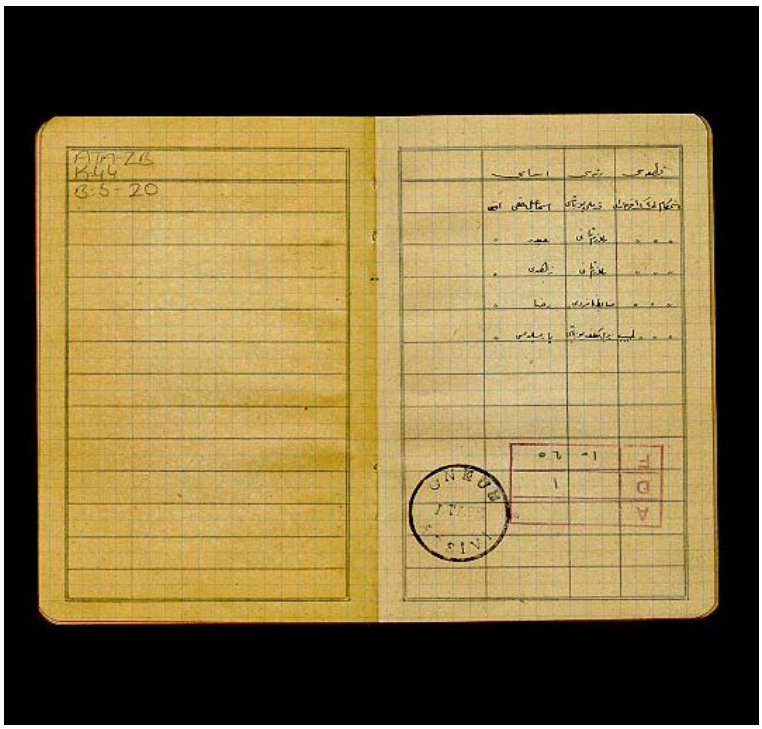
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Sıhhiye Bölüğü Sertabibi	Kolağası	İbrahim Bakî Efendi
Sıhhiye Bölüğü Tabip	Yüzbaşı	Mehmet Ali Efendi
Sıhhiye Bölüğü Eczacı	-	-
İnzibat Zabit	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Mazhar Efendi

44-5as

5as

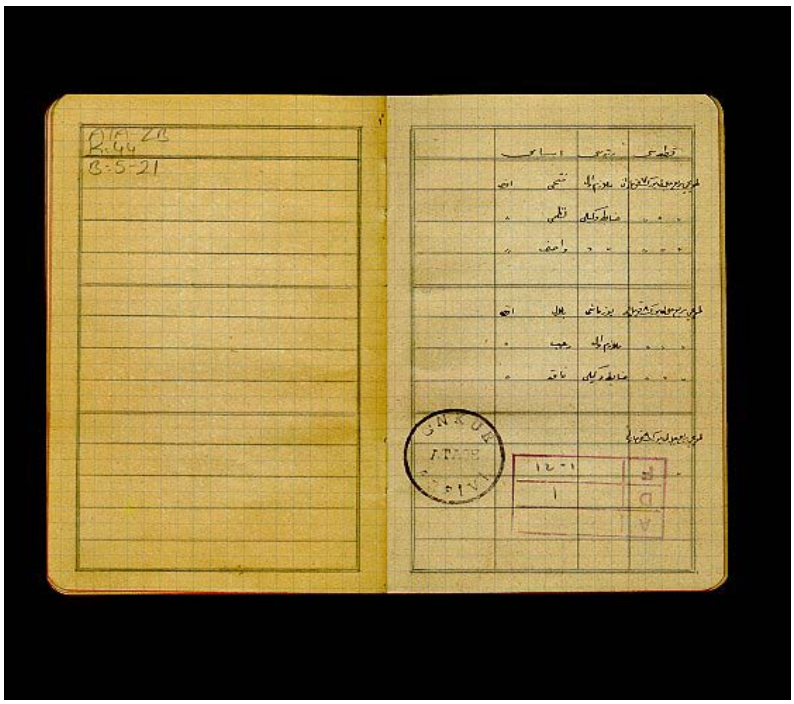
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Seyyar Hastane Sertabibi	Bedel-i Mükellef Binbaşı	İsmail Hakkı Efendi
Seyyar Hastane Tabib	Yüzbaşı	Nazif
Seyyar Hastane Tabib	Yüzbaşı	Dinleal
Seyyar Hastane Tabib	Yüzbaşı	Nivart Balıç
Eczacı	Mülâzım-ı sâni	Osman Tahsin
İnzibat Zabiti	Mülazım-ı sâni	İbrahim
Hesap Memuru	-	Ali Nazmi

44-5at

5at

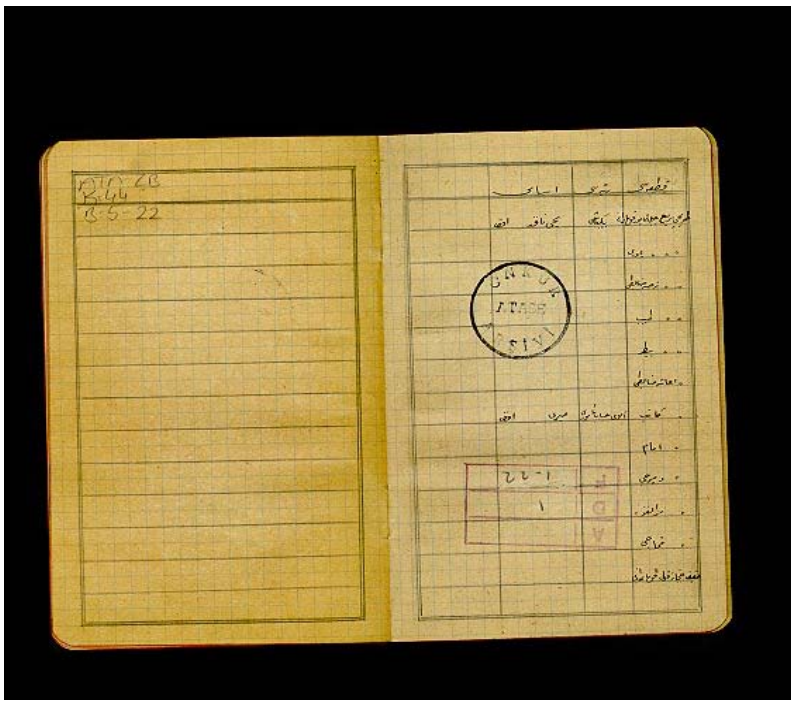
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
İstihkâm 4 ncü Taburu Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	İsmail Hakkı Efendi
Birinci Bölük Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Haydar
Birinci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Nehri
Birinci Bölük	Zabit namzedi	Rıza
İstihkâm Taburu Tabibi	Bedel-i Mükellef Yüzbaşı	Parsildoş

44-5au

5au

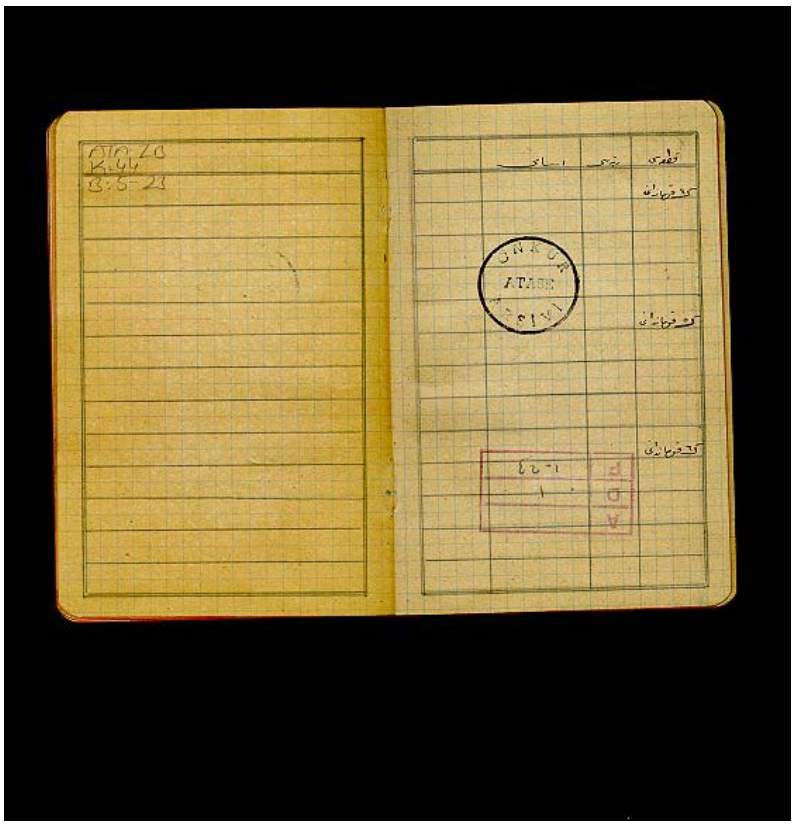
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Topçu Seri 7 nci Bölük Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Fethi Efendi
Topçu Seri 7 nci Bölük	Zabit Vekili	Nazmi Efendi
Topçu Seri 7 nci Bölük	Zabit Vekili	Vasıf Efendi
Topçu Seri 8 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Bilal Efendi
8 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Recep Efendi
8 nci Bölük	Zabit Vekili	Namık Efendi

44-5av

5av

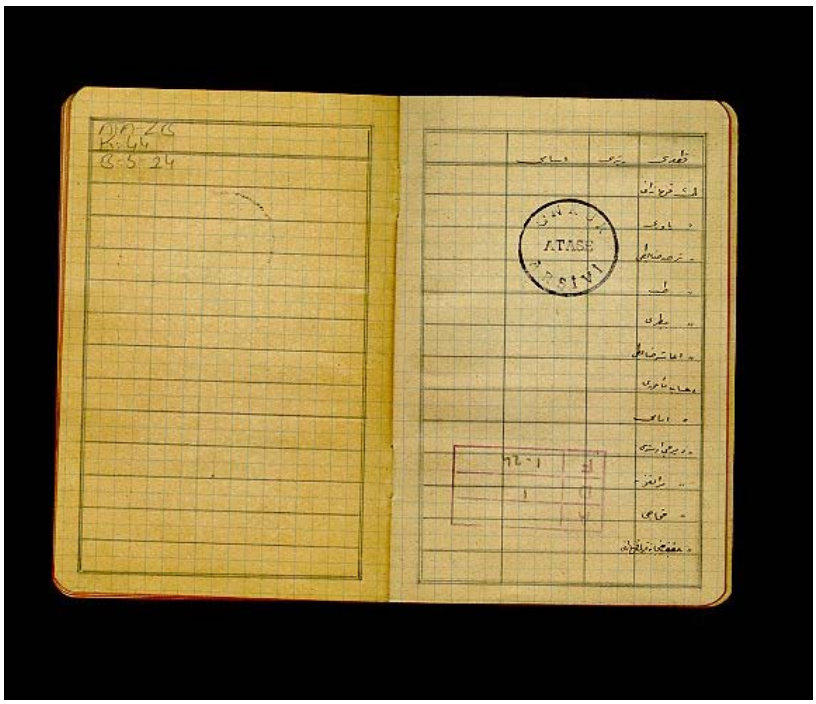
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
Topçu Seri Cebel Tabur Kumandanı	Binbaşı	Yahya Nafiz Efendi
Topçu Seri Cebel Tabur Kumandanı Muavini		
Fırka ser tabibi		
Tabib		
Baytar		
İaşe zabiti		
Kâtip		Sırrı Efendi
İmam		
Demirci		
Marangoz		
Kamacı		
Mukayyet Cephane Komutanı		

44-5ax

5ax

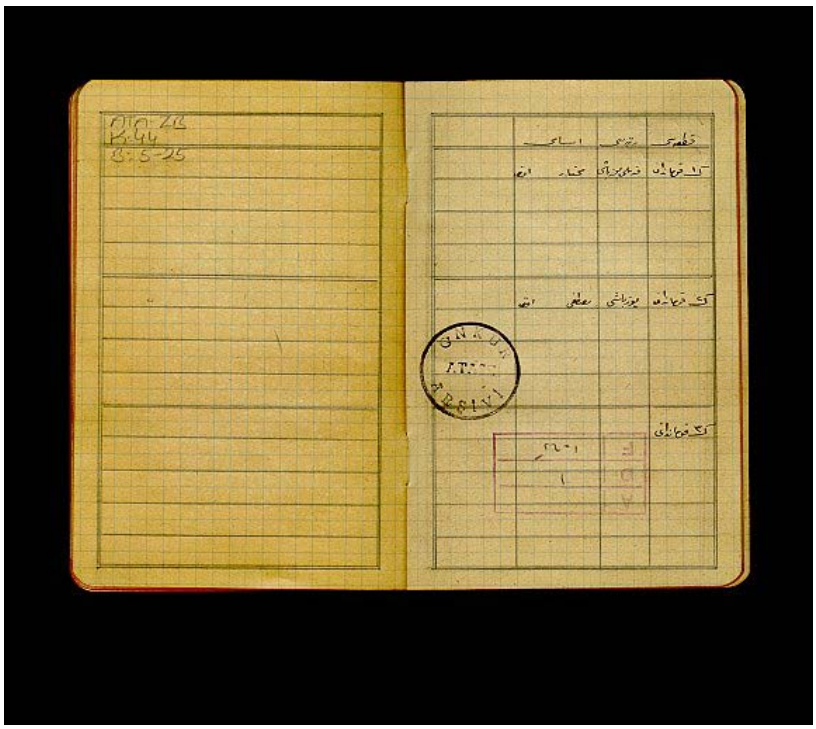
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
4 ncü Bölük Kumandanı		
5 nci Bölük Kumandanı		
6 ncı Bölük Kumandanı		

44-5ay

5ay

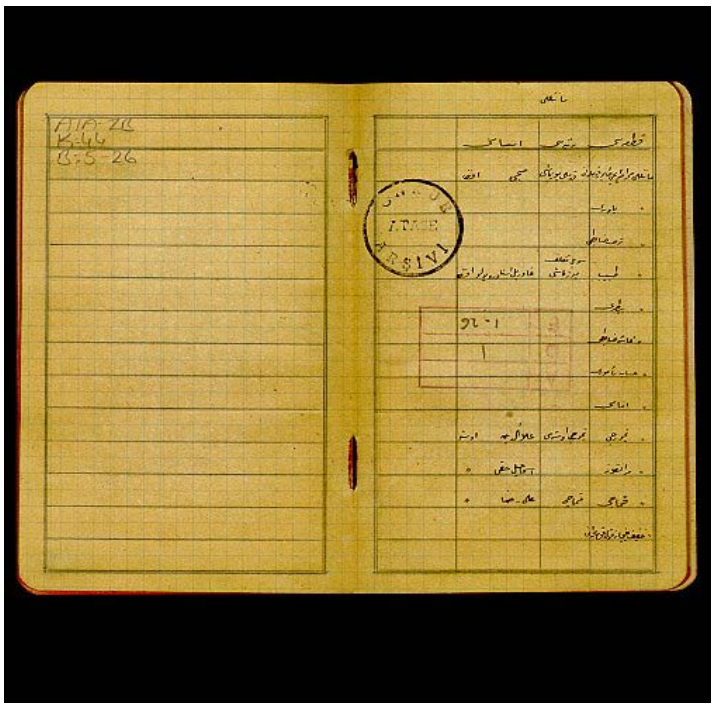
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
2 nci Bölük kumandanı		
2 nci Bölük Yaveri		
Tarassud Zabiti		
Tabip		
Baytar		
İaşe zabiti		
İaşe memuru		
İmam		
Demirci ustası		
Marangoz		
Kamacı		
...		
Cephane Kol Kumandanı		

44-5az

5az

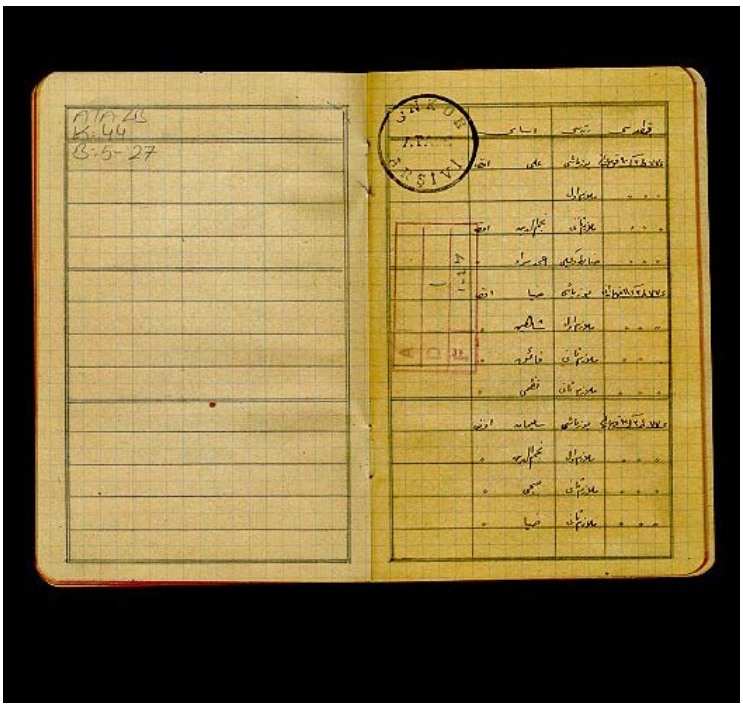
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
1 nci Bölük Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Mümtaz Efendi
2 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Mustafa Efendi
3 ncü Bölük Kumandanı		

44-5ba

5ba

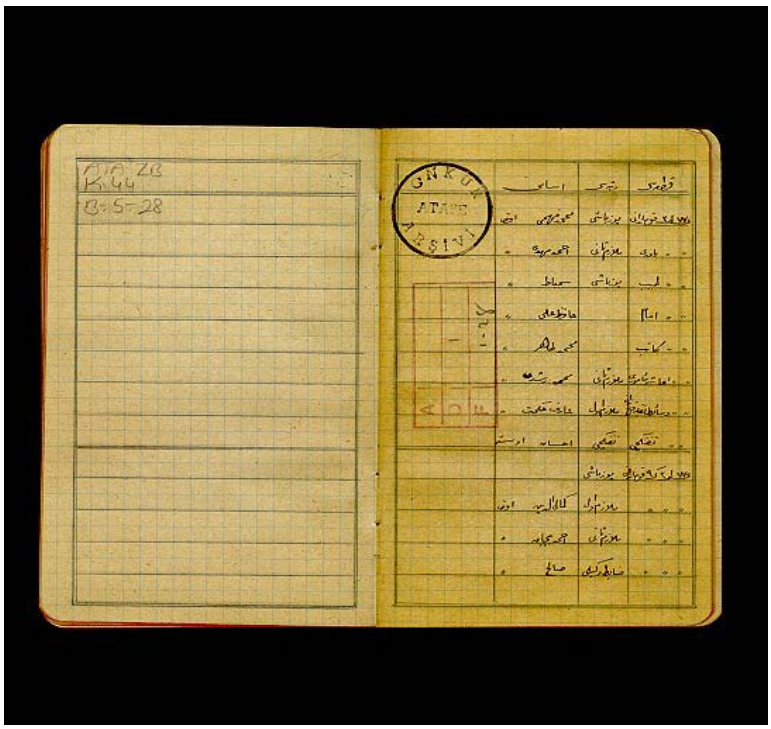
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
... Kumandanı	Kıdemli yüzbaşı	Necmi Efendi
... Yaveri		
Tabip	Yüzbaşı	...
Baytar		
İaşe zabiti		
İaşe memuru		
İmam		
Demirci		
Demirci ustası		Alaeddin Usta
Marangoz		İsmail Hakkı Usta
Kamacı		Kamacı Ali Rıza Usta

44-5bb

5bb

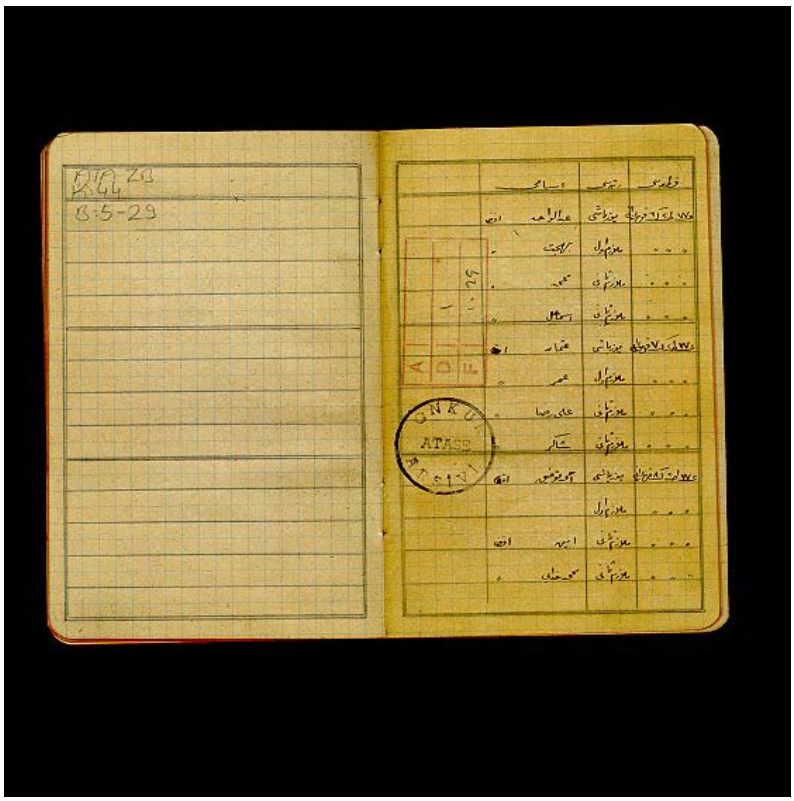
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
23 ncü Alay Kumandanı	Yüzbaşı	Ali Efendi
23 ncü Alay Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	
23 ncü Alay kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Necmettin Efendi
23 ncü Alay Kumandanı	Zabit Vekili	Ahmet Cevat
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Ziya Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Mülâzım-ı sâni	Faik
77 nci Alay 3 ncü Tabur Bölük	Mülâzım-ı sâni	Nazmi
77 nci Alay 3 ncü Tabur ... Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur ... Bölük	Mülâzım-ı evvel	Necmettin

DIA ZB
K44
B-5-28
GAKU
ATAIS
ARSIVI

44-5bc

5bc

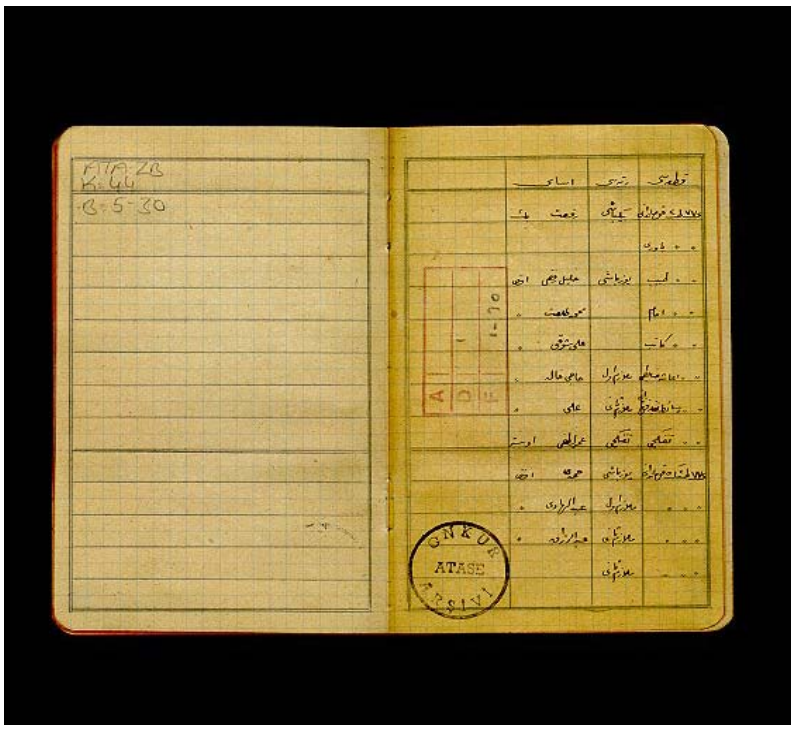
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Komutanı	Yüzbaşı	Mehmet Fehmi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Komutanı Yaveri	Mülâzım-ı sâni	Ahmet Mehdi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Tabib	Yüzbaşı	Simyat
77 nci Alay 3 ncü Tabur İmamı	----------	Hafız Ali Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Kâtip		Mehmet Tahir Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur İaşe memuru	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Rüştü Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Vesait-i Nakliye Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Arif Hikmet Efendi
77 nci Alay 3 ncü Tabur Tüfenkçi	Tüfenkçi	İhsan Usta
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Mülâzım-ı evvel	Kemalettin Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ahmet Bican Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Zabit Vekili	Salih Efendi

44-5bd

5bd

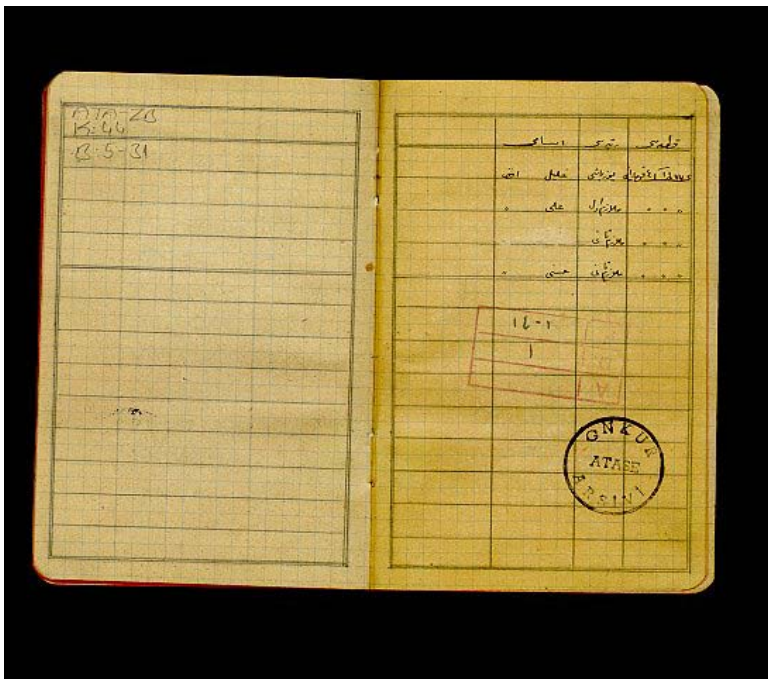
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay 2 nci Tabur 6 ncı Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Abdurrahman Efendi
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı evvel	Behçet Efendi
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Efendi
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı sâni	İsmail Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Osman
7 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Ömer
7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ali Rıza
7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Şakir
77 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Ahmet Tevfik
8 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
8 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Emin Efendi
8 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Hüdai

44-5be

5be

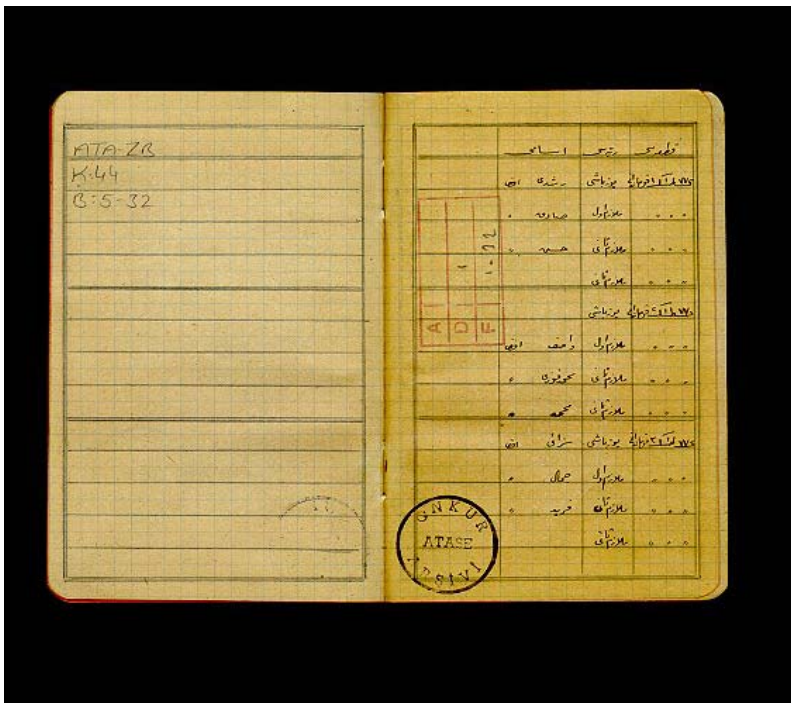
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı	Binbaşı	Rıfat Bey
77 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı Yaveri		
77 nci Alay 2 nci Tabur Tabib	Yüzbaşı	Halil Naki Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur İmam		Mehmet Talat Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Kâtibi	-	Ali Şevki Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı evvel	Hacı Halit Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Vesaiti Nakliye Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Ali Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfenkçi	Ömer Lütfü Usta
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Hamdi Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Abdülhadi Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Abdürrezzak Efendi
77 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	

44-5bf

5bf

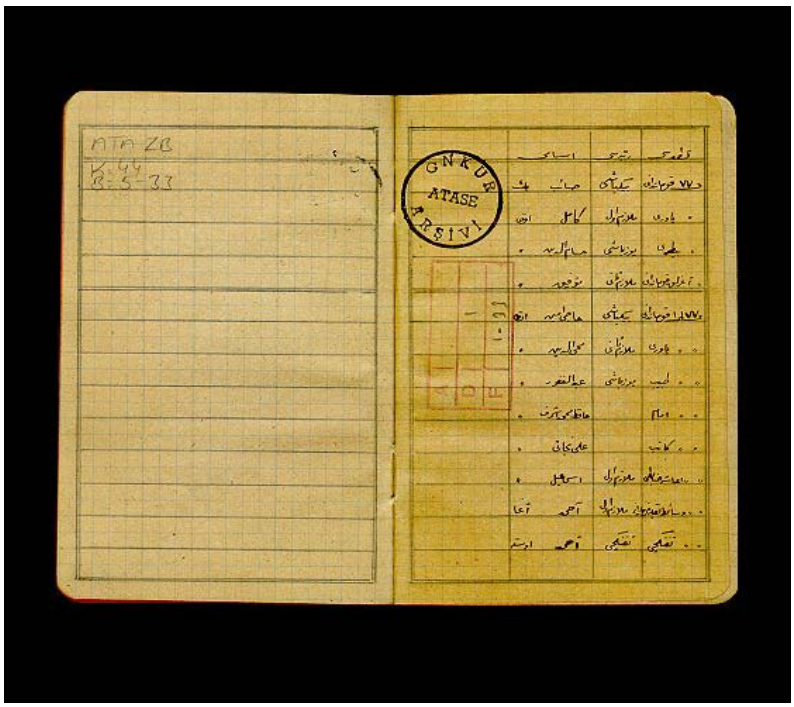
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Halil Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Ali Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	
77 nci Alay 1 nci Tabur 4 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hüsnü Efendi

44-5bg

5bg

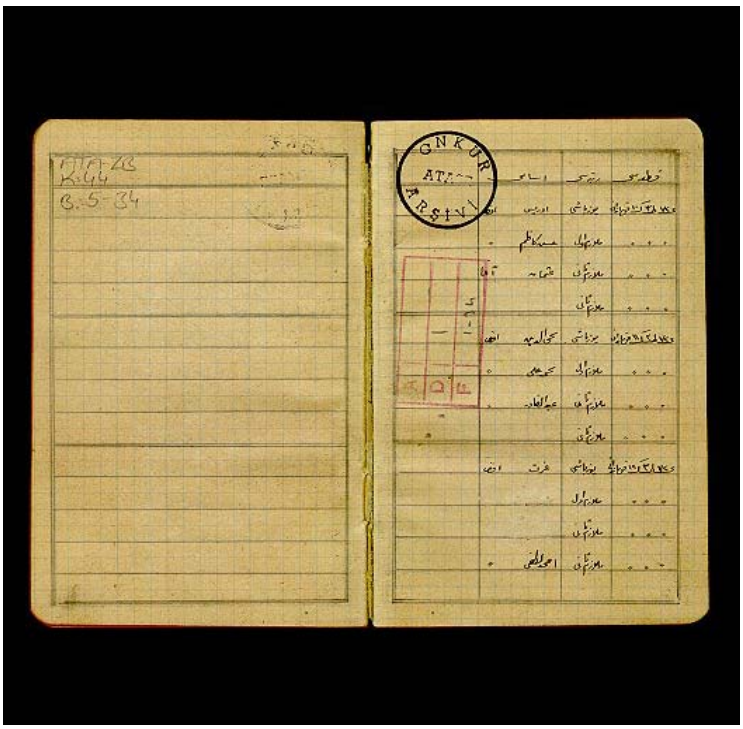
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Rüştü Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Sadık
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hasan Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	---------
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	--------
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Vasıf Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Fevzi
77 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Efe
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Sezai Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Cemal Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ferit
	Mülâzım-ı sâni	

44-5bh

5bh

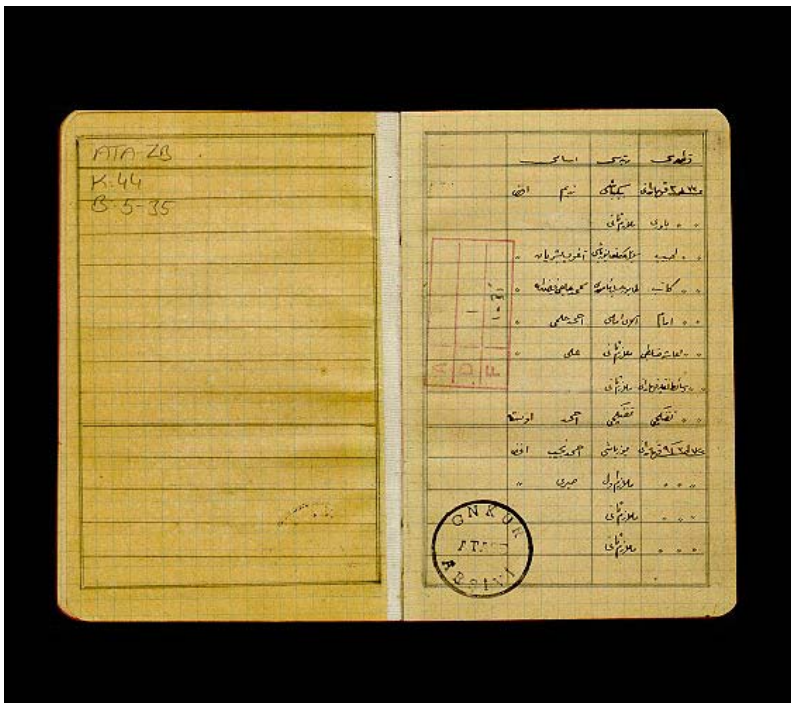
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
77 nci Alay Kumandanı	Binbaşı	Sait Bey
77 nci Alay Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Kamil Efendi
77 nci Alay Baytar	Yüzbaşı	Hüsamettin Efendi
77 nci Alay Ağırlık Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	Tevfik Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Kumandanı	Binbaşı	Hacı Emin Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı sâni	Muhittin Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Tabib	Yüzbaşı.	Abdülgafur Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur İmam	-	Hafız Mehmet
77 nci Alay 1 nci Tabur Katip		Eşref Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur İaşe		Ali Necati Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Zabit	Mülâzım-ı evvel	İsmail Efendi
77 nci Alay 1 nci Tabur Vesaiti Nakliye Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Ahmet Ağa
77 nci Alay 1 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfenkçi	Ahmet Usta

44-5bi

5bi

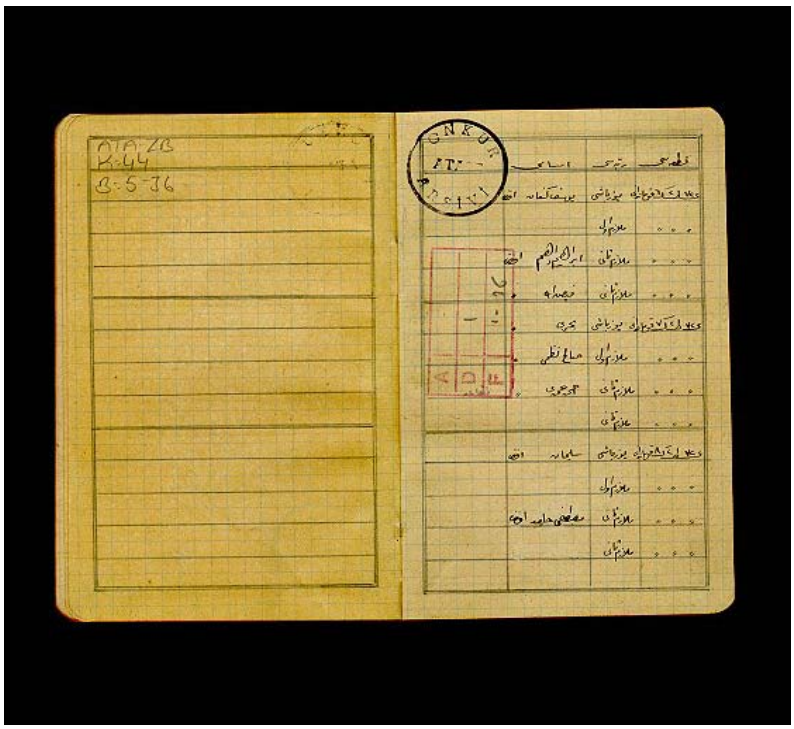
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	İdris Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Mülâzım-ı evvel	Hasan Kazım
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	Osman Ağa
32 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Muhittin
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Mehmet Ali Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Abdülkadir Efendi
32 nci Alay 3 ncü Tabur 11 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	İzzet Efe
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-
32 nci Alay 3 ncü Tabur 12 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ahmet Lütfi

44-5bj

5bj

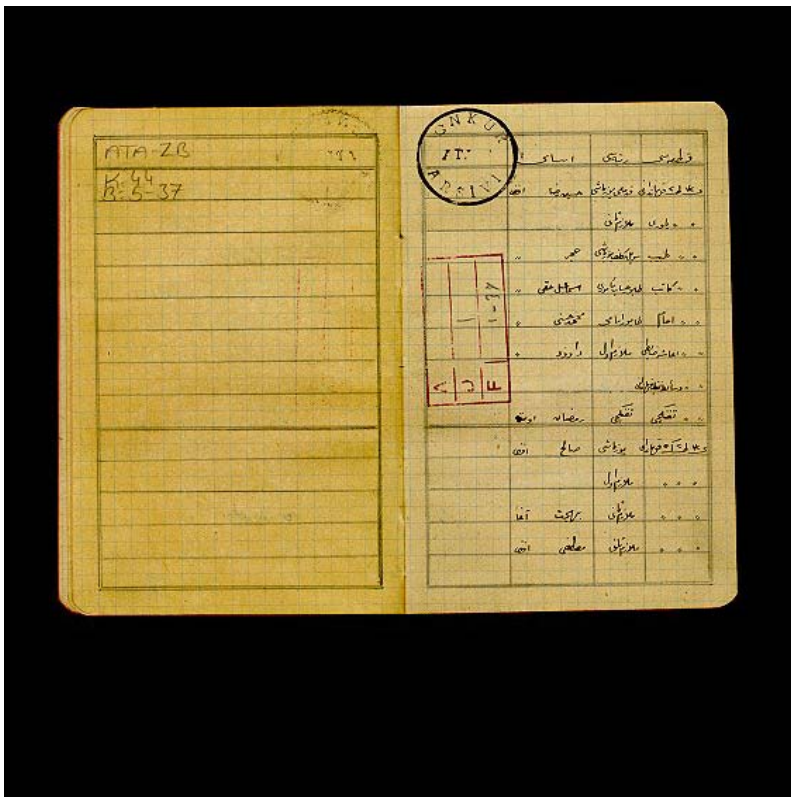
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
32 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı	Binbaşı	Nedim Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı sâni	-
32 nci Alay 2 nci Tabur Tabib	Bedel-i Mükellef Yüzbaşı	Agap Beşiryan Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Kâtip	Hesap Memuru Tabur	Mehmet Hacı Feyzullah Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur İmam	-	Ahmet Hilmi Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı sâni	Ali Efendi
32 nci Alay 2 nci Tabur Vesaiti Nakliye Kumandanı	Mülâzım-ı sâni	
Tüfenkçi	Tüfenkçi	Ahmet Usta
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Necip Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Hayri Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	
72 nci Alay 2 nci Tabur 9 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	

44-5bk

5bk

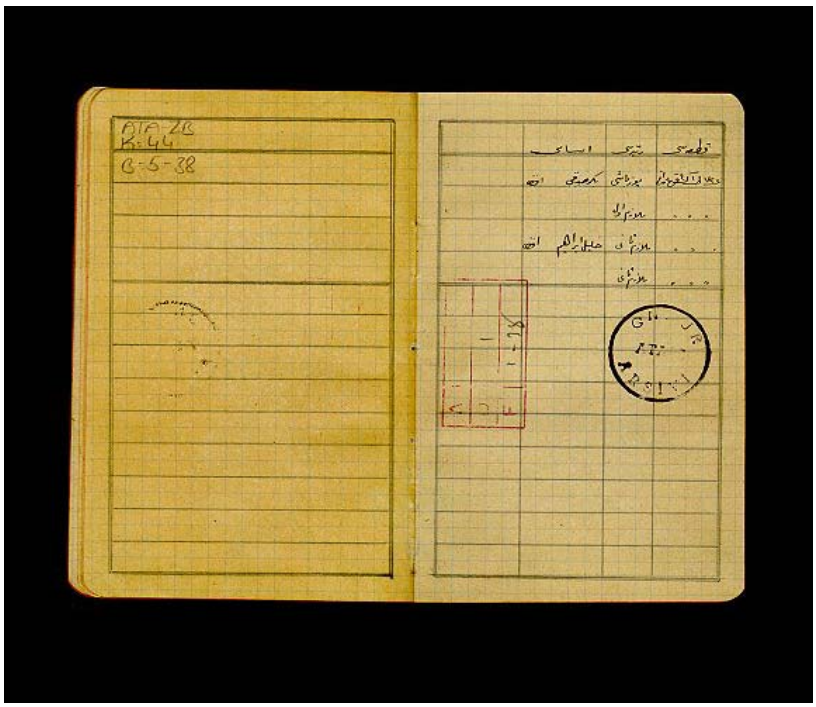
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Yusuf Kemal Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük Yaveri	Mülâzım-ı evvel	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	İbrahim Ethem Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 10 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	Feyzullah Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Bahri
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Salih Nazmi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ahmet Hamdi
72 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	-
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mustafa Hamit Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-

44-5bl

5bl

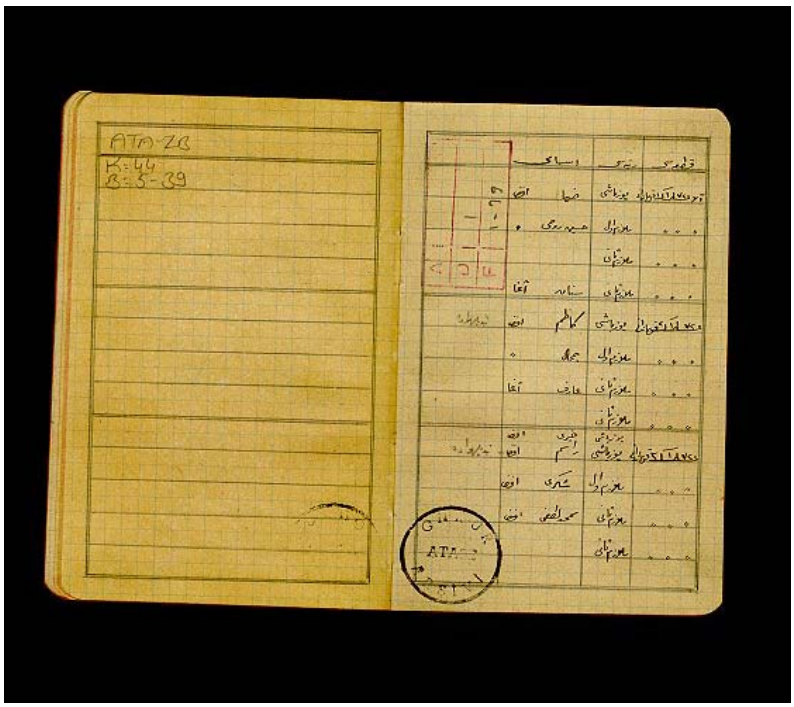
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hüseyin Rıza Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı sâni	-
72 nci Alay 2 nci Tabur Tabib	Bedel-i Mükellef Yüzbaşı	Hacır Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Kâtip	Tabur Hesap Memuru	İsmail Hakkı Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur İmamı	-	Mehmet Hüsnü Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı evvel	Davut Efendi
72 nci Alay 2 nci Tabur Vesaiti Nakliye Kumandanı	-	-
72 nci Alay 2 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfençki	Ramazan Usta
72 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Salih Efendi
5 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Behçet Ağa
5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mustafa Efendi

44-5bm

5bm

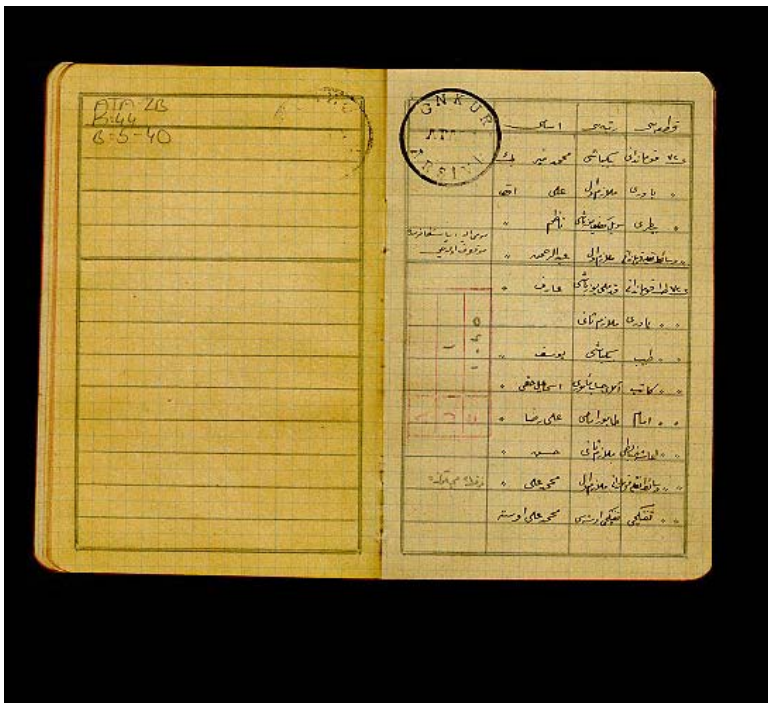
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Bekir Sıtkı Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Halil İbrahim Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-

44-5bn

5bn

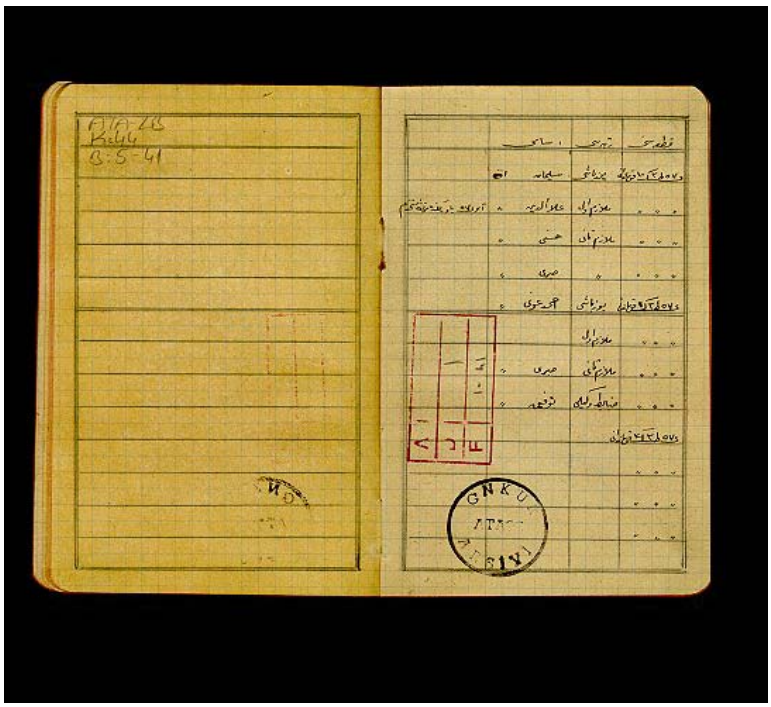
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Ziya Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Hüseyin Ruhi Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Sinan Ağa
72 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Kazım Efendi (tebdil-i havada)
2 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Cemal Efendi
2 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Arif Ağa
2 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-
72 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Hayri Efendi
3 ncü Bölük	Mülâzım-ı evvel	Rasim Efendi (tebdil-i havada)
3 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	Şükrü Efendi
3 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Lütfü Efendi

44-5bo

5bo

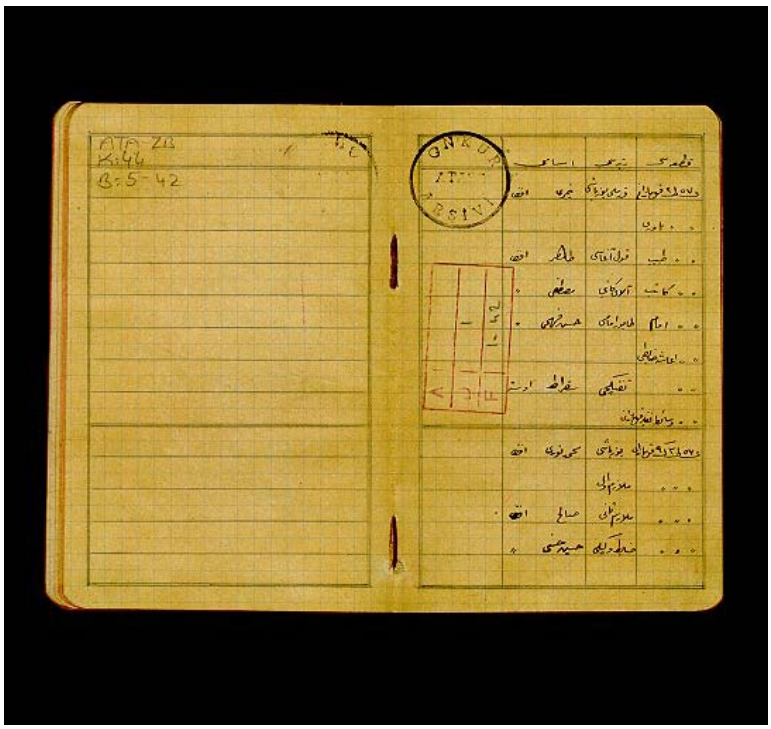
Kıtası	Rütbesi	Esamisi
72 nci Alay Kumandanı	Binbaşı	Mehmet Münir
72 nci Alay Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Ali Efendi
72 nci Alay Baytarı	Sivil Mükellef Yüzbaşı	Nazım Efendi
72 nci Alay Vesaiti Nakliye	Mülâzım-ı evvel	Abdurrahman Efendi (mumaileyh Ayastefanos'ta mevkuf olduğu)
72 nci Alay 1 nci Tabur kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Arif Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı sâni	-
72 nci Alay 1 nci Tabur Tabib	Binbaşı	Yusuf Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur Kâtip	Alay Hesap Memuru	İsmail Hakkı Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur İmam		Ali Rıza
72 nci Alay 1 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı sâni	Hasan Efendi
72 nci Alay 1 nci Tabur Vesaiti Nakliye	Mülâzım-ı evvel	Mehmet Ali Efendi (21 nci Fırka Sıhhiye Bölüğünde)
72. nci Alay 1 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfenkçi ustası	Mehmet Ali Usta

44-5bp

5bp

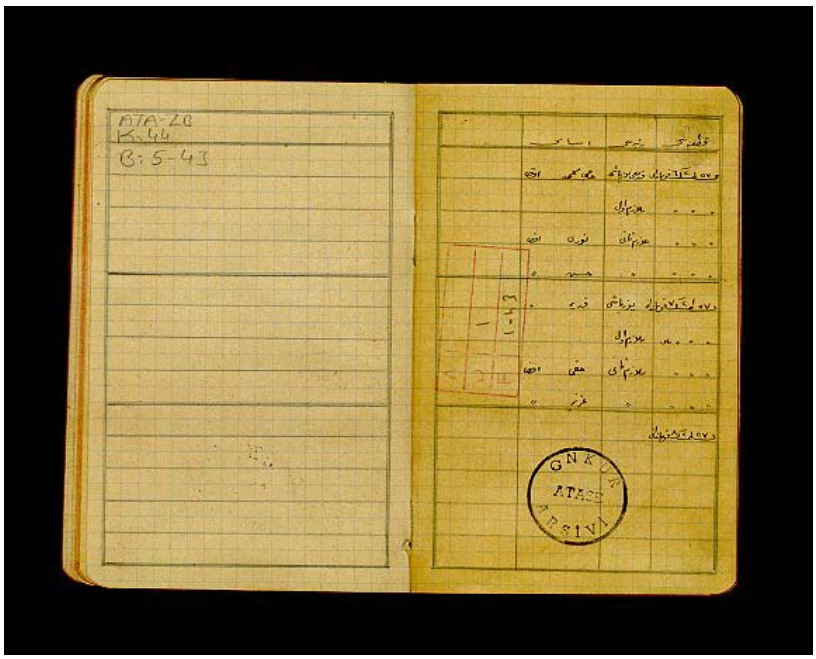
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 3 ncü Tabur 10 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Süleyman Efendi
10 ncu Bölük	Mülâzım-ı evvel	Alaeddin Efendi (57 nci Alay yaverliğinde müstahdem)
10 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hüsnü Efendi
10 ncu Bölük	Mülâzım-ı evvel	Hayri Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Ahmet Avni Efendi
7 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Sabri Efendi
7 nci Bölük Zabıt Vekili	-	Tevfik Efendi
57 nci Alay 3 ncü Tabur Kumandanı	-	-

44-5bq

5bq

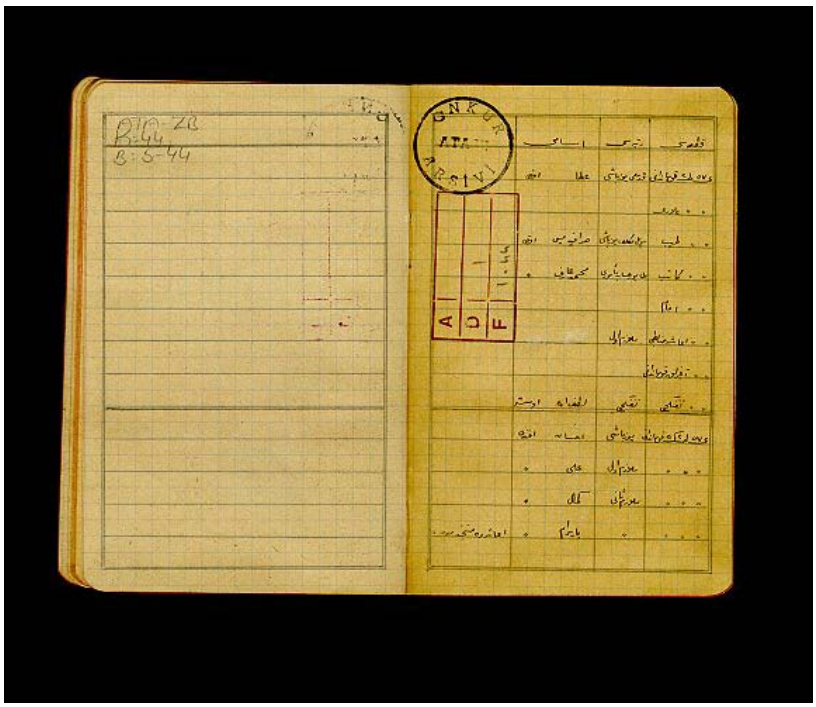
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hayri Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı Yaveri	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tabip	Kolağası	Tahir Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kâtip	Alay Kâtibi	Mustafa Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur İmam	Alay Kâtibi	Hasan Fehmi Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur İaşe Zabiti	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tüfenkçi		Sokrat Usta
57 nci Alay 2 nci Tabur Vesaiti Nakliye Kumandanı	-	-
57 nci Alay 3 ncü Tabur 9 ncu Bölük Kumandanı	Yzb.	Mehmet Nuri
9 ncu Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
9 ncu Bölük	Mülâzım-ı sâni	Salih Efendi
9 ncu Bölük	Zabit Vekili	Hüseyin Hüsnü Efendi

44-5br

5br

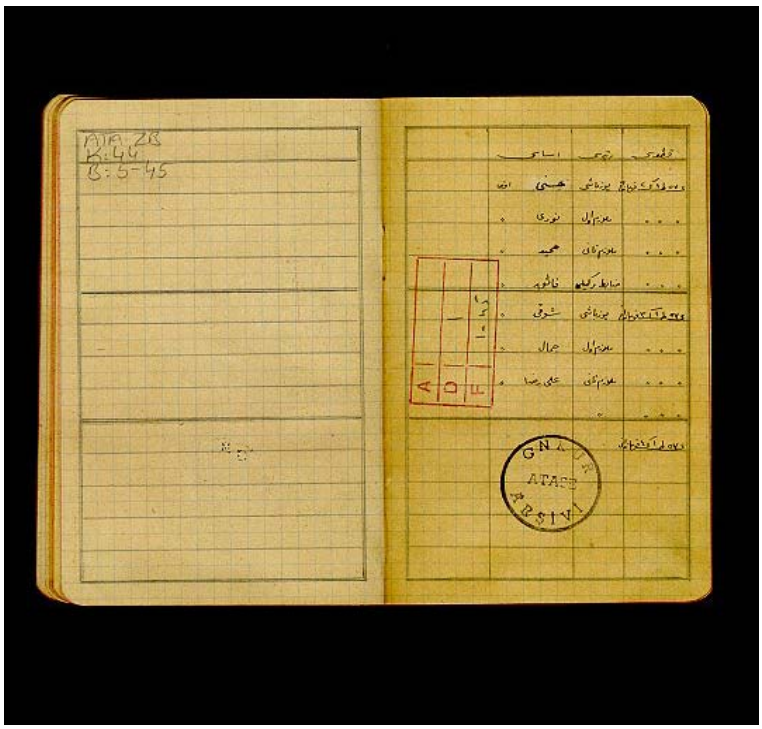
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 2 nci Tabur 6 ncı Bölük Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Hacı Mehmet Efendi
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı evvel	-
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı sâni	Nuri Efendi
6 ncı Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hasan Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Ferit Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	-
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hakkı Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 7 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Aziz Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 8 nci Bölük Kumandanı	-	-

44-5bs

5bs

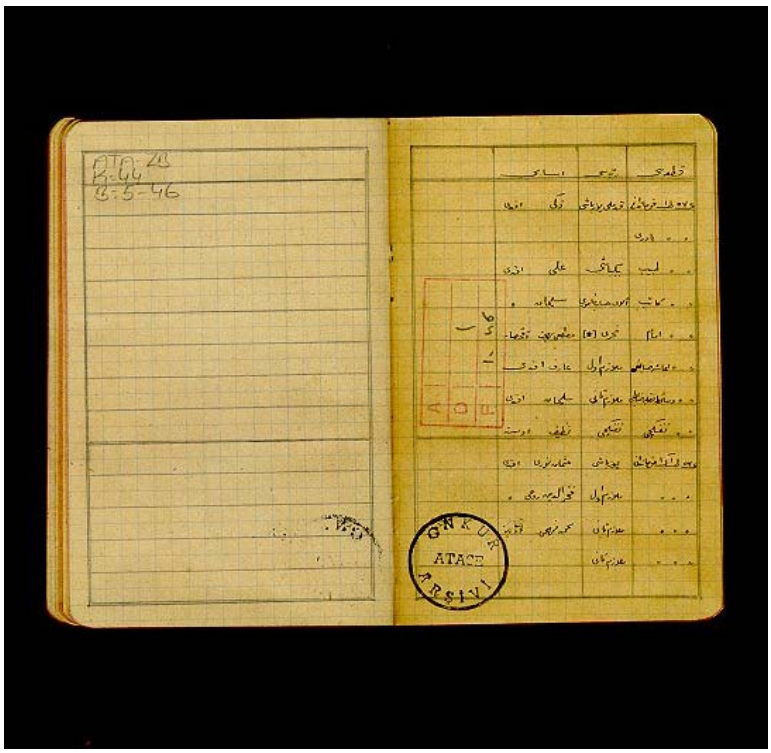
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Ata Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kumandanı Yaveri	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tabib	Sivil Mükellef	Sarafidis Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur Kâtip	Tabur Hesap Memuru	Mehmet Arif Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur İmam	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı evvel	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Ağırlık Kumandanı	-	-
57 nci Alay 2 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfençki	Lütfullah Usta
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Numan Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Ali Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Kemal Efendi
57 nci Alay 2 nci Tabur 5 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Bayram Efendi (iaşede müstahdemdir)

44-5bt

5bt

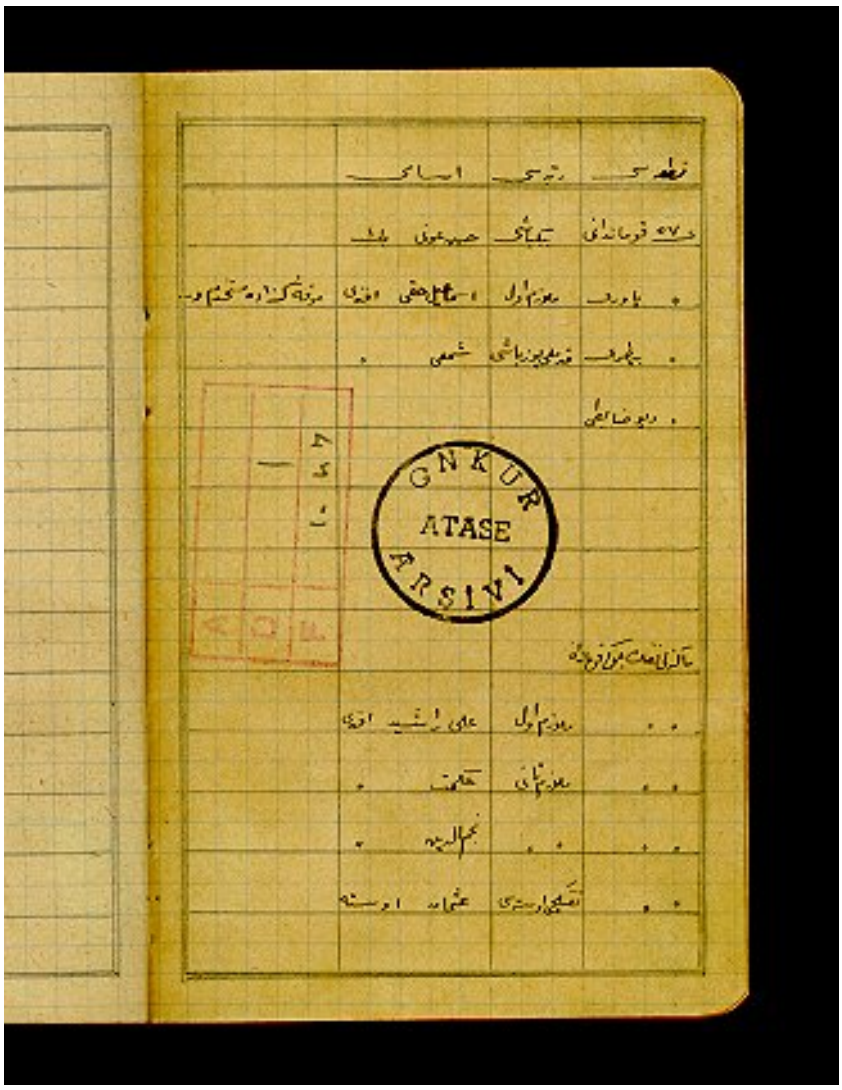
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Hüsnü Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	Nuri Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Hamit Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 2. nci Bölük	Zabit Vekili	Faik Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 3 ncü Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Şevki Efendi
3 ncü Bölük	Mülâzım-ı evvel	Cemal Efendi
3 ncü Bölük	Mülâzım-ı sâni	Ali Rıza Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı	-	-

44-5bu

5bu

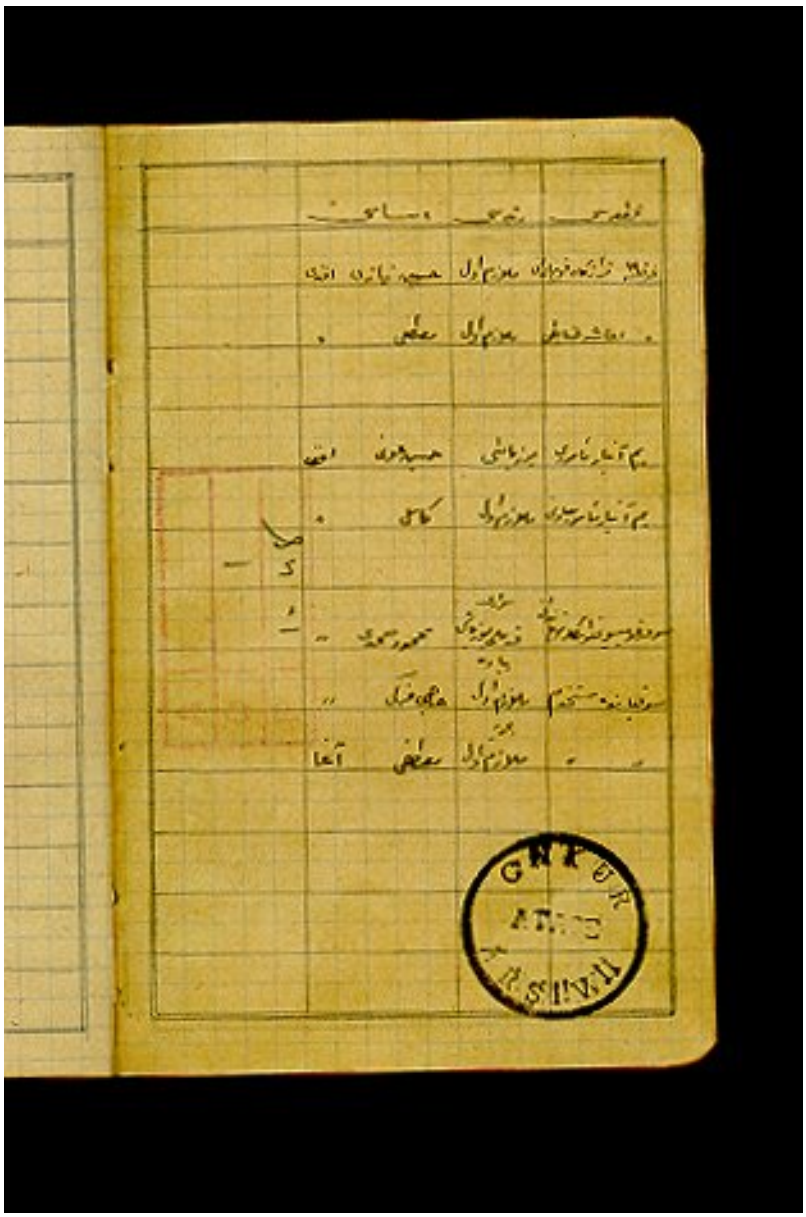
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay 1 nci Tabur Kumandanı	Kıdemli Yüzbaşı	Zeki Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur Kumandanı Yaveri	-	-
57 nci Alay 1 nci Tabur Tabip	Binbaşı	Ali Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur Katip	Alay Hesap Memuru	Süleyman Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur İmam	Fahri (Yıldız Akhisar)	Mütfi Behçet
57 nci Alay 1 nci Tabur İaşe Zabiti	Mülâzım-ı evvel	Arif Bey
57 nci Alay 1 nci Tabur Vesaiti Nakliye Zabiti	Mülâzım-ı sâni	Süleyman Efendi
57 nci Alay 1 nci Tabur Tüfenkçi	Tüfenkçi	Nazif Usta
57 nci Alay 1 nci Tabur 1 nci Bölük Kumandanı	Yüzbaşı	Osman Nuri Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı evvel	Fahrettin Nuri Efendi
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	Mehmet Fehmi (Davut Paşa'da)
1 nci Bölük	Mülâzım-ı sâni	-

44-5bv

5bv

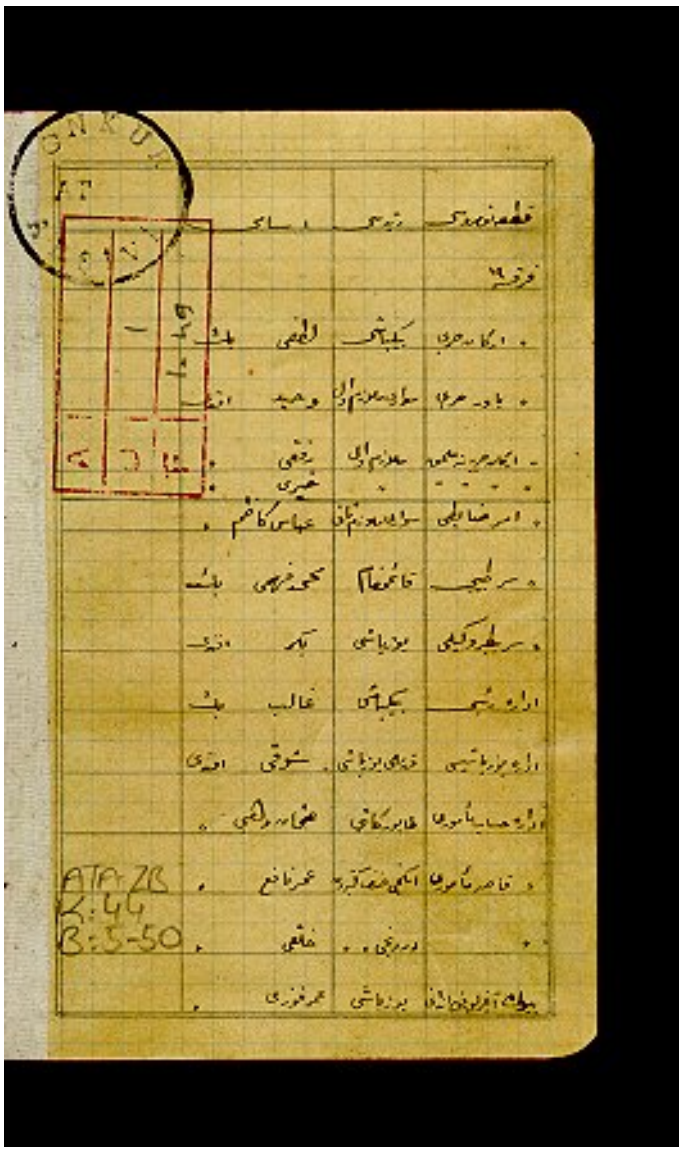
Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
57 nci Alay Kumandanı	Binbaşı	Hüseyin Avni Efendi (1 nci Tabur)
57 nci Alay Kumandanı Yaveri	Mülâzım-ı evvel	İsmail Hakkı (muvakkaten 10 ncu bölükte müstahdemdir)
57 nci Alay Baytar	Kıdemli Yüzbaşı	Şemi Efendi
57 nci Alay Depo Zabiti	-	-
57 nci Alay Malzeme Bölük Kumandanı	-	-
Malzeme Bölüğü	Mülâzım-ı evvel	Ali Nasif Efendi
Malzeme Bölüğü	Mülâzım-ı sâni	Hikmet Efendi
Malzeme Bölüğü	Mülâzım-ı sâni	Necmettin Efendi
Malzeme Bölüğü Tüfenkçi	Tüfekçi Ustası	Osman Usta

44-5bx

5bx

Kıtası	Rütbesi	Esamisi
19 ncu Fırka Karargâh Kumandanı	Mülâzım-ı evvel	Hüseyin Niyazi Efendi
19 ncu Fırka Karargâh İaşe Zabiti	Mülâzım-ı evvel	Mustafa Efendi
Yem Ambarı Memuru	Yüzbaşı	Hüseyin Avni Efendi
Yem Ambar Memuru	Mülâzım-ı evvel	Kamil Efendi
Ser Komisyon...	Kıdemli Yüzbaşı	Mahmut Mehdi Efendi
Sevkiyâtta Müstahkem	Mülâzım-ı evvel	Hacı Müzekke Efendi
Sevkiyatta Müstahkem	Mülâzım-ı evvel	Mustafa Ağa

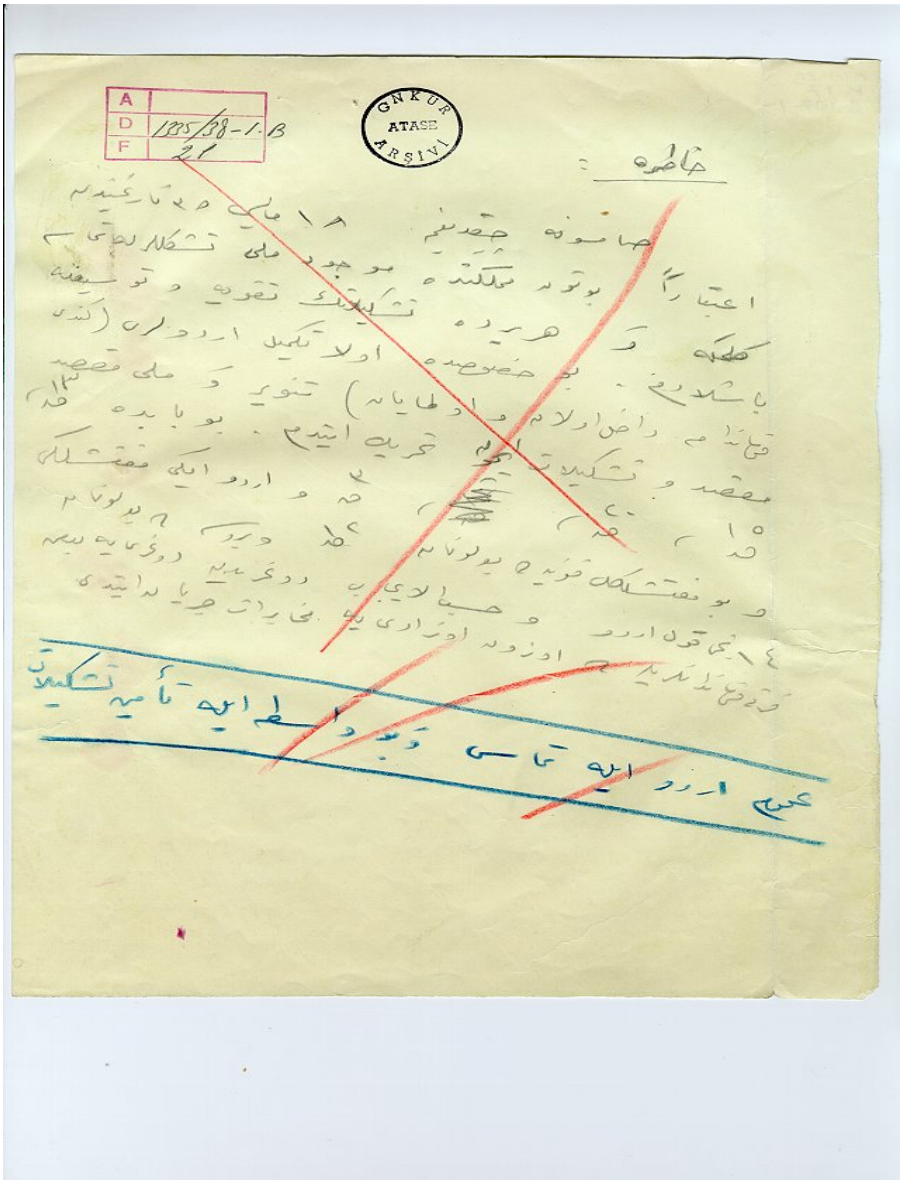

44-5by

5by

Kıt'ası	Rütbesi	Esamisi
19 ncu Fırka Erkân-ı Harbi	Binbaşı	Lüfti Bey
19 ncu Fırka Erkân-ı Harbi Yaveri	Süvari Mülâzım-ı evvel	Vahit Efendi
Erkân-ı Harbiye Mülhaki	Mülâzım-ı evvel	Rıfkı Efendi
Emir Zabiti	Süvari Mülâzım-ı sâni	Abbas Kazım Efendi
Ser Tabip	Kaymakam	Mehmet Fehmi Bey
Ser Baytar Vekili	Yüzbaşı	Bekir Efendi
İdâre ...	Binbaşı	Galip Bey
İdâre ...	Kıdemli Yüzbaşı	Şevki Efendi
İdâre Hesap Memuru	Tabur Kâtibi	Osman Vehbi Efendi
İdare Hesap Kasa Memuru	İkinci Sınıf Ketebeden	Ömer Nabi Efendi
İdâre Hesap Kasa Memuru	Dördüncü Sınıf Ketebeden	Hulki Efendi
Büyük Ağırlık Kumandanı	Yüzbaşı	Ömer Fevzi Efendi

B. MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI'NDAN - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI'NA KADAR TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARIN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 17, G: 107)

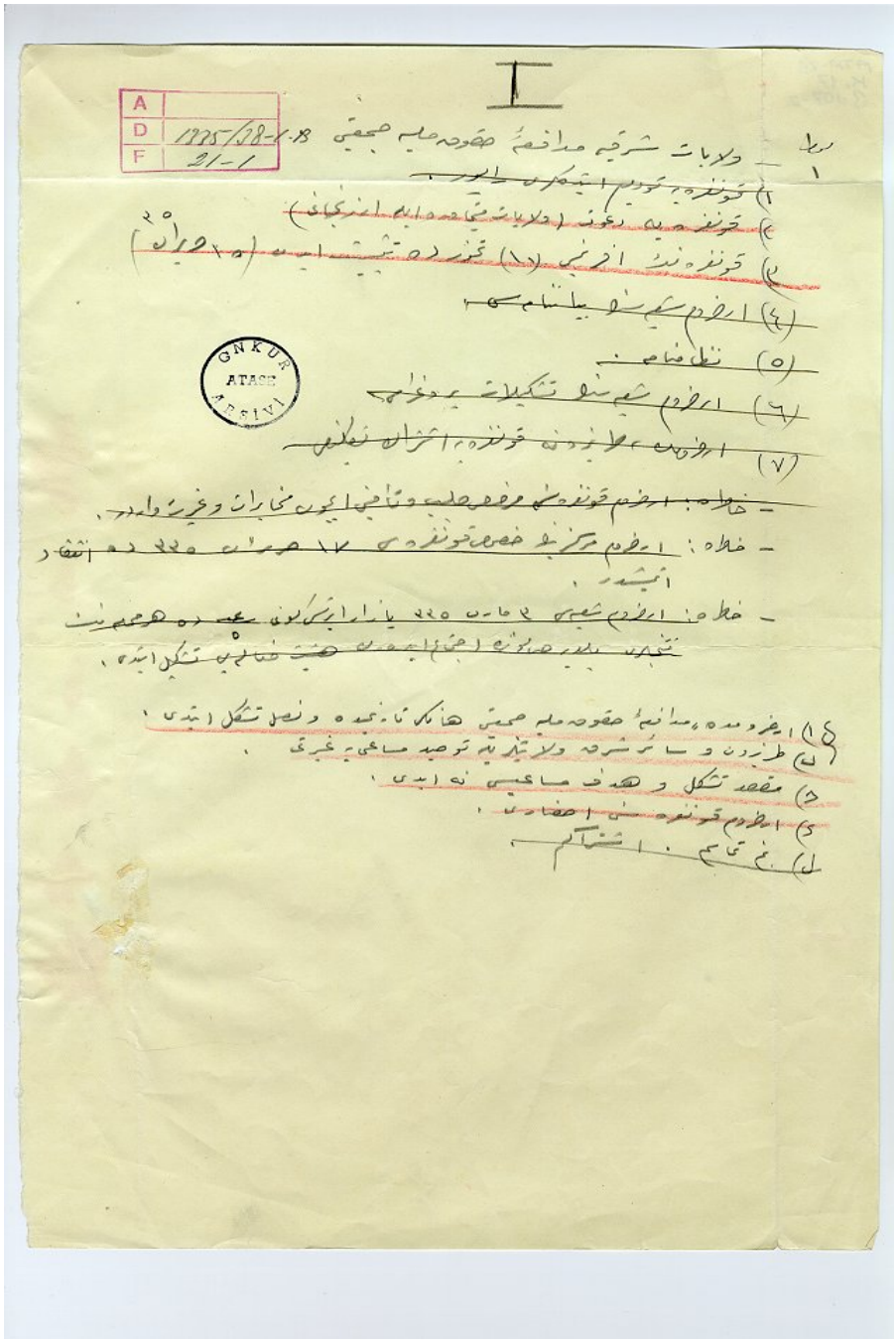
17-107

K:17 G:107

Hatıra:

Samsun'a çıktım. 18 Mayıs 35 tarihinden itibaren bütün memlekette mevcut millî teşekküllerle temasa gelmeye ve her yerde teşkilatın takviye ve tevsi'ine başladım. Bu hususâtı evvela tekmil orduları (kendi kumandama dâhil olan ve olmayan) tenvir ve milli maksad ve teşkilât için tahrik ettim. Bu bâbda 13 ncü Kolordu, 15 nci Kolordu, 20 nci Kolordu, 3 ncü Kolordu ve Ordu 2 nci Müfettişliği ve bu müfettişliğin Konya'da bulunan 12 nci Kolordu ve Bursa'da bulunan 14 ncü Kolordu ve hasebü'l-icap doğrudan doğruya bazı fırka kumandanlıklarıyla da uzun uzadıya muhaberat cereyan etti.

Umum ordu ile temas ve bu vasıta ile temin-i teşkilât.

17-107aa

107aa

Not:

I- Vilayet-i Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti

(1) Kongre'ye tevdi' ettikleri rapor

(2) Kongre'ye davet (vilayet-i mütecâvire ile Erzincan)

(3) Kongre'nin Efrenci 10 Temmuza teşebbüs eden 25 Haziran 1335.

(4) Erzurum Şubesinin beyannâmesi

(5) Nizamnâme

(6) Erzurum Şubesinin teşkilât programı

(7) Erzurum'dan Trabzon'a kongreye iştirak teklifi

- Hatıra: Erzurum Kongresi'nde murahhas celb ve temini için muhaberât ve gayret vardır.

Hatıra: Erzurum merkezinde hususî kongresi 17 Haziran 1335'de in'ikad etmiştir.

Hatıra: Erzurum şubesi 3 Mart 35 Pazartesi günü saat 5'de her mahallenin müntehipleri belediye salonunda içtima' ederek heyet-i faâleyi teşkil etti.

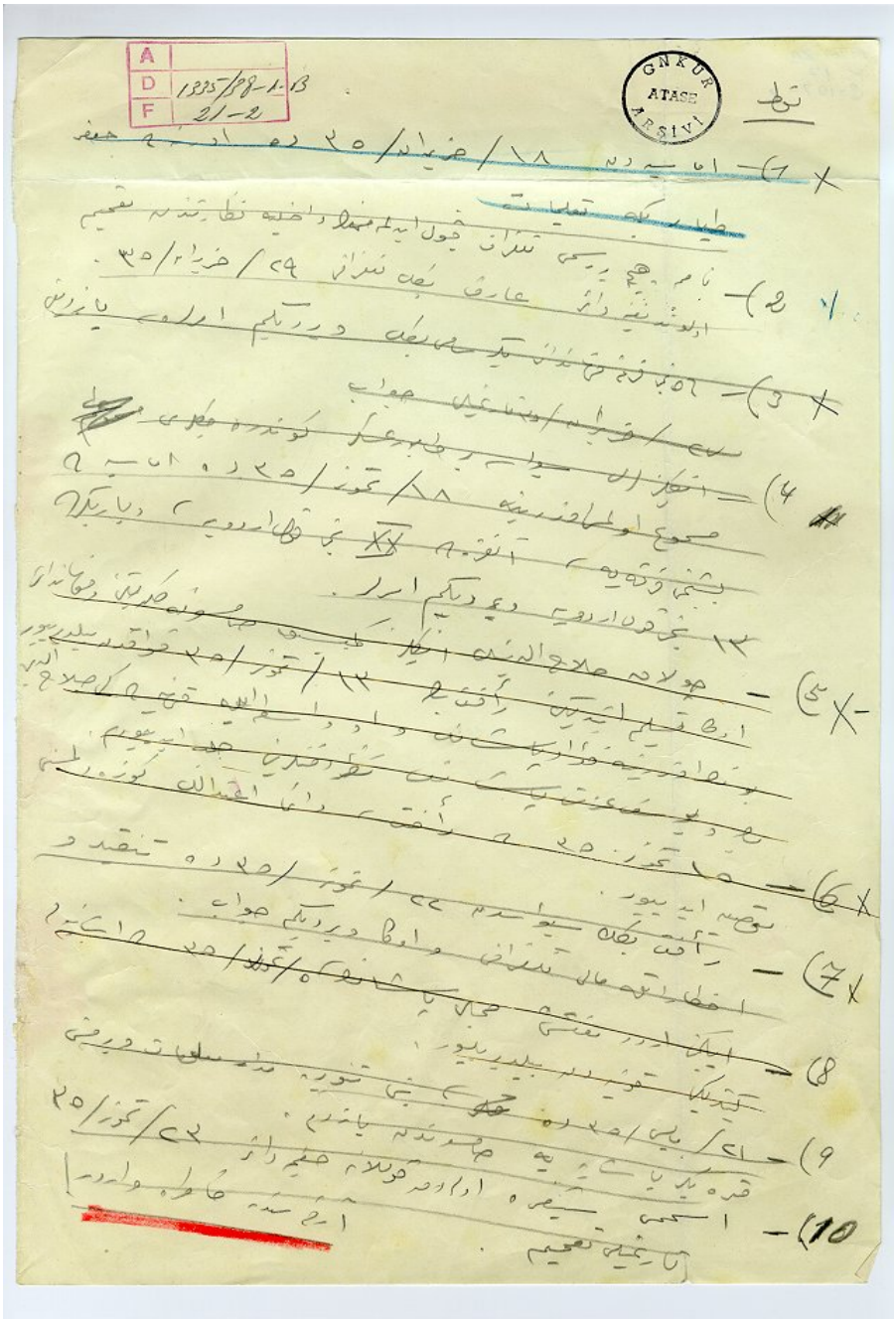
a) Erzurum'da Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti hangi tarihte ve nasıl teşekkül etti?

b) Trabzon vesair şark vilayetleriyle tevhid-i mesaiye gayreti.

c) Maksad-ı teşekkül ve hedef-i mesaisi ne idi?

d) Erzurum Kongresi'nin ihzârı.

e) Benim temasım, iştirakım.

17-107ab

107ab

Not:

1) Amasya'dan, 18/Haziran/35'de Edirne'de Cafer Tayyar Bey'e talimât.

2) Namıma hiçbir resmî telgraf kabul edilmemesini Dahiliye Nezaretinden tamim olunduğuna dair Arif Bey'in telgrafı 29-Haziran/35.

3) 56 ncı Fırka Kumandanı Bekir Sami Bey'e verdiğim emirlerin yazılışı. 27/Haziran/35 tarihli cevap.

4) İngilizlerin Sivas'a bir tabur asker göndereceklerı mesmu' olması üzerine 18/Temmuz/35'de Amasya'da 5 nci Fırka'ya, Ankara'da 20 nci Kolorduya, Diyarbakır'da 13 ncü Kolorduya verdiğim emirler.

5) Çolak Selahattin'in İngiliz gemisiyle Samsun'a geldiği ve kumandayı ona teslim ettiğini, Refet Bey 13/Temmuz/35 Kavak'tan bildiriyor. Bunun üzerine Fuat Paşa'nın ve o vasıta ile Konya'daki Selahattin Bey ve Yusuf İzzet Paşa'nın nazar-ı dikkatlerini celp ediyorum.

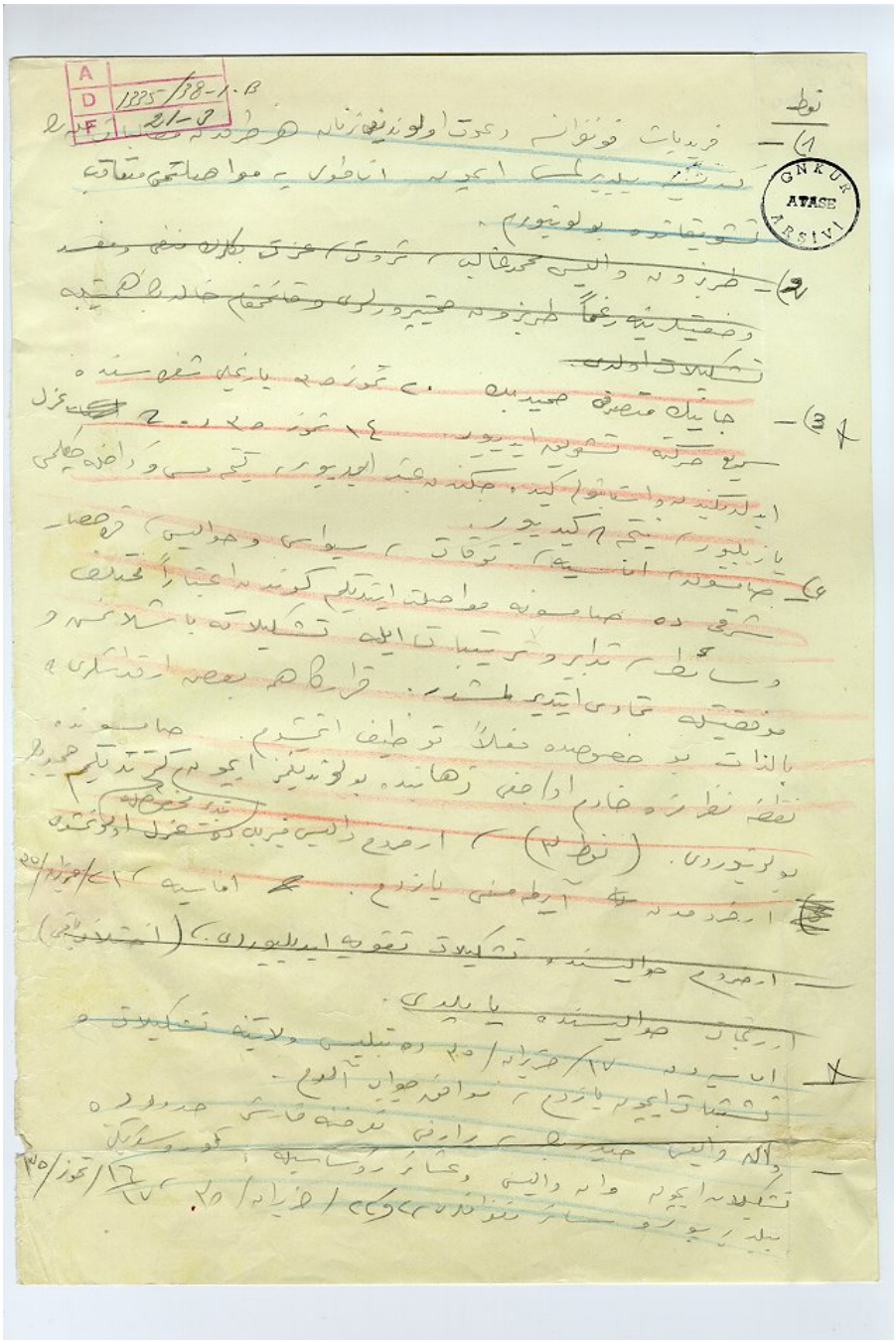
6) 15 Temmuz 35'de Refet, daima itidalin gözetilmesini tavsiye ediyor.

7) Refet Bey'in Sivas'tan 22/Temmuz/35'de tenkit ve ihtarâtla mâlî telgrafı ve ona verdiğim cevap.

8) İkinci Ordu Müfettişi Cemal Paşa'nın 5/Temmuz/35'de İstanbul'a gittiği Konya'dan bildiriliyor.

9) 21/Mayıs/35'de beni tenvîre, medâr ma'lûmât vermesini Karabekir Paşa'ya Samsun'dan yazdım.

10) İsmimi şifre olarak kullanacağıma dair 23/Temmuz/35 tarihli tamim. Arkasında hatıra vardır.

17-107ac

107ac

Not:

1) Ferit Paşa konferansa davet olunduğu zaman her taraftan mütâlebât-ı milliyenin kendisine bildirilmesi için Anadolu'ya muvasalâtımı müteakip teşvikâtta bulunuyorum.

2) Trabzon valisi Mehmet Galip, Servet, İzzet Beylerin menfi ve müfsit vaziyetlerine rağmen Trabzon hamiyetperverleri ve kaymakam Halit Bey himmetiyle teşkilât oldu.

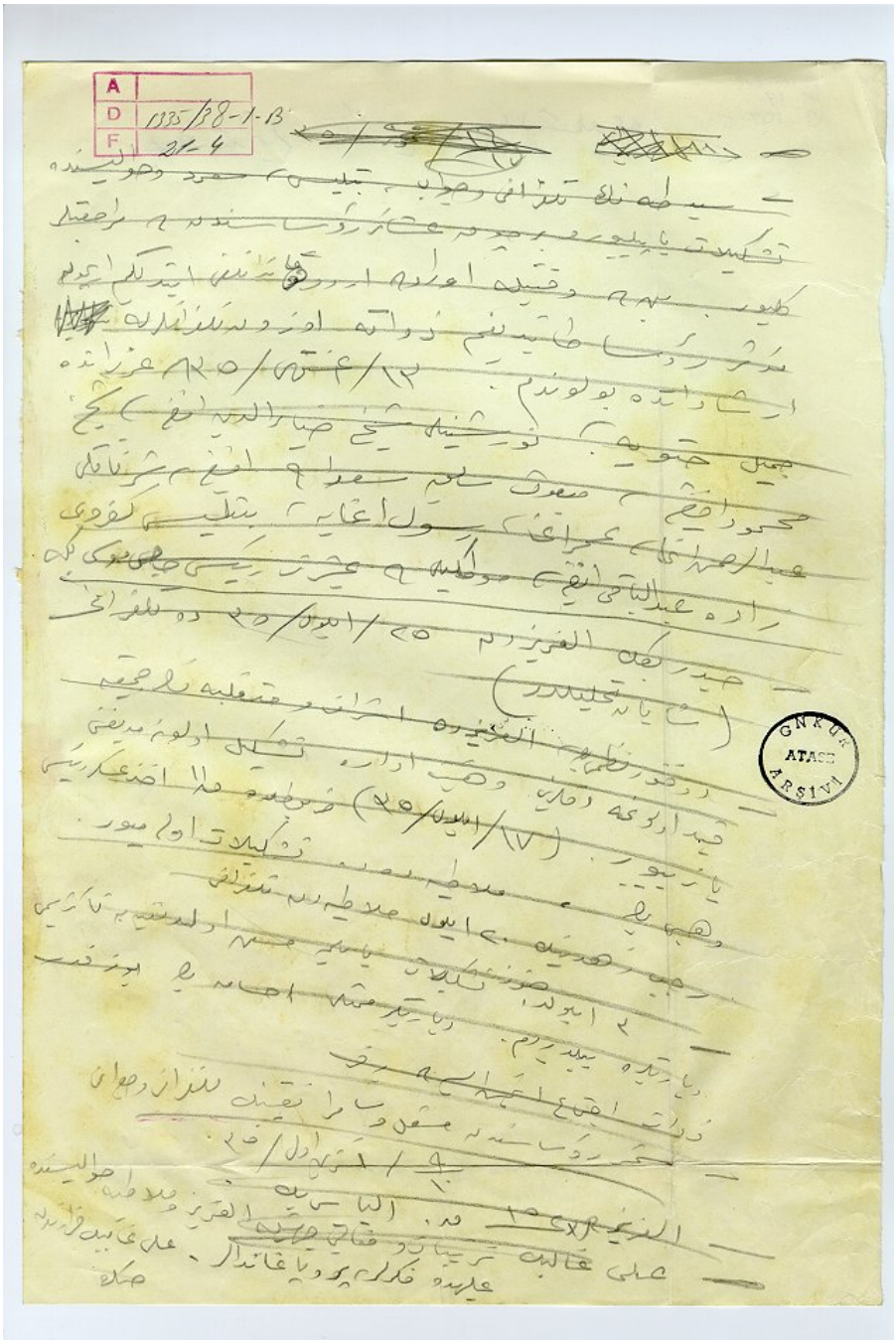
3) Canik mutasarrıfı Hâmid Bey 20 Temmuz 35 yazılı şifresinde seri harekete teşvik ediyor. 14 Temmuz 35'de de azledildiğinden ve İstanbul'a gideceğinden bahsediyor, gitmemesi ve dâhile çekilmesi yazılıyor. Neticede gidiyor.

4) Samsun, Amasya, Tokat, Sivas ve havalisi Karahisar-ı Şarkî'de Samsun'a muvasalat ettiğim günden itibaren muhtelif vesait ve tertibat ile teşkilâta başlanmış ve muvaffakiyetle (temadi) ettirilmiştir. Karargâhda bazı arkadaşları da bizzat bu hususta fiilen tavzif etmiştim. Samsun'da nokta-i nazarımıza hâdim olacağı zehâbında bulunduğumuz için (tedbir-i mahsusayla) getirdiğim Hamid Bey bulunuyordu. (Not 3) Erzurum valisi Münir Bey de azlolunmuştu. Erzurum'dan ayrılmamasını yazdım.

- Amasya 21 Haziran 35 Erzurum havalisinde teşkilât takviye ediliyordu. (İhtilâl başı) Erzincan havalisinde yapıldı.

- Amasya'dan 17/Haziran/35'de Bitlis vilayetine teşkilat ve teşebbüsât için yazdım. Muvafık cevap aldım.

- Van Valisi Haydar Bey bir Ermeni taarruzuna karşı hudutta teşkilât için Van valisine. Aşâir rüesâsıyla görüştüğünü bildiriyor ve sair telgrafları 21, 22/Haziran/35, 16/17 Temmuz 35.

A
D 035/28-1-13
F 31-4
GNKUR ATASE ARSIVI

107ad

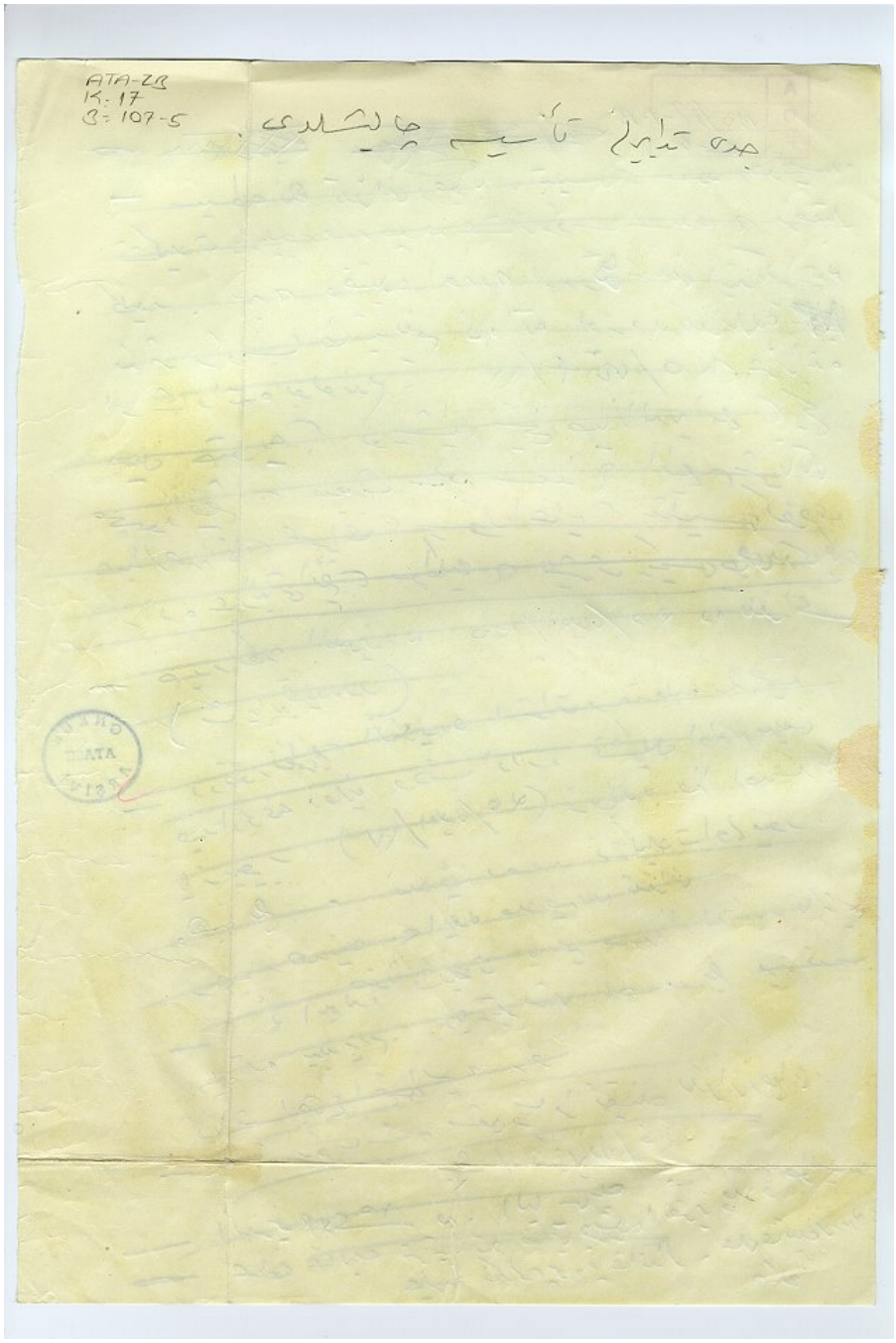
- Seyit Taha'nın telgrafı ve cevap, Bitlis, Siirt ve havalisinde teşkilât yapılıyor ve birçok aşâir rüesâsından da müracaatlar geliyor. Benim de vaktiyle orada ordu komutanlığı ettiğim için müessir rüesâ, tanıdığım zevâta uzun telgraflarla irşadâtta bulundum. 13/Ağustos/35'de Garzan'da Cemil Ceto'ya, Nurşinli Şeyh Ziyaeddin Efendi'ye, Şeyh Mahmud Efendi'ye, Mebus-ı sâbık Sadullah Efendi'ye, Şırnaklı Abdurrahman Ağaya, Ömer Ağa'ya, Resul Ağa'ya, Bitlisî Küfrevîzâde Abdülbâkî Efendi'ye, Mutkili aşiret reisi Hacı Musa Bey'e, Haydar Bey'e, Elaziz'den 25/Eylül/35'de telgraf. (şâyân-ı tahlildir).

- Doktor Nazmi Bey, Elaziz'de eşrâf ve mütegallibenin cemiyete kayıt olunmadıklarını ve heyet-i idare teşkil olunamadığını yazıyor. 17/Eylül/35 Harput'da 11 nci Fırka Ahz-ı Asker reisi Vehbi Bey, Malatya'da da teşkilât olamıyor. Recep Zühdü'nün 20 Eylülde Malatya'dan telgrafı.

- 20 Eylülde, henüz teşkilât yapılmamış olduğundan teessürümü Diyarbakır'a bildirdim. Diyarbakır mümessili İhsan Bey 100 kadar zevât içtimâ etmiş ise de Şammar rüesâsından Mişel ve Samrankı'nın telgrafı ve cevabı 9/10 Teşrin-i evvel/35.

- Elaziz'de 15 nci Alay kumandanı İlyas Bey.

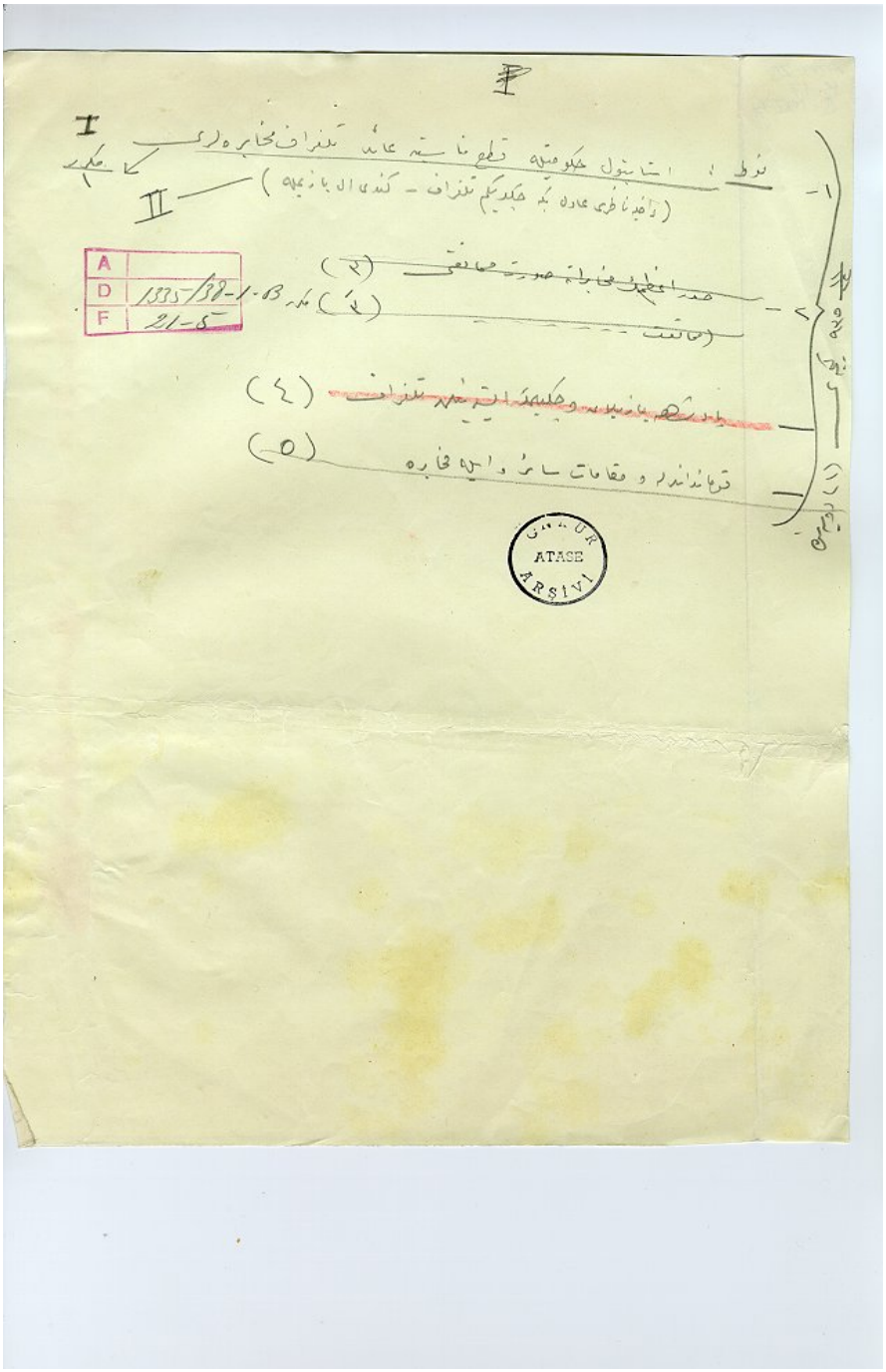
- Ali Galib'in tertibât ve faaliyeti cihetiyle Elaziz ve Malatya havalisinde aleyhte fikirler ve propagandalar. Ali Galibin firarından sonra

17-107ada

107ada

ciddi tedabirler tesise çalışıldı.

17-107ae

107ae

1. Not: İstanbul Hükûmetiyle kat'-ı münasebete aid telgraf muhabereleri, I. Mükerrer.

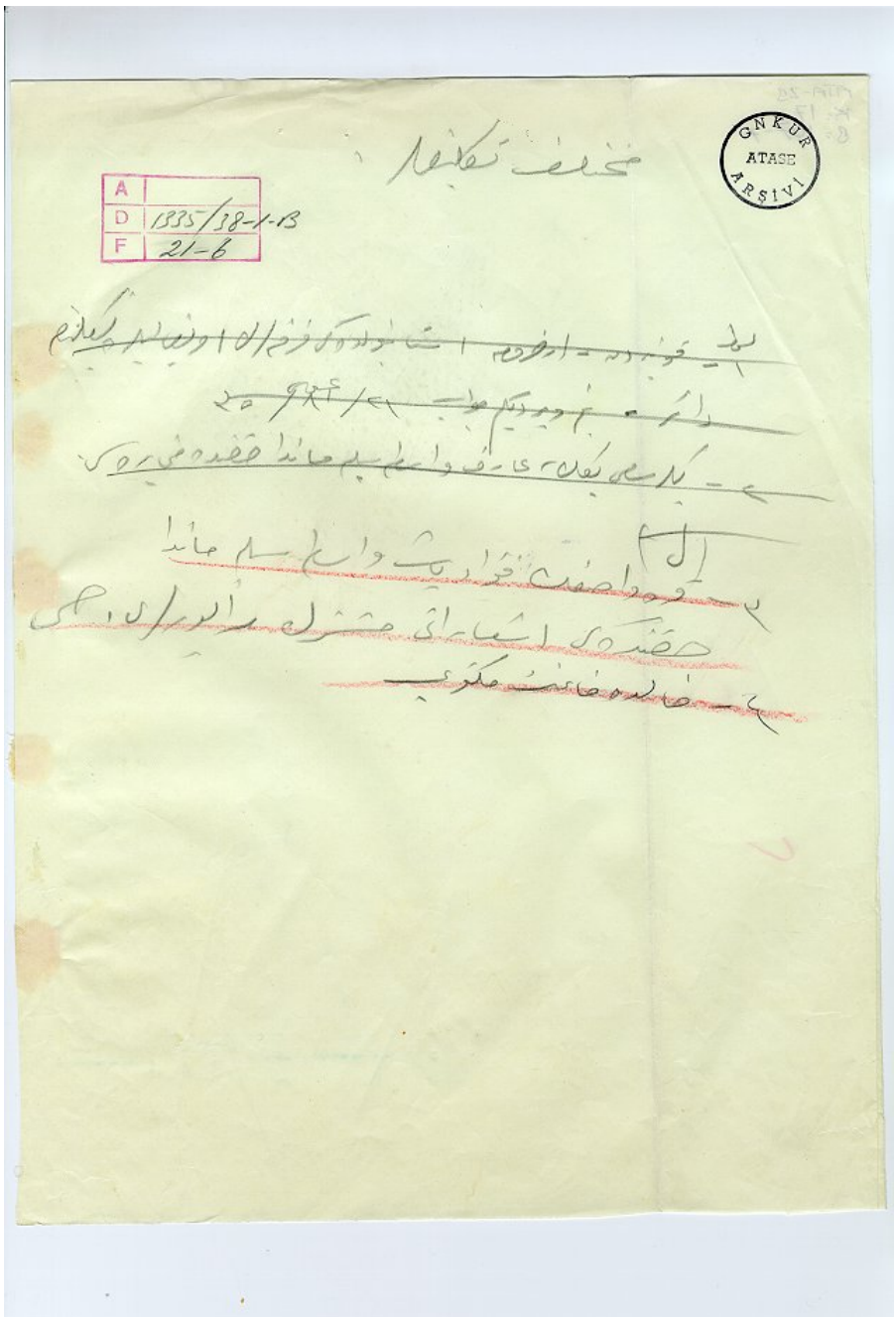
II. (Dahiliye nazırı Âdil Bey'e çektiğim telgraf. Kendi el yazımla).

2. Sadrazamın muhaberâta suret-i mümâna'âtı (mümâna'ât... 3 mükerrer)

III. Padişaha yazılan ve çekilmek istenilen telgraf.

IV. Kumandanlarla ve makamât-ı saire ile muhabere.

11/12 925 gecesi (1) dosyasında.

17-107af

107af

Muhtelif Teklifler

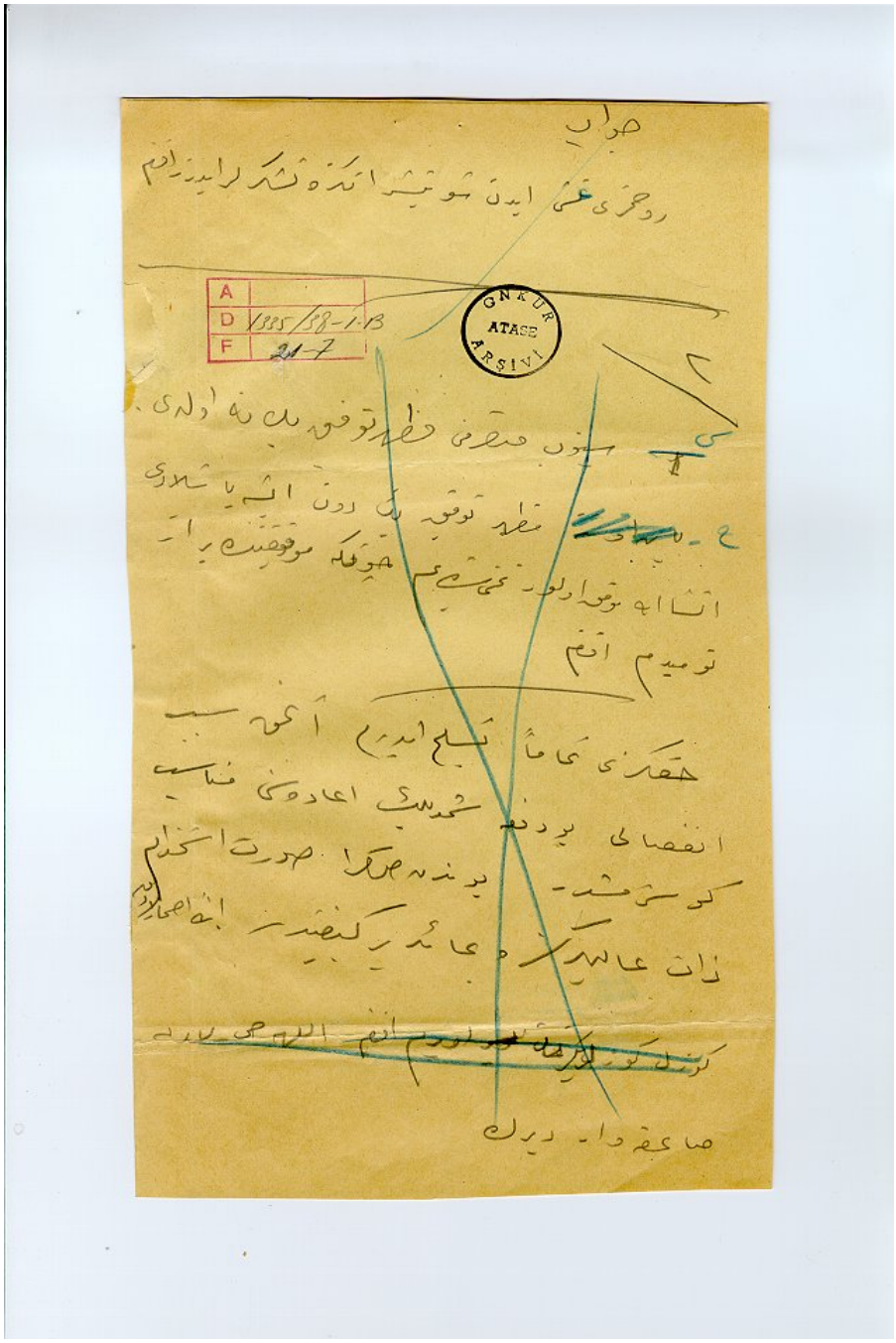
Not:

1. Konya'dan Erzurum'a İstanbul'daki fırkaların Konyalılara ... dair. Benim verdiğim cevap 21 Ağustos 35.

2. Bekir Sami Bey'in, Arif vasıtasıyla manda hakkında muhaberesi.

3. Kara Vasıf, Fuat Paşa vasıtasıyla manda hakkındaki iş'arâtı, müşterek raporları.

4. Halide Hanım'ın mektubu.

17-107ag

107ag

Cevab:

Ruhumuza gaşy eden şu tebşirâtınıza teşekkürler ederiz efendim.

S- Sinop mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey ne oldu?

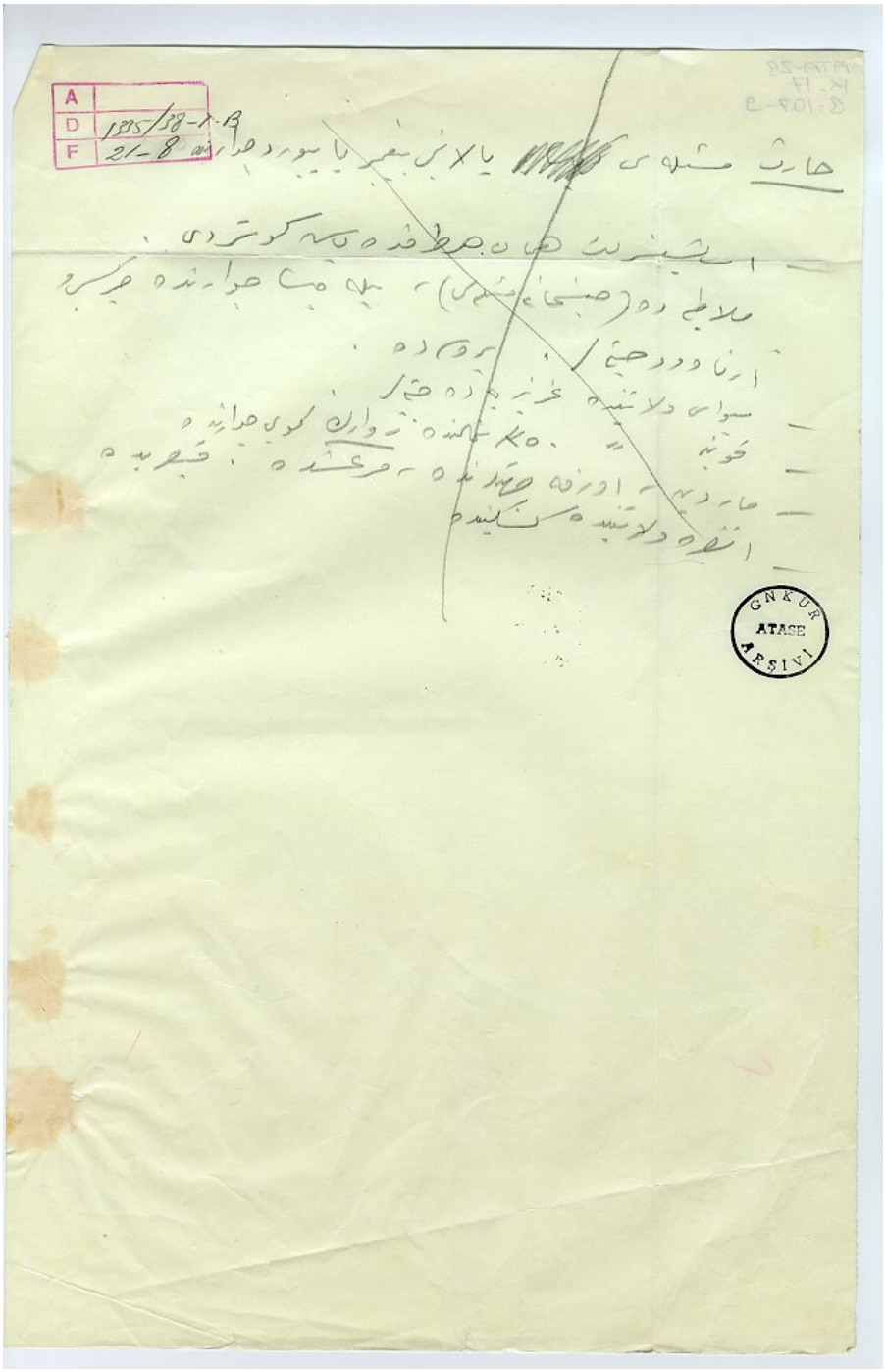
C- Mazhar Tevfik Bey dün işe başladı. İnşallah muvaffak olur temennisindeyim. Çünkü muvaffakiyette biraz nevmîdim efendim.

Hakkınızı tamamen teslim ederim; ancak sebeb-i infisâli bu defa şimdilik iadesini münasip göstermiştir. Bundan sonra sûret-i istihdâm zât-ı âlîlerinize aid bir keyfiyettir.

- Allahaısmarladık.

Güzel gözlerinizden öperim efendim. Allahaısmarladık.

Sâika var direk.

17-107ah

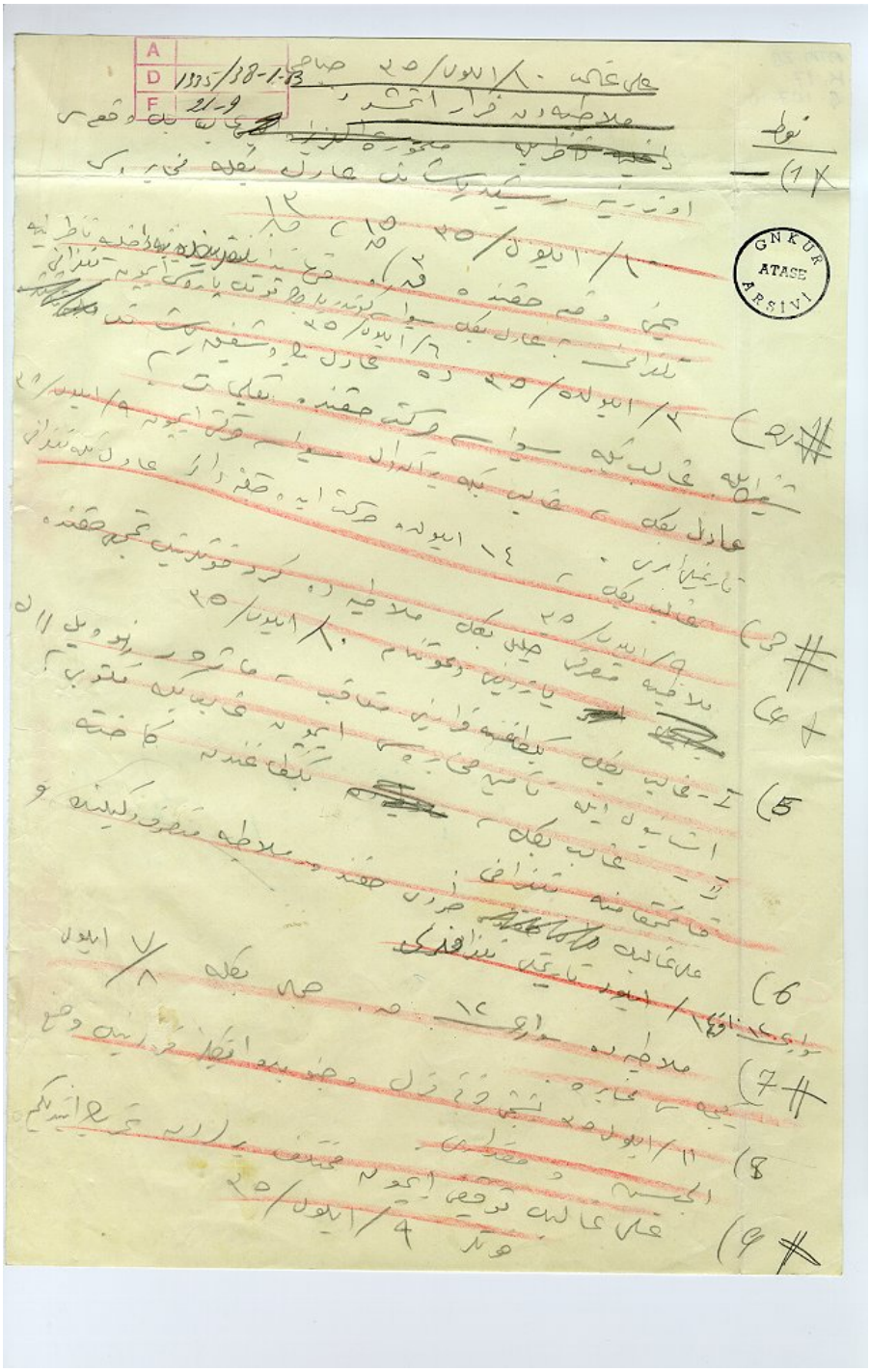
107ah

Hart meselesi: Yalancı peygamber, Bayburt ve civarında asayişsizlik hemen her tarafta baş gösterdi. Malatya'da (hapishane mes'elesi). Bilecik civarında (Çerkez ve Arnavut çeteleri) Bursa'da.

- Sivas vilayetinde Aziziye'de çeteler.

- Konya vilayetinde 50 km şimalinde Züvarek köyü civarında.

- Mardin ve Urfa cihetlerinde, Maraş'ta, Kayseri'de, Ankara vilayetinde Keskin'de.

A
D 1995/38-1-83
F 21-9
GNKUR ATASE ARSIVI

17-107ai

107ai

Not: Ali Galip 10 Eylül 35 sabahı Malatya'dan firar etmiştir. Dahiliye Nazırı ve Mamüretilaziz valisi Ali Galip Bey vak'ası üzerine Reşit Paşa'nın Adil Bey'le muhaberesi.

10 Eylül 35, 15 nci Kolordu, 13 ncü Fırka aynı vak'a hakkında 3 ncü Fırka Kumandanlığının Dahiliye Nazırına telgrafı. Âdil Bey'in Sivas'a gönderilecek kuvvetin parası için telgrafı.

3 Eylül 35'de (6 Eylül 35) Âdil Bey ve Şefik Paşa'nın şifre ile Galip Bey'e Sivas'a hareket hakkında talimâtı.

Âdil Bey'in Galip Bey'e bir an evvel Sivas'a hareketi için 9 Eylül 35 tarihli emri.

3) Galip Bey'in 14 Eylülde hareket edeceğine dair Âdil Bey'in telgrafı. 9 Eylül 35.

4) Malatya Mutasarrafı Halil Bey'in Malatya'da Kürt kuvvetlerinin tecemmü'mü hakkında yazdığı davetnâme. 10/Eylül/35.

5) I) Galip Bey'in Beydağı'na firarını müteakip Major Novil'in İstanbul ile temin-i muhaberesi için Galip Bey'e mektubu.

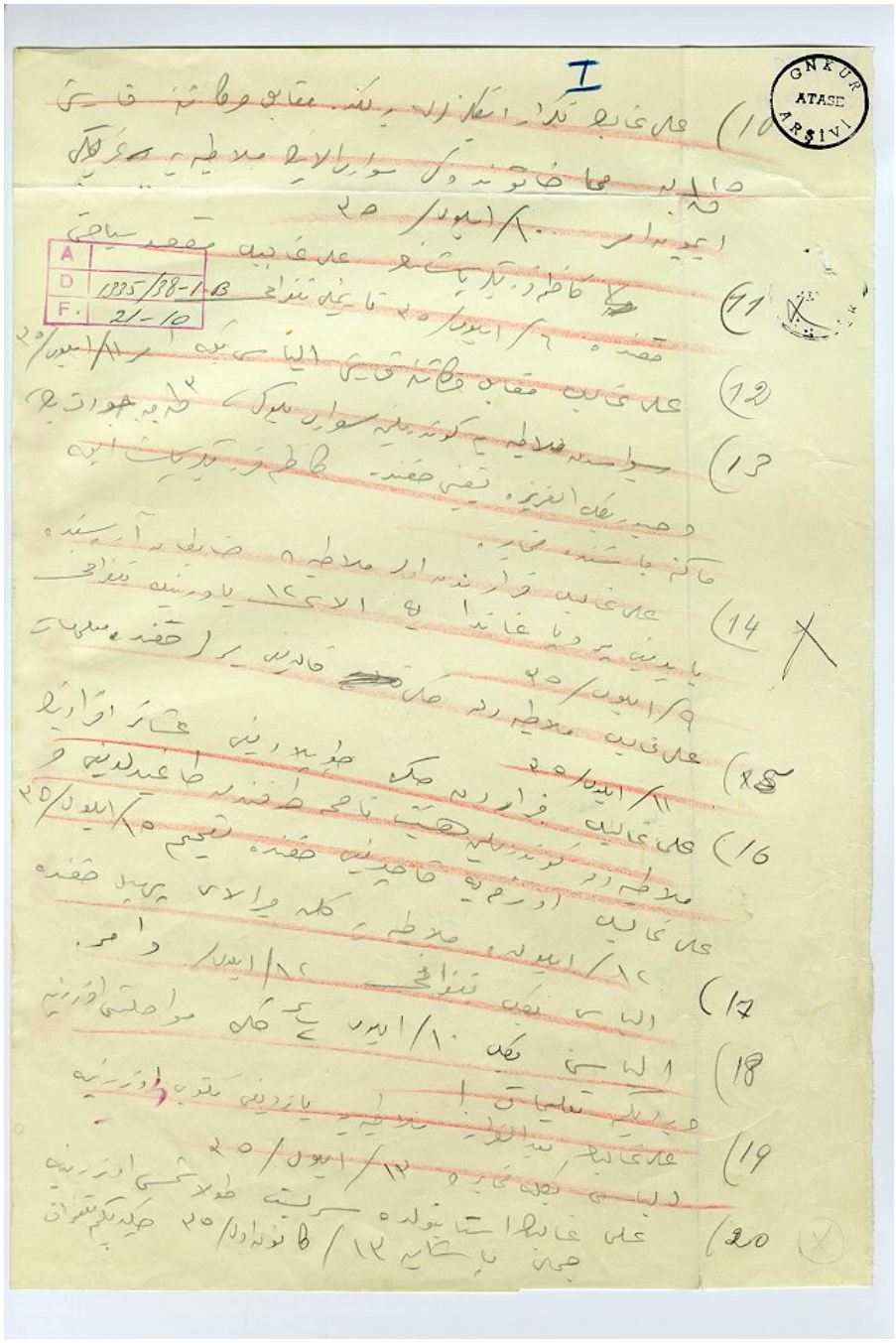
II) Galip Bey'in Beydağı'ndan Kâhta kaymakamına telgrafı.

6) Ali Galip'in tardı hakkında Malatya mutasarrıfı vekilinin ve 12 nci Süvari Alayının 14 Eylül tarihli telgrafları.

7) Malatya'da 12 nci Süvari Alayı Kumandanı Cemâl Bey'le 7/8 Eylül gecesi muhabere.

8) 11 Eylül 335. Beşinci Fırka Türk ve cenûbunda İngiliz fırkalarının vaz'ül-ceyşi ve miktarı.

9) Ali Galip'in tevkifi için muhtelif yerlerden tahrik ettiğim kuvvetler, 9 Eylül 35.

ATASE ARŞİVİ
A
D 1995/38-1-B
F. 21-10

107aj

10. Ali Galip'in tekrar İngilizlerle birlikte mukabil hareketine karşı 15 nci Kolordunun Mamahatun'daki Süvari Alayının Malatya'ya tahriki için emir. 10 Eylül 35.

11. Kâzım Karabekir Paşa'nın Ali Galip'in maksad-ı seyahati hakkında 6 Eylül 35 tarihli telgrafı.

12. Ali Galip mukabil hareketine karşı İlyas Bey'e emir. 11 Eylül 35.

13. Sivas'tan Malatya'ya gönderilen süvari bölüğü 13 ncü Fırka kumandanı Cevdet Bey'in ve Haydar Bey'in Elaziz'e tayini hakkında Kâzım Karabekir Paşa ile makine başında muhabere.

14. Ali Galip firarından evvel Malatya'da zabitân arasında yaptığı propagandaya 12 nci Alay yaverinin telgrafı, 9 Eylül 35.

15. Ali Galip'in Malatya'dan sonra kaldığı yerler hakkında ma'lûmât 11 Eylül 35.

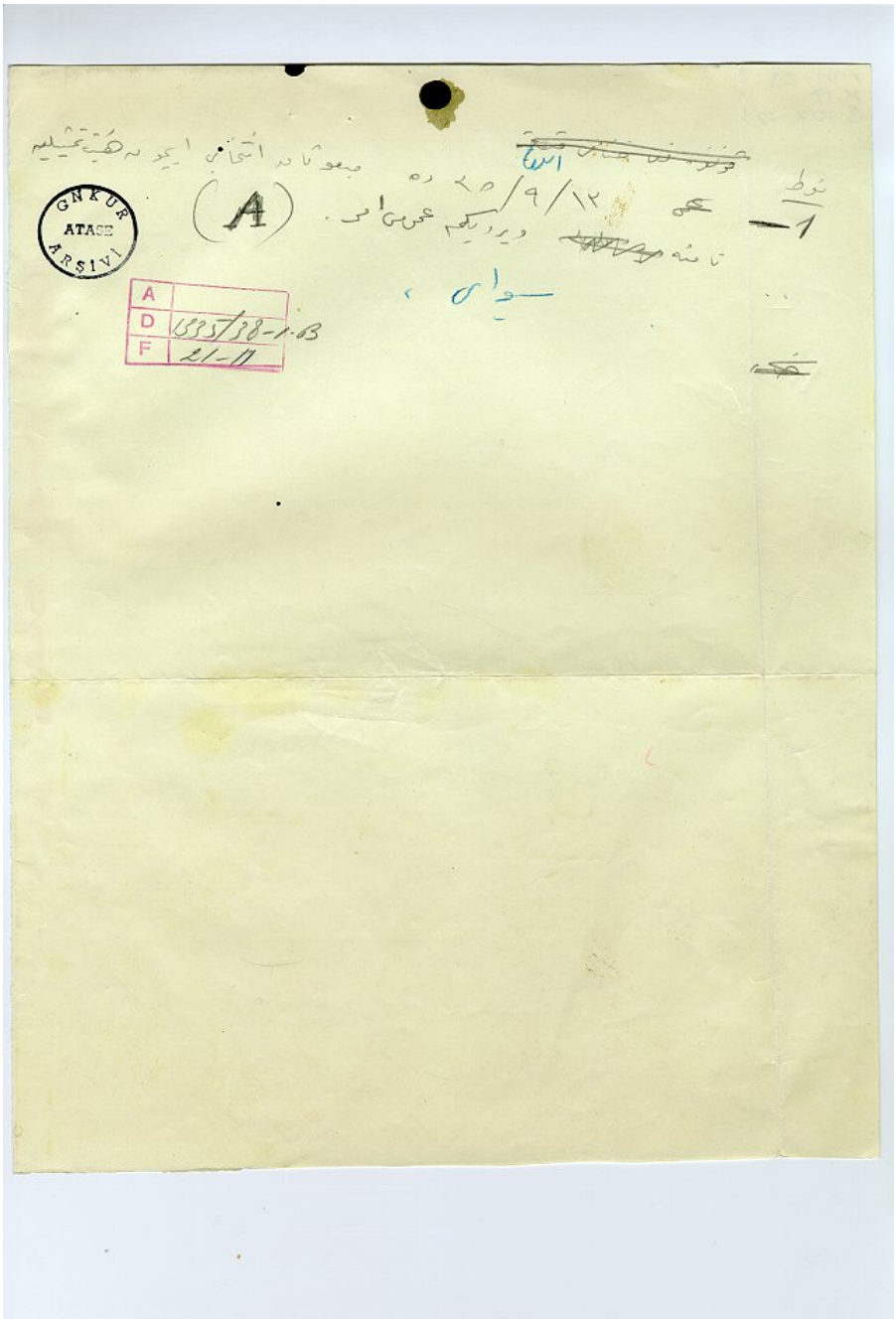
16. Ali Galip firarından sonra topladığı aşâir efradının Malatya'dan gönderilen hey'et-i nâsiha tarafından dağıtıldığı ve Ali Galip'in Urfa'ya kaçtığı hakkında tamim. 15 Eylül 35.

17. 12 Eylül'de Malatya'ya gelen Miralay (Pehsiyl?) hakkında İlyas Bey'in telgrafı. 12 Eylül ve emir.

18. İlyas Bey'in 10 Eylül saat 2'den sonra muvasalatı üzerine verdiğim talimat!

19. Ali Galip'in telgrafına Malatya'ya yazdığı mektup üzerine İlyas Bey'le muhabere. 13 Eylül 35.

20. Ali Galip'in İstanbul'da serbest dolaşması üzerine Cemal Paşa'ya (Mersinli) 13 Kânûn-ı evvel 35 tarihinde çektiğim telgraf.

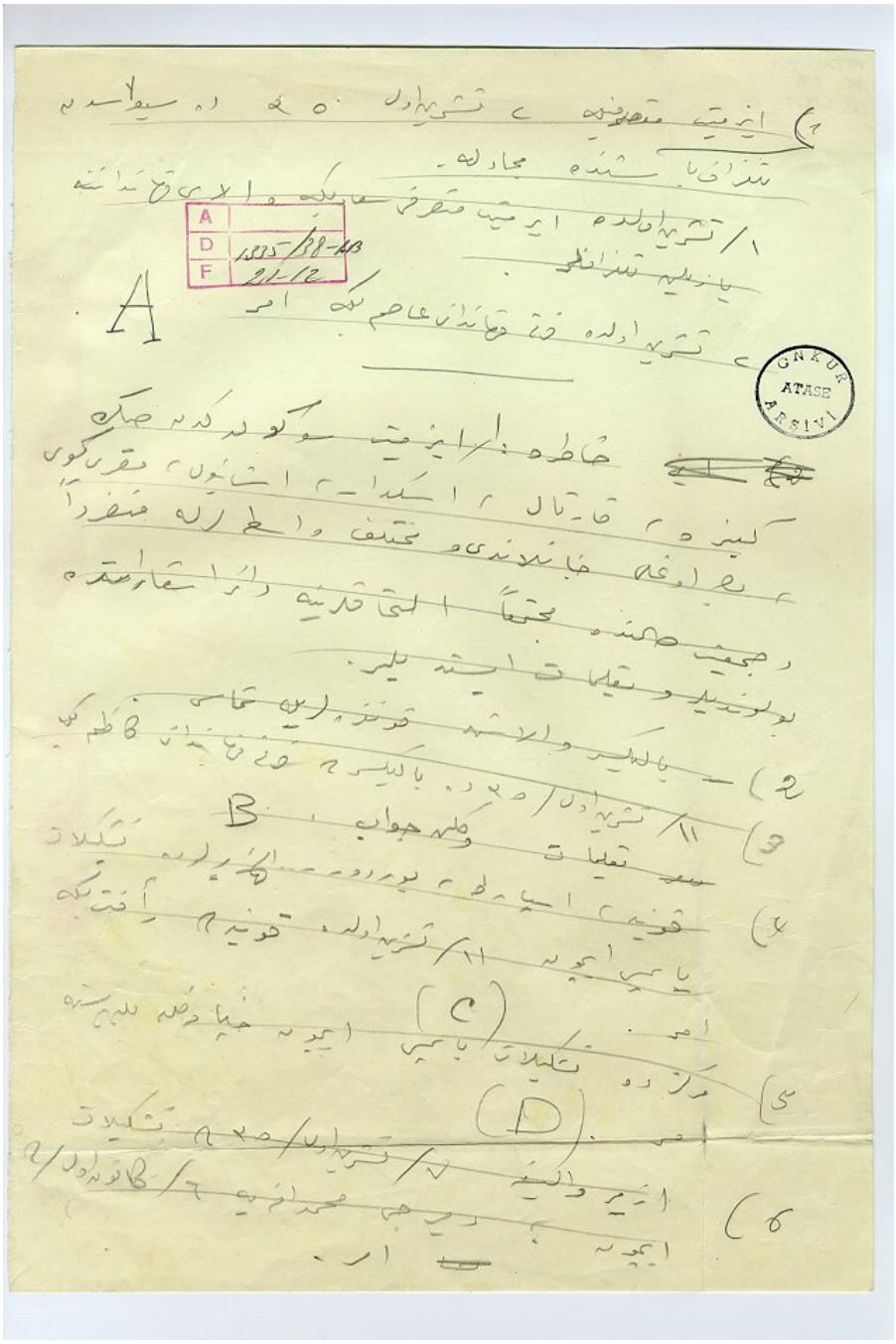
17-107ak

107ak

Kongrenin ...

Not: 1

13 Eylül 35'te Meb'usân intihabı için Heyet-i Temsiliye nâmına verdiğim umumî emir. (A) Sivas.

17-107al

107al

1. İzmit mutasarrıfıyla 2 Teşrin-i evvel 35'de Sivas'tan telgraf başında mücadele.

1 Teşrin-i evvel'de İzmit Mutasarrıfı Suat Bey'le alay kumandanına yazılan telgraflar.

1 Teşrin-i evvel'de Fırka kumandanı Âsım Bey'e emir. Hatıra! Eğer İzmit söküldükten sonra Gebze, Kartal, Üsküdar, İstanbul, Makriköy, Beyoğlu canlandı ve muhtelif vasıtalarla müteferriden ve cemiyet hâlinde müctemi'ân iltihaklarına dair iş'arâtta bulundular ve talimât istediler.

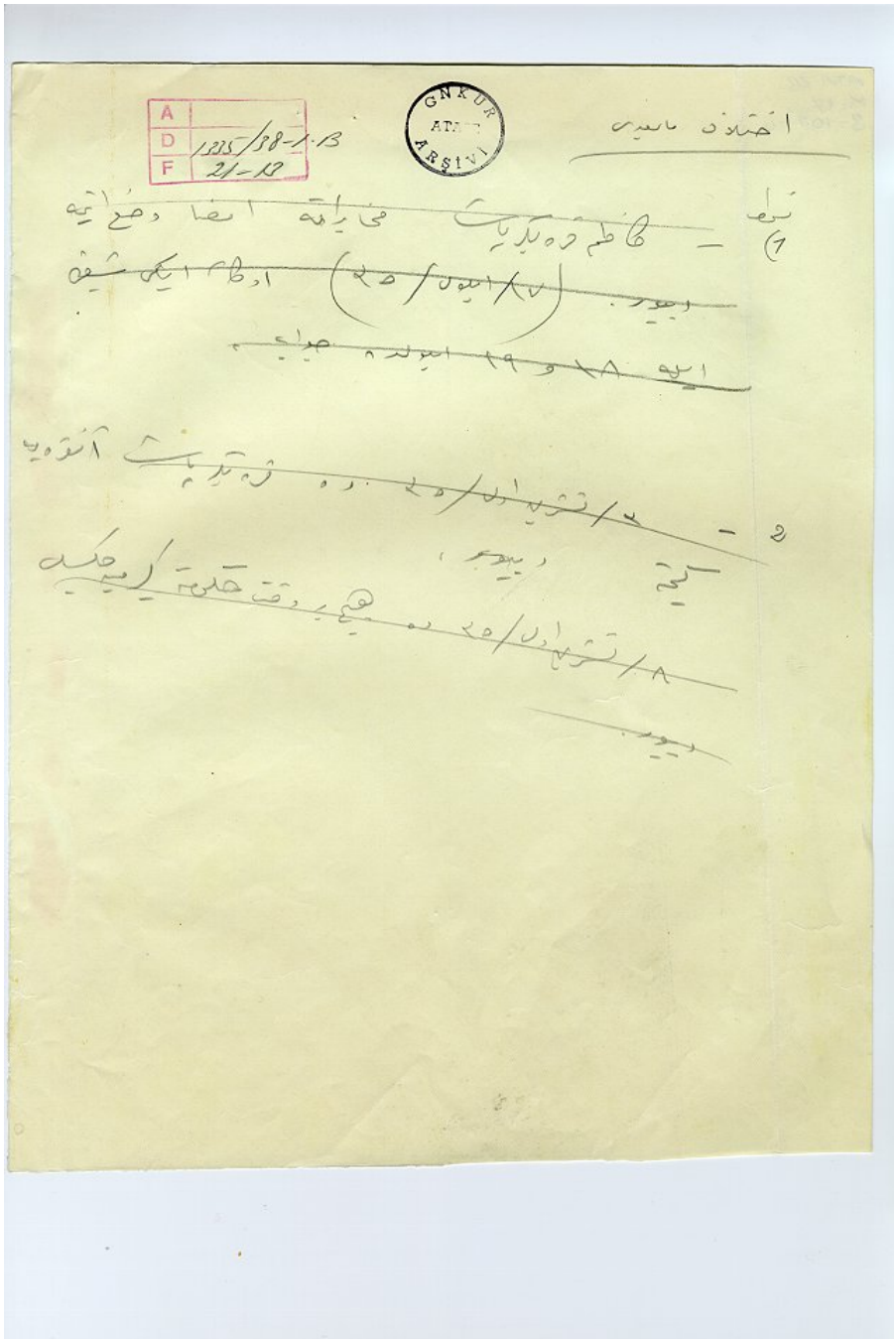
2. Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile temas.

3. 11 Teşrin-i evvel 35'de Balıkesir'de Fırka Kumandanı Kâzım Bey'e talimât ve gelen cevap.

4. Konya, Isparta, Burdur ilh. yerlerde teşkilât yapımı için 11 Teşrin-i evvel, Konya'da Refet Bey'e emir.

5. Merkezde teşkilât yapması için Çanakkale Belediyesine emir.

6. İzmir valisine 7/Teşrin-i evvel/35'de teşkilât için, Demirci Mehmet Efe'ye 6 Kanûn-ı evvel 35, emir.

17-107am

107am

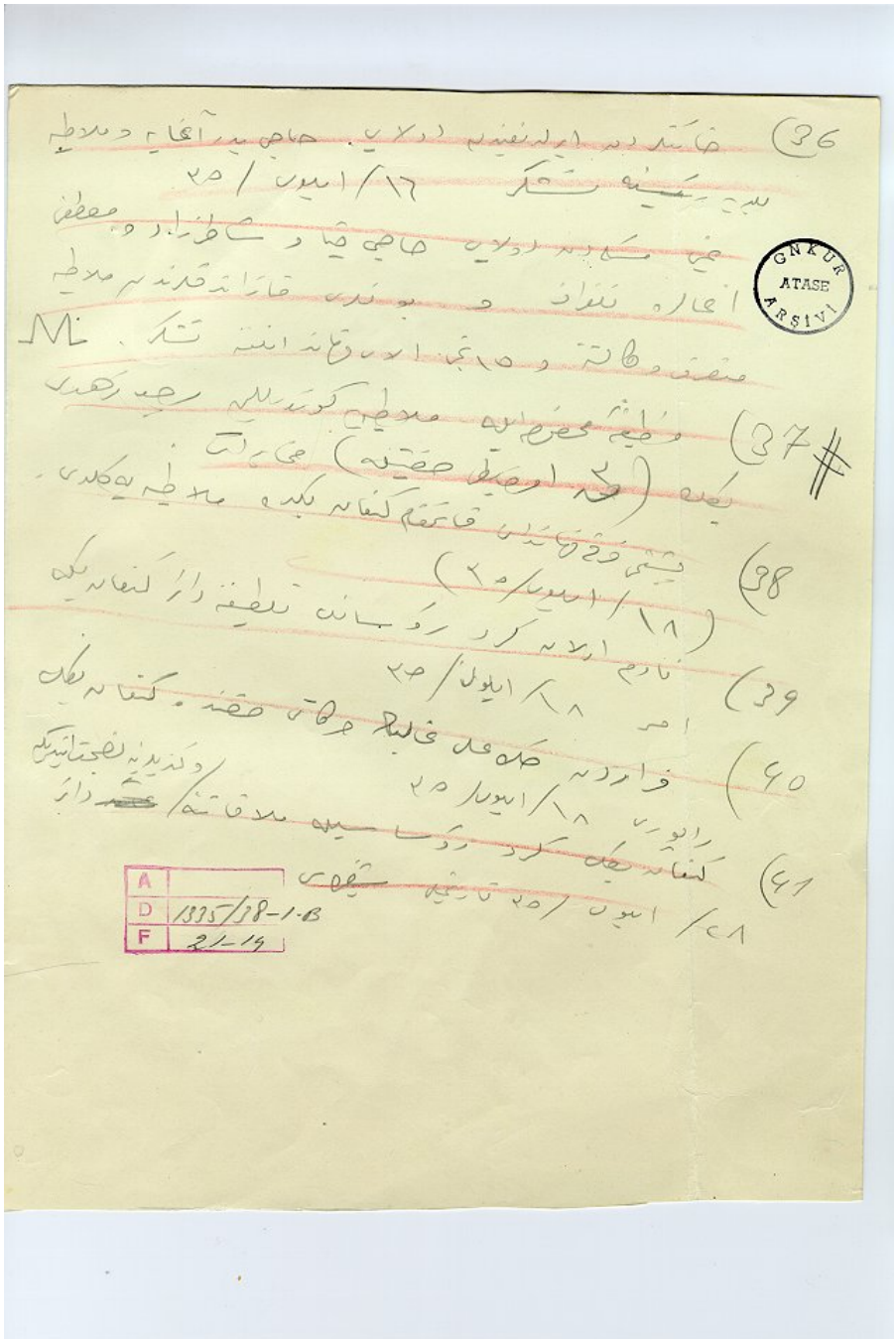
İhtilâf mani'ası

Not:

1. Kâzım Karabekir Paşa muhaberâta imza vaz etme, diyor. 17/Eylül/35. Ona iki şifre ile 18 ve 19 Eylülde cevap.

2. 3/Teşrin-i evvel/35'de Karabekir Paşa, Ankara'ya gitme, diyor.

8/Teşrinievvel/35'de hiçbir vakit hükûmete girmeyeceksin, diyor.

ATASE ARŞİVİ
A
D 1335/38-1-B
F 21-19

107an

36) Hainlerden ayrıldığından dolayı Hacı Bedir Ağa'ya ve Malatya Belediye Reisine teşekkür. 16 Eylül 35 aynı mes'eleden dolayı Hacı Ziya ve Şâtırzâde Mustafa Ağalara telgraf ve bunları kazandıklarından Malatya mutasarrıf vekaletine ve 15 nci Alay Kumandanlığına teşekkür.

37) Vazife-i mahsusa ile Malatya'ya gönderilen Recep Zühdü Beyin (3 ncü Kolordu emir zâbiti sıfatıyla muhaberâtı.)

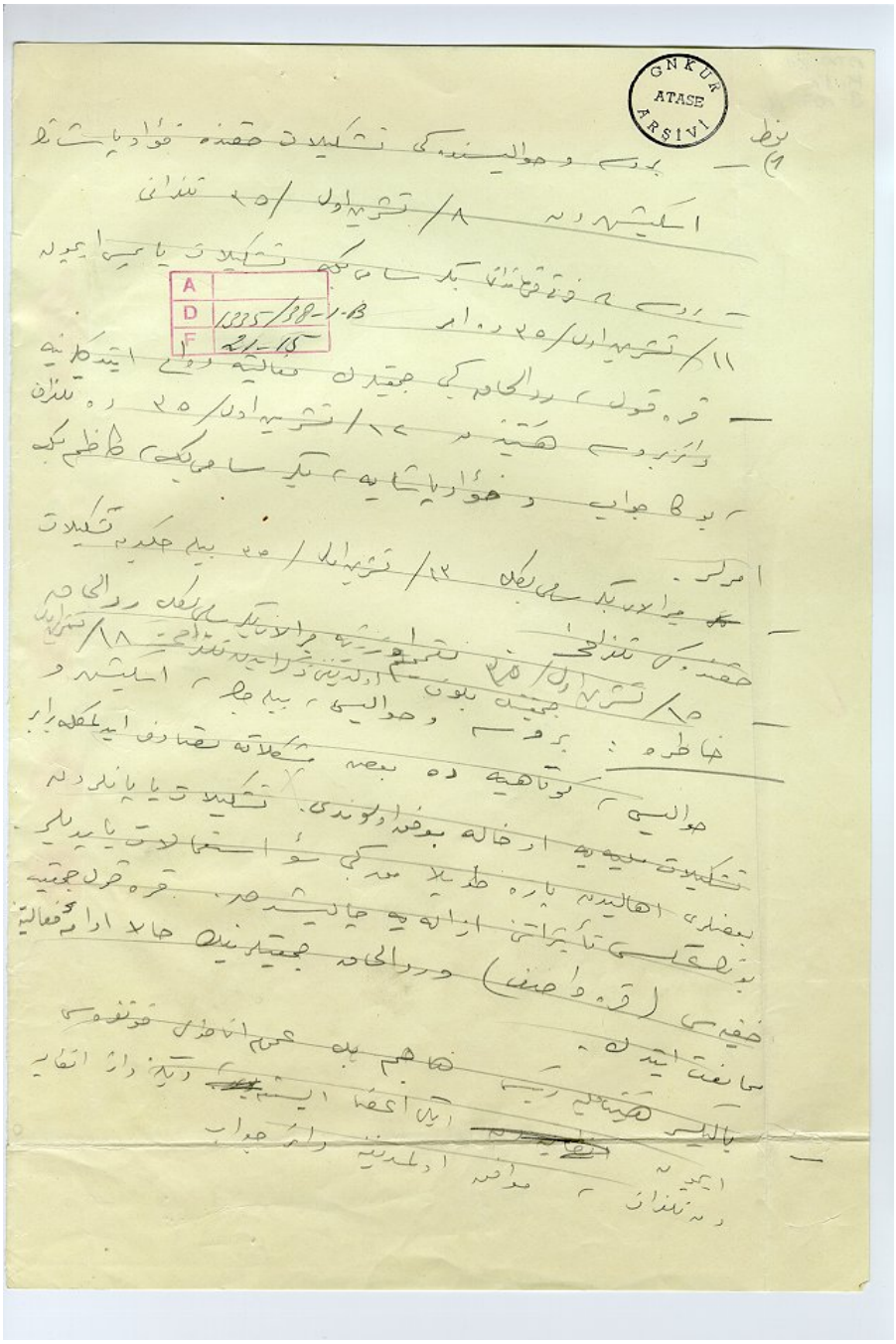
38) 5 nci Fırka Kumandanı Kaymakam Kenan Bey de Malatya'ya geldi. (11 Eylül 35).

39) Nâdim olan Kürt rüesâsından taltifine dair Kenan Bey'e emir. 18 Eylül 35.

40) Firardan sonra Ali Galip'in harekâtı hakkında Kenan Bey'in raporu, 18 Eylül 35.

41) Kenan Bey'in Kürt rüesâsıyla ile mülâkatına ve kendilerine nasihat ettiğine dair.

28 Eylül 35 tarihli şifre.

17-107ao

107ao

Not:

1. Bursa havalisinde teşkilât hakkında Fuat Paşa'nın Eskişehir'den 8 Teşrin-i evvel 35 tarihli telgrafı.

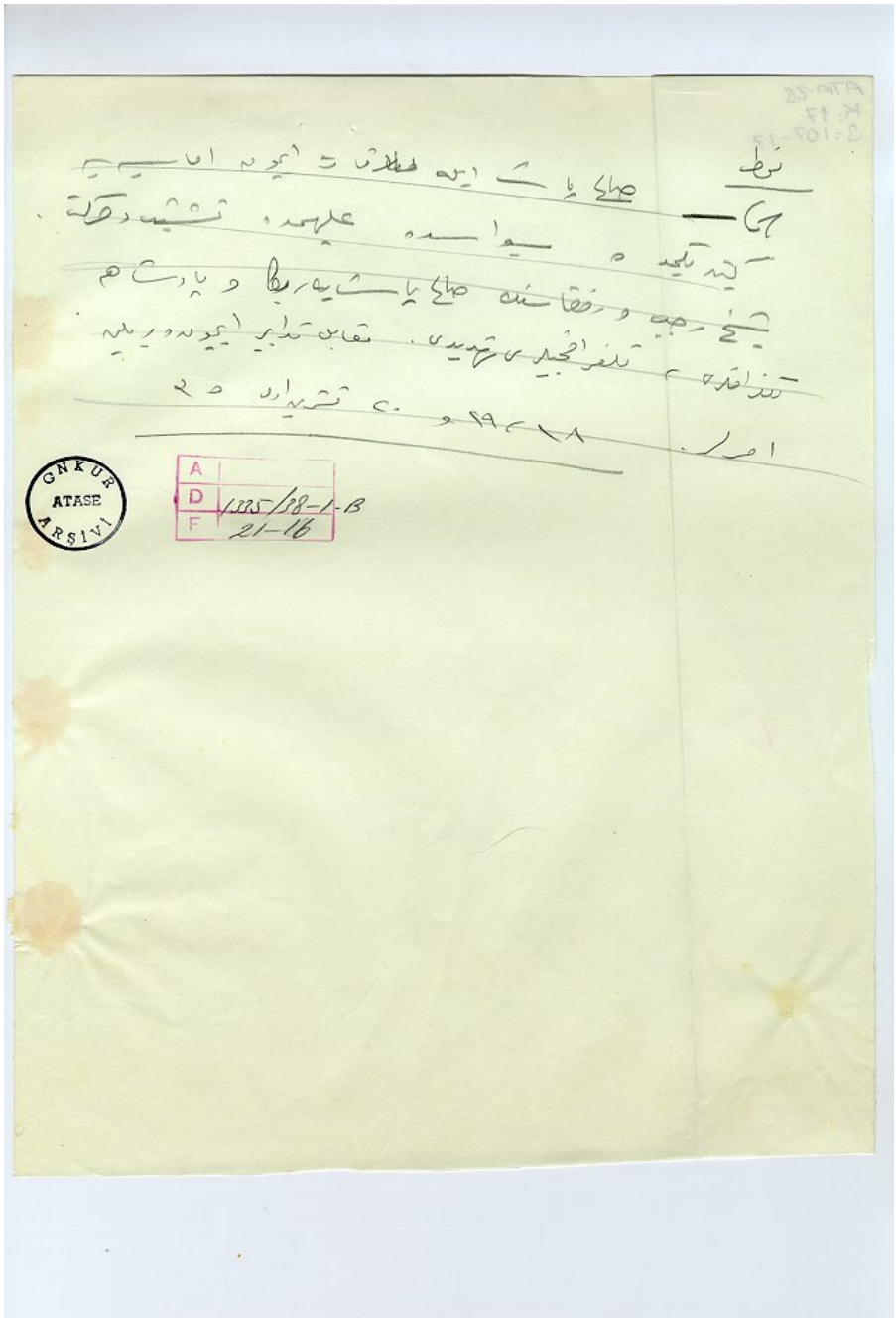
2. Bursa'dan Fırka Kumandanı Bekir Sami Bey'e teşkilât yapması için 11 Teşrini evvel 35'de emir.

3. Karakol ve Redd-i İlhak gibi cemiyetlerin faaliyete devam ettiklerine dair Bursa hey'etinden 12 Teşrin-i evvel 35'te telgraf. Buna cevap ve Fuat Paşa'ya, Bekir Sami Bey'e ve Kâzım Bey'e emirler. Miralay Bekir Sami Bey'in 13 Teşrin-i evvel 35 Bilecik'ten teşkilât hakkındaki telgrafı.

- 15 Teşrin-i evvel 35, tamim üzerine Miralay Bekir Sami Bey'in Redd-i İlhak Cemiyetinin blöf olduğunu zikreden telgrafı 18 Teşrini evvel 35.

Hatıra: Bursa ve havalisi, Bilecik ve Eskişehir ve havalisi, Kütahya'da bazı müşkilata tesadüf edilmekle beraber teşkilat-ı milliye'ye ithale muvaffak olunduk. Teşkilat yapanlardan bazıları ahaliden para toplamak gibi suistimalat yaptılar. Bunun aksi tesiratını izaleye çalıştık. Karakol Cemiyeti hafiyesi (Kara Vasıf) Redd-i İlhak cemiyetlerinin hâlâ idame-i faaliyetine mümanaat ettik.

- Balıkesir Heyet-i Milliye Reisi Hâcim Bey, Umum Anadolu Kongresi için iki aza istediğine dair Antalya'dan telgraf, muvaffık olmadığına dair cevap.

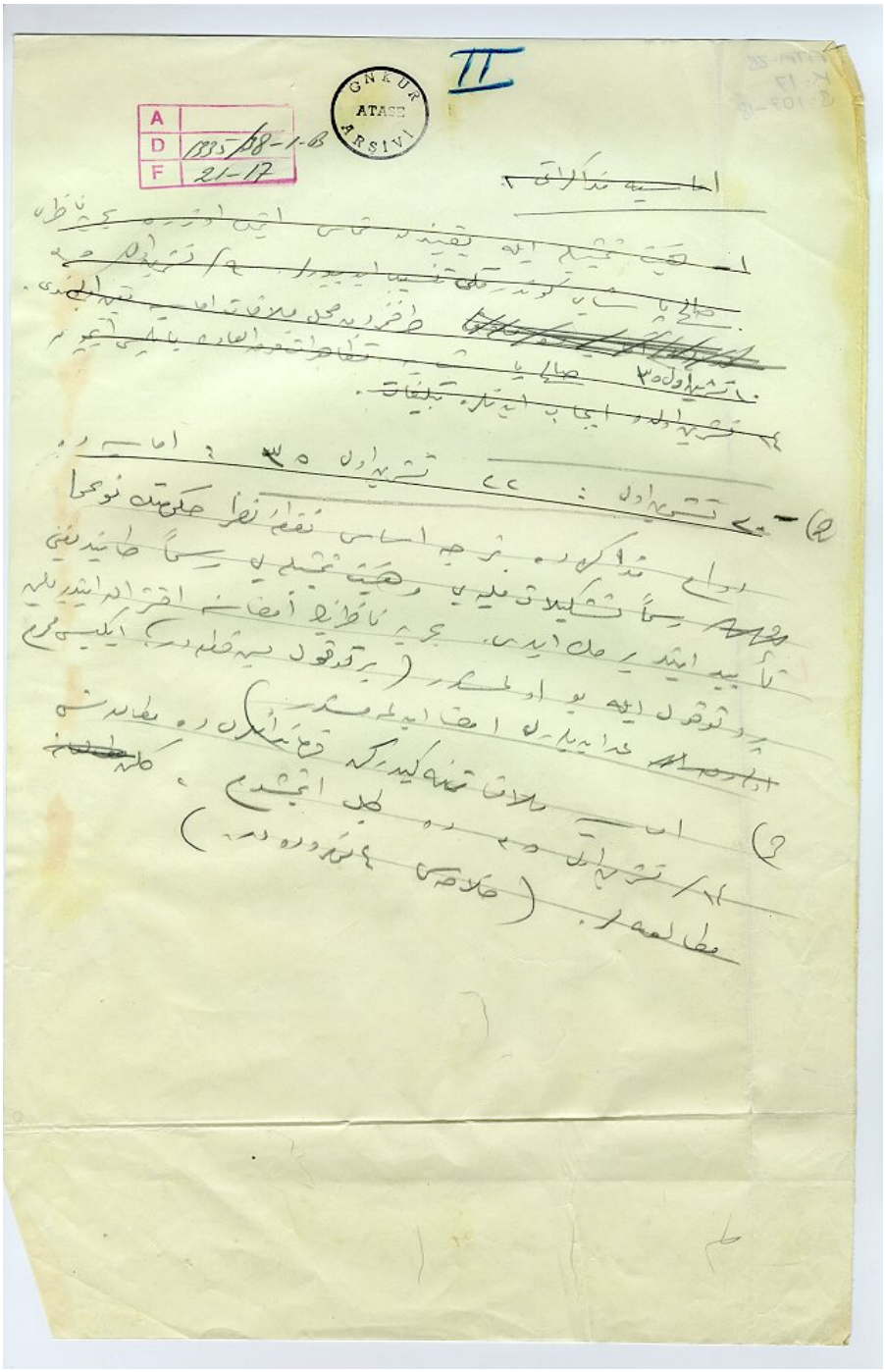
17-107ap

107ap

Not:1

- Salih Paşa ile mülâkat için Amasya'ya gittiğimde Sivas'ta aleyhimde teşebbüs ve hareket.

- Şeyh Recep ve rüfekasının Salih Paşa'ya bana ve padişaha telgrafları, telgrafçıları tehdidi. Mukabil tedâbir için verilen emirler. (18-19-20 Teşrini evvel 35).

A
D 1885-58-1-B
F 21-12
GNKUR ATASE ARSIVI

17-107aq

107aq

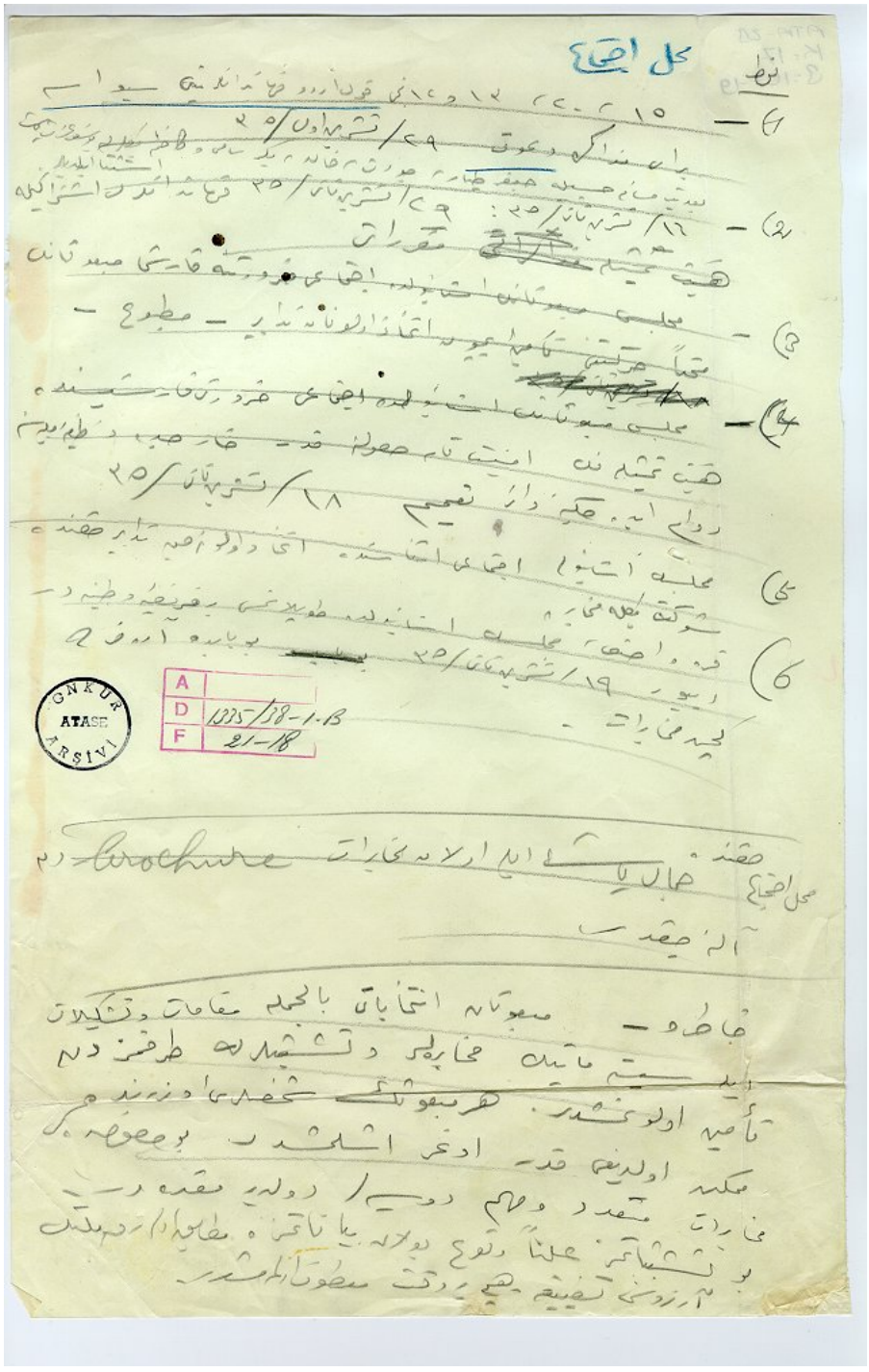
Amasya Müzakerâtı

1. Hey'et-i Temsiliye ile yakından temas etmek üzere Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı göndereceğini tensip ediyorlar. 9 teşrini evvel 35.

Tarafımızdan mahall-i mülakat Amasya'ya tayin olundu. 10 Teşrin-i evvel 35, Salih Paşa'ya tezahürât-ı fevkalâde yapılması için 14 Teşrin-i evvel'de icap edenlere tebligat.

2. 20 Teşrin-i evvel 35-22 Teşrin-i evvel 35, Amasya'da devamlı müzakerede bizce esas noktayı nazar hükûmetin nev'en ve resmen teşkilât-ı milliyeyi ve Heyet-i Temsiliyeyi resmen tanıdığını teyit ettirmek idi. Bahriye nazırının imzasına iktıran ettirilen protokol ile bu olmuştur. Protokol 5 kıtadır. 2'si mahrem addedilerek imza edilmemiştir.

3. Amasya mülakâtına giderken kumandanların da mütalâ'asını 14 Teşrin-i evvel 35'de talep etmiştim. (Gelen mütalâ'aların hulâsası 4 numroda'dır.)

17-107ar

107ar

Mahall-i İçtima

Not:

1. 15 nci, 20 nci, 13 ncü ve 12 nci Kolordu kumandanlarını Sivas'a berâ-yı müzareke davet. 29/Teşrin-i evvel/35.

Baîdiyet-i mesafe hasebiyle, Cafer Tayyar, Cevdet, Halit, Bekir Sami, Kâzım Beyler, Yusuf İzzet Paşa istisna edildiler.

2. 16 Teşrin-i sânî/35, 29/Teşrin-i sânî/35 kumandanların iştirakiyle Heyeti Temsiliye mukarrerâtı.

3. Meclis-i Mebusânın İstanbul'da içtimaî zarûretine karşı mebusânın müttehiden hareketini temin için ittihaz olunan tedabir. -Matbu'-

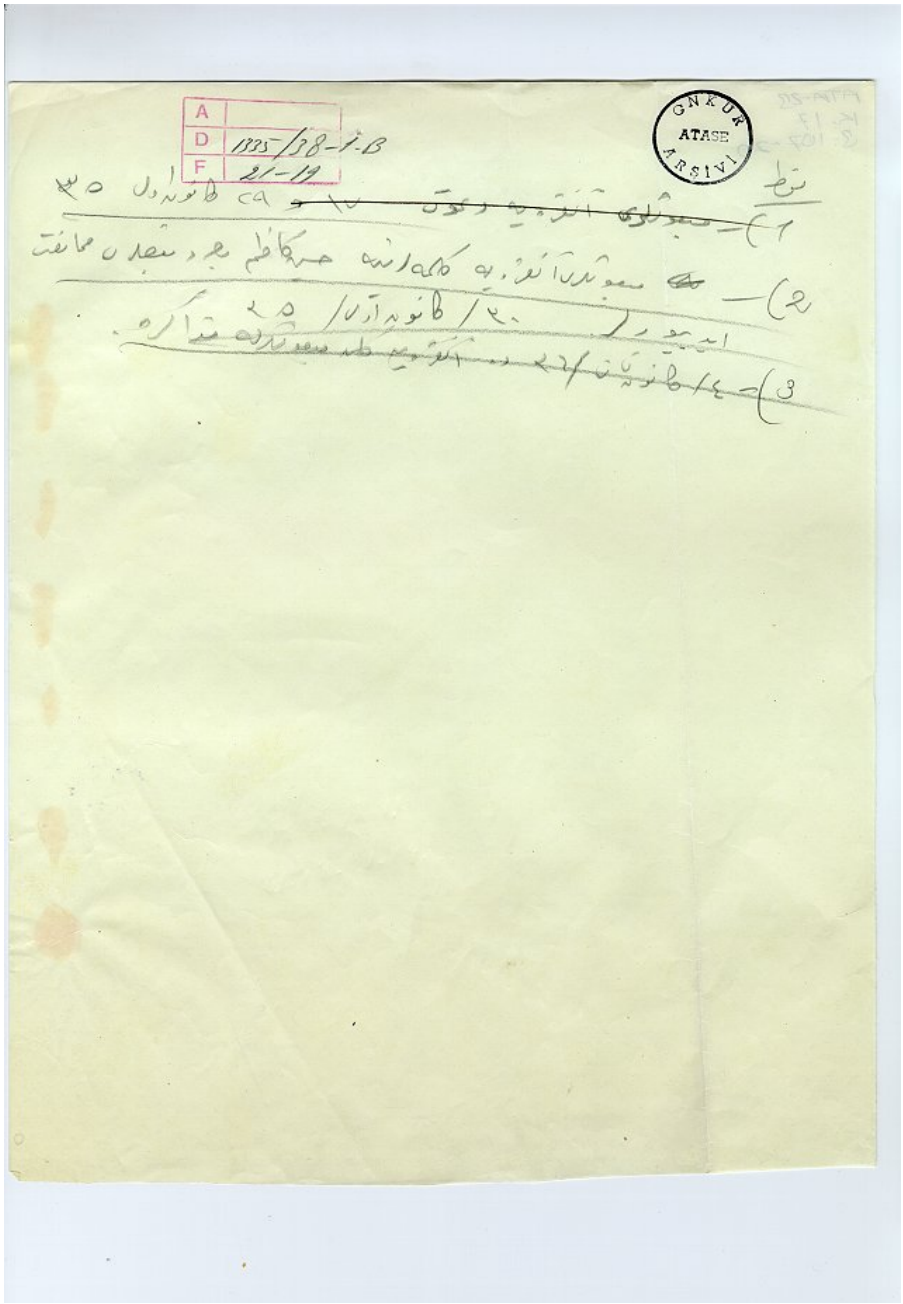
4. Meclis-i Mebusânın İstanbul'da içtimaî zarureti karşısında heyet-i temsiliyenin emniyet-i tam husûlüne kadar hariçte vazife-i milliyesine devam edeceğine dair tamim. 18/Teşrin-i sânî/35.

5. Meclisin İstanbul'da içtima'ı esnasında ittihaz olunacak tedâbir hakkında Şevket Bey'le muhabere.

6. Kara Vasıf, Meclisin İstanbul'da toplanması bir fariza-yı vataniyedir diyor. 19/Teşrin-i sânî/35. Bu bâbda aramızda geçen muhaberât.

Mahall-i içtima hakkında Cemal Paşa ile olan muhaberât Burochure (Latince yazılmış)'dan alınacaktır.

Hatıra, Mebusan intihabatı bilcümle makamât ve teşkilât ile sistematik muhabereler ve teşebbüslerle tarafımızdan temin olunmuştur. Her mebusun şahısları üzerinde mümkün olduğu kadar uğraşılmıştır. Bu hususta muhaberât müteaddid ve mühim dosyalar doldurmaktadır. Bu teşebbüsâtımız alenen vuku bulan beyanâtımıza mutabık olarak milletin arzusunu tazyike hiçbir vakit matuf olmamıştır.

A
D 1775/38-1-B
F 21-19
GNKUK ATASE ARSIVI

17-107as

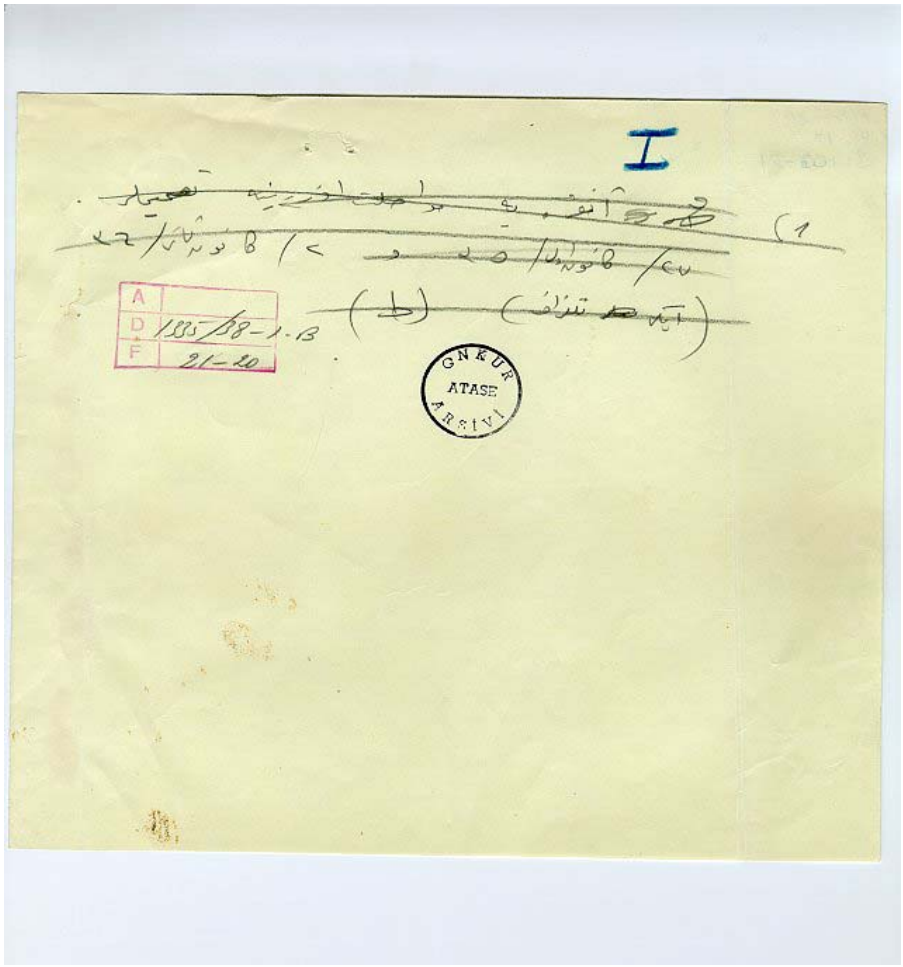
107as

Not:

1. Mebusları Ankara'ya davet 17 ve 29 Kânûn-ı evvel 35.

2. Mebusların Ankara'ya gelmelerine Hüseyin Kazım Bey ve bazıları mümanaat ediyorlar. 20 Kânûn-ı evvel 35.

3. 4 Kânûn-ı sânî 36'da Ankara'ya gelen mebuslarla müzakere.

17-107at

107at

1. Ankara’ya muvasalat üzerine tamimler. 27 Kanun-ı evvel 35 ve 2 Kanun-ı sânî 36.

2. İki telgraf.

ZAMAN DİZİNİ

1 Ağustos 1907: 19 ncu Tümenin ilk kuruluşu.

14 Mart 1911: 1 Ekim 1912 tarihine kadar 19 ncu Tümen 2 nci Ordu Müfettişliği 7 nci Kolordu kuruluşunda yer almıştır.

9 Aralık 1912 - 24 Aralık 1912: Tarihine kadar 19 ncu Tümen, Yanya Mevki kuruluşunda yer almıştır.

3 Kasım 1914: Boğaz giriş tahkimatının Birleşik Filo tarafından bombardımanı.

19 Şubat - 18 Mart 1915: Birleşik filonun Çanakkale bölgesindeki ilk deniz muharebeleri.

2 Şubat 1915 - 6 Nisan 1915: Tarihine kadar 19 ncu Tümen 3 ncü Kolordu kuruluşunda yer almıştır.

24 Şubat 1915: 19 ncu Tümenin Maydos'a yerleşmesi

18 Mart 1915: Birleşik Filonun Çanakkale'yi denizden geçmek için yaptığı taarruz.

6 Nisan 1915 - 19 Ocak 1916: Tarihine kadar 19 ncu Tümen, 5 nci Ordu 3 ncü Kolordu kuruluşunda yer almıştır.

25 Nisan 1915: İngiliz ve Fransız Birleşik Kara ve Deniz Kuvvetlerinin Çanakkale Boğazı'nı ele geçirmek için kara harekâtına başlamaları.

25 Nisan 1915: Anzak Kolordusunun Kabatepe ile Küçük Arıburnu arasındaki kumsallığa çıkması. Anafartalar ve Conkbayırı Muharebeleri

25/26 Nisan 1915: 19 ncu Tümenin Arıburnu bölgesindeki gece taarruzu.

28 Nisan 1915: Birinci Kirte Taarruzu.

1 - 2 Mayıs 1915: Türk birliklerinin ve 19 ncu Tümenin Seddülbahir bölgesindeki gece taarruzları.

6 - 8 Mayıs 1915: İkinci Kirte Muharebeleri.

19 Mayıs 1915: Arıburnu bölgesindeki Türk Taarruzları.

4 Haziran: Üçüncü Kirte Muharebesi.

21 Haziran: Kerevizdere Muharebesi.

28 Haziran: Zığındere Muharebeleri.

9 - 10 Ağustos 1915: Conkbayırı Muharebeleri.

9 - 10 Ağustos 1915: Gecesi Kanlısırt muharebeleri.

15 Ağustos 1915: Kireçtepe Muharebesi.

21 Ağustos 1915: İkinci Anafartalar Muharebesi.

27 Ağustos1915: Kayacıkağılı (Bombatepe) Muharebesi.

20 Aralık 1915: Anafartalar ve Arıburnu bölgelerinin İtilaf Devletleri tarafından boşaltılması.

19 Ocak 1916: 19 Tümenin Çanakkale Cephesi'nden ayrılarak Keşan'a konuşlandırılması.

13 Şubat 1916: 19 ncu Tümenin 15 nci Kolordu kuruluşuna girmesi.

10 Ocak 1919: Medine Muhafızı Fahrettin Paşa'nın - Mütareke şartlarını getiren Osmanlı Heyetiyle görüştükten sonra - Medine'deki Osmanlı kuvvetlerinin teslimini kabul edişi.

12 Ocak 1919: Tevfik Paşa Kabinesinin Padişaha istifasını verişi.

19 Ocak 1919: Paris'te İtilaf Devletleri'nin temsilcilerinin teşkil ettiği "Paris Barış Konferansı'nın açılışı".

12 Şubat 1919: Trabzon'da "Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti"nin kuruluşu.

22 Şubat 1919: Maraş'ın İngilizler tarafından işgali.

4 Mart 1919: Birinci Damat Ferit Kabinesinin kuruluşu.

7 Mart 1919: Kozan'ın işgali.

13 Mart 1919: Kâzım Karabekir'in Erzurum'da 15 nci Kolordu komutanlığına tayini.

24 Mart 1919: İngilizlerin Urfa'yı işgali.

28 Mart 1919: İtalyanların Antalya'yı işgali.

9 Nisan 1919: 1915 Ermeni tehcirleri sırasında Boğazlayan kaymakamı bulunan Kemal Bey'in İstanbul'da Divan-ı Harp kararıyla idama mahkûm edilmesi.

12 Nisan 1919: 15 nci Kolordu Komutanlığı göreviyle Erzurum'a tayin edilen Kâzım Karabekir Paşa'nın İstanbul'dan ayrılışı.

30 Nisan 1919: Mustafa Kemal Paşa'nın 9 ncu Ordu Kıtaatı müfettişliğine tayininin Vahdettin tarafından tasdiki.

6 Mayıs 1919: Mustafa Kemal Paşa'ya, müfettişlik vazifesiyle ilgili yetkilerini belirten talimatın verilmesi.

10 Mayıs 1919: İtilaf Devletleri temsilcilerinin Paris'te Yunanlıların İzmir'i işgali hususunda karar almaları.

15 Mayıs 1919: İzmir'in Yunan askerleri tarafından işgal edilmeye başlanması.

16 Mayıs 1919: Mustafa Kemal Paşa'nın maiyetiyle beraber akşam üzeri Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrılışı.

19 Mayıs 1919: Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkışı.

25 Mayıs 1919: Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'dan Havza'ya gelişi.

27 Mayıs 1919: Yunanların Aydın'ı işgali.

4 Haziran 1919: Yunanların Nazilli'yi işgali.

21/22 Haziran 1919: Mustafa Kemal'in Amasya Tamimi'ni, yaveri Cevat Abbas'a dikte etmesi.

28 Haziran 1919: Balıkesir'de millî bir kongre toplanması.

5 Temmuz 1919: Harbiye Nazırı Ali Ferit Paşa'nın, Mustafa Kemal Paşa'yı padişah adına İstanbul'a çağırması.

7/8 Temmuz 1919: Erzurum'da Mustafa Kemal Paşa'nın Sarayla telgraf görüşmesi ve kendisine "resmî memuriyetine son verildiğinin" bildirilmesi.

9 Temmuz 1919: Mustafa Kemal Paşa'nın resmî vazifesiyle beraber askerlik mesleğinden istifasını orduya, vilâyetlere ve millete tamimi.

23 Temmuz 1919: Erzurum Kongresi'nin açılışı, Mustafa Kemal Paşa'nın başkan seçilmesi.

16 Ağustos 1919: Alaşehir Kongresi'nin toplanması.

28 Ağustos 1919: Harbiye Nezareti tarafından kolordulara, 20 nci Kolordu komutanı Ali Fuat Paşa'nın azledildiğinin ve yerine Ankara'da bulunan Ahmet Hulusi Paşa'nın vekâlet edeceğinin tebliği.

4 Eylül 1919: Sivas Kongresi'nin açılışı, Mustafa Kemal Paşa'nın açış konuşması ve kongre reisi seçilmesi.

16 Eylül 1919: Üçüncü Balıkesir Kongresi'nin açılışı.

27 Eylül 1919: Birinci Bozkır Ayaklanması.

22 Ekim 1919: Amasya Görüşmeleri'nin sona ermesi ve 5 adet protokol tanzim edilerek imzalanması.

7 Kasım 1919: Osmanlı Meclis-i Mebusanı için yapılan seçimlerde Mustafa Kemal Paşa'nın Erzurum milletvekilliğine seçilmesi.

13 Kasım 1919: İstanbul'da Karakol Cemiyetinin kuruluşu.

27 Aralık 1919: Mustafa Kemal Paşa ve Heyet-i Temsiliye azalarının Ankara'ya gelişleri ve büyük törenle karşılanmaları.

12 Ocak 1920: İstanbul'da son "Osmanlı Meclis-i Mebusanı"nın açılması.

26/27 Ocak 1920: Gelibolu civarında Akbaş mevkiinde, Fransızların kontrolünde bulunan cephane deposuna Kuvayi Milliye kahramanlarından

Köprülü Hamdi ve arkadaşlarının baskını ile cephanenin Anadolu kıyısına nakledilmesi.

3 Şubat 1920: Fevzi (Çakmak) Paşa'nın Harbiye nazırlığına getirilişi.

6 Şubat 1920: Osmanlı Meclis-i Mebusanında 70 kişilik "Felâh-ı Vatan Grubu"nun teşekkülü.

12 Şubat 1920: Maraş'ın Fransızlar tarafından tahliyesi ve kurtuluşu.

17 Şubat 1920: Osmanlı Mebusanında "Misakımillî"nin yabancı parlamentolara ve bütün basına bildirilmesinin karar altına alınması.

8 Mart 1920: Salih Paşa Kabinesinin kurulması.

16 Mart 1920: İtilaf Devletleri tarafından İstanbul'un resmen işgali.

18 Mart 1920: İstanbul'un işgali üzerine Meclis-i Mebusanın son toplantısını yaparak çalışmalara ara verme kararı.

6 Nisan 1920: Ankara'da Anadolu Ajansının kurulması.

15 Nisan 1920: Çerkez Ethem kumandasındaki kuvvetlerin Susurluk ve Kirmasti arasında Anzavur kuvvetlerini mağlup edişi ve tamamen dağıtışı.

23 Nisan 1920: Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması.

DİZİN (Şahıs, Yer Adları)

1

1 nci Kolordu, 6
12 nci Alay, 11, 44, 62, 202
12 nci Kolordu, 5, 39, 47, 180, 218
13 ncü Kolordu, 5, 8, 39, 40, 180, 184
14 ncü Fırka Alayı, 68
14 ncü Kolordu, 5, 39, 180
15 nci Kolordu, 5, 39, 43, 44, 180, 200, 202, 224
19 ncu Tümen, II, III, V, VII 1, 2, 4, 9, 49, 51, 223

2

2 bölük Beşinci Alay, 9
20 nci Kolordu, 5, 39, 40, 180, 184, 225
21 nci Alay, 2, 9, 11, 54, 62, 66
26 ncı Alay, 10, 11, 12, 17, 56, 64, 70, 106, 108
28 nci Alay, 9, 13, 54, 74

3

3 ncü Kolordu, 5, 39, 45, 180, 210, 223

5

5 nci Ordu, 1, 2, 223
57 nci Alay, 2, 4, 32, 33, 34, 35, 36, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174
57 nci Tümen Komutanı Hüseyin Avni Bey, 2
59 ncu Alay, 12, 70

8

8 nci Tümen, 4, 12

A

Albay Selahattin (Köseoğlu), 6
Ali Bey, 11, 66
Ali Fuat Paşa, 225
Ali Galip, 7, 43, 44, 45, 200, 202, 210
Anafartalar, 2, 3, 4, 11, 66, 223, 224
Anafartalar Muharebeleri, 2
ATATÜRK, I, II, III, VII, VIII, IX, 1, 4, 5, 6, 8
Avusturya, 10, 60
Ayakayan bayırı, 15, 86
Aziziye, 43, 198
Azmak, 12, 16, 70, 102

B

Bahriye Nazırı Salih Paşa, 8, 46, 216
Bekir Sami, 40, 42, 46, 47, 184, 194, 212, 218
Bekir Sami Bey, 40, 42, 46, 184, 194, 212
Beşir köyü, 10, 58
Binbaşı Hüseyin Avni Bey, 2
Büyük Kaymaklı, 3, 12, 70

C

Cemil Bey, 12, 66
Cemil Efendi, 17, 110
Conkbayırı, 4, 223

Ç

Çatalca, 12, 68
Çolak Selahattin, 40, 184

D

Demirci Mehmet Efe, 45, 206

E

Ece Limanı, 16, 96
Enver Efendi, 17, 110
Erzurum Kongresi, 6, 39, 40, 182, 225
Esat Bey, 15, 88

F

Fuat Paşa, 40, 42, 46, 184, 194, 212, 225

G

Garipler Tepesi, 10, 58
Gelibolu, 9, 15, 54, 94, 225

H

Harbiye Nazırı Cemal Paşa, 8

İ

İmroz, 3, 15, 92
İzmit Mutasarrıfı Suat Bey, 7, 44, 206

K

Kazım Karabekir, 7
Kâzım Karabekir Paşa, 44, 45, 202, 208, 224
Kocaçimentepe, 4
Konya, 5, 39, 40, 42, 43, 45, 180, 184, 194, 198, 206

Küçük Kaymaklı, 12, 70
L
Limni, 3
M
Millî Mücadele, VII, 4, 7
Mondros, 3, 10, 15, 60, 92
Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti, 5, 6, 39, 182
N
Nordenfold, 11, 62
O
Ordu 2 nci Müfettişliği, 5, 180
R
Rasim Efendi, 17, 31, 110, 158
Refet (Bele), 6
Refet Bey, 6, 40, 45, 184, 206
S
Salih Paşa, 8, 46, 214, 216, 226
Sinop Mutasarrıfı Mazhar Tevfik Bey, 7, 42, 196
Suvla limanı, 3, 12
Süleyman Ağa, 17, 110
Ş
Şeyh Recep, 7, 46, 214
T
Talat Bey, 10, 58
V
Van Valisi Haydar Bey, 7, 41, 186